

Č 194245

PROBLEMI 11/82

PROBLEMI 11, 1982 (225, letnik XX)

Uredništvo:

Miha Avanzo (glavni urednik), Miran Božovič, Mladen Dolar (odgovorni urednik), Branko Gra-dišnik, Milan Jesih, Miha Kovač, Peter Mlakar, Rastko Močnik, Denis Poniž, Rado Riha, Jože Vogrinc, Zdenko Vrdlovec.

Svet revije:

Miha Avanzo, Mladen Dolar, Uroš Kalčič, Sergej Kapus, Peter Lovšin, Rastko Močnik, Boris A. Novak, Braco Rotar, Ivan Urbančič, Jože Vogrinc, Slavoj Žižek (delegati sodelavcev); Jože Dežman, Valentin Kalan, Marko Kerševan, Marjan Kotar, Lev Kreft, Sonja Lokar, Tomaž Mastnak, Jože Osterman (predsednik sveta), Marko Švabič, Jadran-ka Vesel (delegati širše družbene skupnosti).

Pričujoča številka Problemov je v celoti posvečena mladim, uveljavljajočim se ustvarjalcem. Kajpada to ni in tudi noče biti kakšna antologija, marveč se nam kaže kot presek skozi pisanje tistih najmlajših avtorjev, ki čutijo željo in voljo, da bi v Problemih videli prostor svoje socializacije. Zbrani teksti obenem jasno in razvidno izražajo ustvarjalne dileme te generacije (ali „generacije“), ki se zrcalijo predvsem v njihovi raznosti, različnosti in raznoterosti.

p. s.: Zaradi zakasnitve izida te številke smo žal morali izločiti prispevke vseh tistih, ki so iste pesmi objavili v Pesniškem almanahu mladih (Barbara Hanuš, Jure Potokar, Irena Zorko).

Naslovnica in oblikovanje: Alojz Zorman

Likovna oprema ženskih tekstov: Anita Saksida-Jakac

Revijo podpira Kulturna skupnost Slovenije.

Po sklepu Republiškega sekretariata za kulturo in prosveto št. 421-1/74 z dne 14. 3. 1974 je revija oproščena temeljnega davka od prometa proizvodov.

Tekoči račun: 50100-678-47163 z oznako »Za Probleme«.

Letna naročnina: 150 din (za tujino dvojno).

Izdajatelj: RK ZSMS.

TISK: DDU UNIVERZUM, PARMOVA 39, LJUBLJANA

Uredništvo sprejema sodelavce vsak torek od 16. do 18. in četrtek od 10. do 12. ure v svojih prostorih na Gospo-ski 10/I.

Cena te številke je 20 din.

Andrej Blatnik: ŠOPKI ZA ADAMA VENIJO
NA ROBU NEKE DRUGE ZGODBE
KAKO SEM DOBIL VOJNO

Maja Vidmar: PESMI

Andrej Lutman: STAREC JENČOJ
LUNA IN TRTA

Borut Hlupič: MOLITEV KARLA BROWSKEGA

Marko Klasinc: PESMI

Lidija Gačnik: MAGDALENA

Maks Kubo: JAVNA TRIBUNA
PSIHOLIZA

Tomaž Vrhovec: CIVITAS LABACENSIS ANNO DOMINI MCMLXXXI

Lela Mujkić: GROWING UP
WITO JE CURBA
O ANDREJU

Franc Lainšček-Feri: JESEN 81

Marko Žibert: ZGODBA

Barbara Suša: PESMI

Franc Burgar: PRIPOVED IZ NOVEJŠIH ČASOV. BREZ NASLOVA.

Andrej Lutman: ČRTE

Tanja Plevnik: PESMI

Janez Virk: NATAŠA

Samo Resnik: PESMI

Tomaž Koblar: ČAJ

zbor ženskih tekstov:

Rada Iveković: ŽENSKA KREATIVNOST
O FUZL, FUZL

Boža Špes: KRATKE

Bojana Vajt: PESMI

PREŠEREN – Dr. ROMAN

Pavla Mavec: PESEM

Štefica Ležaić: PJESMA NEPOZNATOM MLADIČU

Mojca Kranjc: PESMI

Vera Pejovič: PESMI

PROJEKT: BRODENJE PO VODI

IN TAKRAT SEM POSTALA RUMENA LISIČKA

Vin Sevin: NLP

Silva Bališa: PESEM

Meta Godler: PESMI

Jelka Budimirovič-Stergel: IZ ZAPIKA

Tanči Capuder: PROZA

Vesna Petrovič: NOČNICE II.

Mela Vladić: SANJA NIJE ZNALA

Tanja: PROZA

Irena Gazivoda: PESMI

Anita Saksida-Jakac: PESMI

ŠOPKI ZA ADAMA VENIJO

1

Zgodilo se je včeraj ali na kak podoben dan; recimo mu včeraj, kakršnakoli že je resnica. Nikoli ne znaš jasno začrtati meje med tistim, kar je že bilo, in tistim, kar se šele mora zgoditi. Minulo se ti skriva v zaprašenih svežnjih spominov, prah odpihuješ ob večerih, ko predramljaš ubegle trenutke; ne iztrgaš iz sprijetega tkiva preteklosti enega samega zato, da bi ga zloščil v čisti sijaj neponovljivosti, ne, kar je bilo, je spleteno v goste mreže pozabljenega. Pa se vseeno zapletaš v čudna vozlanja besede nekoč... Spet in spet nazaj k začetku, da bi stopal po neštetokrat prehojenih poteh proti koncu, ki ga ne srečaš nikdar; izgubljenost v slepem plesu življenja? Spomini, nanizani na vrstico, molitvenik, ki ga prebiraš znova, znova.

2

Sredi noči se prebudiš, zazdi se ti, da je nebo padlo nate. V omotičnosti polsna poizkusiš odriniti breme s prsi, pa le zmedeno zakriliš z rokami. Vstal bi, a te nevidna sila tlači globlje in globlje v ležišče. Odejo vržeš razse, kolikor le moreš daleč. In šele tedaj, ko obležiš pod čudnim pritiskom ves gol in šibak, opaziš njo, ki spi poleg tebe. Diha povsem rahlo in enakomerno, kakor da bi ne bila s tega sveta.

Glasno zastokaš, obrne se k tebi, brez običajnih raztresenih gibov prebujenja se nasloni na komolce in te opazuje. Ne reče besede, lasje ji valovijo v krčevitem ritmu tvojega sopenja, smehlja se.

— Duši me, ji rečeš.

Počasi prikima, kaže, da je tvoje besede dobro premislila, toliko prepričanja je v njenih očeh.

— Dihati ne morem, poizkusiš še enkrat, misleč, da morda tvojega glasu, spačenega od napora in groze, ki se ti vse bolj približuje, ni razumela.

Tedaj spregovori, besede celo večnost plavajo od njenih ust k tebi in čutiš, kako jih sesaš pod kožo, kako se tam razlivajo in drhtijo. Odločno trsje v plašnem vetru, izgubljen sanjav napev violine; je to melodija, ki jo je igrala Eva, toliko let, vsakega vetrovnega popoldneva, ko si odhajal iz hiše, se usedel med skale in osat na pobočje in gledal morje. Ona je igrala, igrala... kaj vendar govoriš! Nikoli ni bilo morja, skal, osata, pobočja, vetra, popoldnevov in najbrž niti Evine melodije ne, to so morale biti sanje. Blede se ti, kriva je včerajšnja večerja, vino se je razlilo, bil si neroden, prevrnil si kozarec. Vse je šlo narobe, dokler vaju ni sprejela tema. Potem...

Podobe te zalivajo, prekrivajo, skozi gosto meglo slišiš njen glas.

— Zapustil si jo, dekle, ki jo resnično ljubiš, odšel si z menoj. Bilo te je strah, ko si pri večerji odpiral steklenico, strah, ko si upihnil svečo, odgrnil posteljo. Čutil si trepet svojih dejanj, pa si ga hotel utajiti,

pred mano in še bolj pred seboj, še naprej si želel, naj se zaljubim vate. Le kje si storil napako?

Megla se ti plazi v usta in potem dlje, do pljuč, kjer obleži, svinčeno težka in kot smola lepljiva. Vse hitreje ti pleše pred očmi, ljudje, spomini. Hočeš izgovoriti neko besedo; veš, da jo moraš reči, iščeš jo... Ne najdeš, megla je vse gostejša, bolj in bolj te duši.

— Kozarec mleka bi popil, zahropeš.

— Nisem tista, ki bi te odrešila, nocoj si pripeljal napačno dekle, nocoj in vselej. Žal mi je, odpusti! Nagne se nadte in te poljubi, izgubiš se v slapu njenih las, z jezikom prodira vse globlje vate. Kje je vendar violina, pomisliš, kaj bom odšel, ne da bi slišal svojo pesem? Potem te pregrne megla.

3

Iz gostega grmičja vznikneš, iz trave izrasteš. Zdaj nisi več kamen, ne drevo, v plašč človeškega se ogrneš. Nezmotljivi boš, ne po božji, po svoji volji. Stečeš, pogreza se mehka travna preproga, med koraki minevajo stoletja! Svet je: šest let imaš, topel dotik te prelije, nekdo se skloni k tebi in ti zašepeta: naj se ti zgodi, da nekoč zaigraš svojo melodijo. Posežeš naokrog, pa ni človeka: so bile res zate besede ali zablodel nasvet, namenjen drugemu, ki se je prikradel po naključju? Ne veš, široko razstreš roke, stekel bi v objem. Najnežnejši, najprosojnejši listki na vršičkih vej te dobrohotno božajo po obrazu: kam sploh odhajaš, Adam? Ti tečeš, spomin te zapušča, pozabljaš glasove, pozabljaš ljudi. Dvainpetdeset let imaš, glasen aplavz, vračaš se na oder, v roki nosiš violino. Množica je navdušena, v dvorani valovi: bravo, maestro! Vrtar je dobil nekaj krepkih, ko je hotel pred pričetkom pomiriti ljudi; v garderobo je priteknel klarinetist z novico, da je na lastne oči videl županovo ženo, kako ga je z dežnikom v... Je od zlodja, ta baba, vam rečem, se je zasoplo pridušal; vsi so se pomilovalno smehljali, vemo, da nisi ravnodušen do gospe, bogve, kaj se dogaja, kadar njen mož teka po opravkih naokoli. Klarinetist je zardel umolknil, nihče več se ni zmenil zanj, uglaševali ste instrumente, si poravnali metuljčke... Si se res le ti zdrznil, ko so omenili Njegovo ime? Odi-dete na oder, dirigent zamahne, glasba. Petinsemdeset let imaš, sediš za mizo s prtičem na kolenih. Topla juha ti kaplja z brade, težko obvladuješ žlico, neskončna je pot od krožnika k ustom. Gleda te tuja ženska, sivih las in mahovinastih lic; skozi meglice spominov se ti dozdeva, da bi mogla biti tvoja žena. Ne zdržiš več napora, žlica ti uide v krožnik, da te obrizgne; nemočno zakriliš z rokami, osramočen. Starka se skloni tesno k tebi, prisloni ti ustnice k ušesu: star si že, Adam. Namrdneš se, za-

jecljaš. Na zidu je Kristus, pod njim šopek posušenih ivanjščic. Ko je žena prinesla razpelo, si molčal; neke noči si vstal in ga namazal z marmelado. Potem si oblizoval prste v postelji, pozno v jutro. Starika razpira brezzoba usta, odsekano se skremži: se še spominjaš, kako je bilo lepo, tistega majskega jutra v rosi, vpraša. Majskega jutra? Izmisli si je, gotovo si je izmisli; tega ne bi pozabil. Morda je kdaj res kaj bilo, včasih se ti zazdi, šest let si bil star, tekal si po travi. Rosa? Morda. Zdaj je prepozno, uvel starec si, prepočasi umiraš. Vse poljane tega sveta, razgrnjene za tvoje radostenje! Štiriintrideset let imaš, enajst od teh si na filharmoniji. Da bi bil lahko že solist, pravijo, če le ne bi bil tako trmast. Poročen si: kadar se vrneš ponoči, strgan in blaten, te žena očitajoče gleda: le kaj se ti je treba napiti kot živali? Včasih zavpiješ, včasih udariš, molče stopi vstran in počedi za tabo. Dva otroka, punca je pridna, hodi h klavirju, nosi bele nogavičke. Mali je baraba, včeraj je s kamnom pobil sosedinega mačka; ženska je vpila nate po vsem stopnišču, stiskal si ustnice in molčal. Danes si malega dvakrat pritisnil, za čisto vest. Ni rekel besede, široko je razprl oči in se zazrl vate. Odslej boš spal za zaprtimi vrati. Triindvajset let imaš, pravkar ste končali na akademiji, sošolci so te zapletli v svoj vrišč: pojdi z nami, Adam, razhajamo se vendar, vsak po svoje, morda se vidimo šele čez leta, morda nikoli . . . In greš. Posedete po parku, topel poletni večer je, steklenica zaokroži, nekdo je prinesel kitaro, izza trepetavih prstov se mu nasmuka melodija: »so be easy and free when you're drinking with me. I'm the man you won't meet every day . . .« Kitare si se naučil pri štirinajstih, potem si jo zasovražil. Ne, nikoli je nisi prodal, nikoli

razbil, le nekoč na neki posiljeni zabavi si potrgal strune, počasi in preišljeno, eno za drugo. Ena izmed deklet vzklikne: kako lepo nam je!, oči se ji svetlikajo. Dvigneš pogled; morda je bilo narobe prav to, da nisi nikoli zlomil kitare. Tudi domače hiše nisi nikoli zažgal, kot si nekoč, objokan in ponižan, obljubil v zavetju mrzle kleti. Besede, nič drugega; nisi se še naučil vstati in pobegniti, sediš, preišljuješ, ali boli, ko si prerežeš žile. Enainšestdeset let imaš, končal si koncert, Paganini, Vivaldi, čudovita človeka. Strune so bile poslušne, ubogljive. Nekdo pristopi: bleščeče ste igrali, maestro, neponovljivo . . . Ti veš: kolikorkrat hočejo, stokrat ali tisočkrat. Mož ne popusti, vse bolj zaupljivo se sklanja k tebi: vi se gotovo znate pogovarjati z Bogom, ti šepne. Otrplo ga pogledaš: to mora biti le laskanje, zmedena zavist! Pa vendar se je prikradlo iz spomina, šest let si imel. Miniło je, izbris pozabljenja. je bilo res ali le zmešnjava slepečih sanj? Želiš, naj ti ostane prikrito, danes in vselej. Utrujen si, tako utrujen. Včasih jokaš, ko si sam, ob večerih. Zdi se ti, da nisi izpolnil svoje naloge. Kaže, da bo tvoj tek brez konca, zemlja se ti udara pod stopinjami, skloniš se in utrgaš cvetlico: ivanjščica, v roki ti uveni. Morda se nasmehneš. Tako se bo torej končalo. Zdaj te je doseglo neizbrisno spoznanje: tvoj svet izgineva ob dotiku.

4

Zgodilo se je včeraj ali na kak podoben dan; danes? Na postelji ležiš, naročil si, naj ne bo nikogar blizu. Šopki v kotu venijo, prinesli bodo nove, jutri ali pojutrišnjem. Srečen človek si.

NA ROBU NEKE DRUGE ZGODBE

Že ko sem ga iskal, junaka te zgodbe, se je zataknilo.

Sprva se mi je zdelo vse zelo enostavno: moram ga najti, in ko ga bom imel, ga bom lahko oblikoval, kakor bom le hotel. In hotel bom junaka take zgodbe, ki bo zahtevala spoštljivo, ljubeče in pozorno branje; naj ga ne razgali en sam hlstav pogled, da bi takoj spoznan potonil v množico nerazločljivega. Naj mi bo povrnjen trud vročičnega iskanja, čas neprespanih noči, neugledni blišč sanj, ki so mi pobegnile.

A kako drugače je bilo! Že od samega začetka: ni ga bilo težko izbrati, saj je bil ves čas ob meni in se mi je tako rekoč kar sam ponujal; hvaležno sem segel po njegovem – tako sem mislil – deviško či-

stem telesu in ga pričel ustvarjati. Vse lepote tega sveta sem mu podarjal, da bi se združile globoko v njem, ga napolnile v počasnem zorenju. Nekega dne mu bom rekel, naj stopi iz sanj v življenje. Potem se odpraviva z roko v roki v svet, razpreva se vsakomur, ki ga srečava na poti svojega poslanstva, ga objameva in poljubiva in vzameva s seboj. Okrog sveta bo segal rej naših toplih, nežnih rok. In vse človeštvo bomo prepajili s sokom svoje ljubezni, kakor sem jo jaz dal piti njemu, ki mi prvi sledi. Nebo in Zemlja se bosta združila v nas, ki bomo sam Aleph ljubezni!

O človeška preproščina!

Ni mogel obdržati tega, kar sem mu dajal – teklo je skozenj nekam v drobni drobni pesek pozabe.

Spuščal sem ta pesek med prsti: tako fin je, tako gladek, da kar ne veš, kako polzi, in zaveš se šele, ko je že prepozno, ko si že zasut do vratu in se ne moreš več izkopati. Izsušil je moje ustnice poljubov in ni poznal vrnitve. Poznal je le eno besedo: izgubljenost, izgubljenost za vselej.

Kadar sem pričeval ob tihih večerih razpredati govor o svojem junaku sebi samemu, edinemu zvestemu in sočutnemu poslušalcu, se mi je vse večkrat prikradla iz noči ta beseda, strašna beseda obupa: izgubljenost.

Le zakaj ga nisem mogel narediti tako, kakor sem verjel, da je moja volja in njegova podoba? Mislil sem, da bom edini, ki mu bo kazal svet. A najbrž sem se motil. **Moral** sem se motiti, saj se drugače ne bi moglo dogajati, kar se je: ne bi mi ga jemali – kaj jemali, pulili iz rok! – in ga vračali umazanega in ponižanega, naj ga umijem, mu zacelim rane, obrišem solze.

In tako sem počel, naj mi bo odpuščeno. Še vedno sem upal: morda pa le storim svojega **pravega** junaka, morda, počasi . . . Slaba tolažba. Počasi – je lahko počasi merjen z urami in dnevi? Počasi ni ne ura ne dan, počasi je večnost. Ravno toliko ga je, da se vanj skriva upanje in se ti prezirljivo posmehuje. Ti pa upaš. Se bo že uredilo! Seveda, zmeraj se vse uredi, prav ali narobe, dokler nekega dne ne veš, ali si zares živel ali se ti je morda le zdelo.

Res, nekaj se je zgodilo v tej zgodbi, vendar se mi zdi, da bi bilo prav tako, če bi stal ob strani in opazoval, namesto da sem se zbuval sredi noči in ga hodil gledat, kako se spreminja. Nikoli ni postal prav zares **moj** junak. Če me je zjutraj pazljivo poslušal, se mi je morda že zvečer brezsravno posmehoval.

Tako je šlo iz dneva v dan in morda se ne bi prav nikoli nič premaknilo, če ne bi pokala med nama tenka opna spoštovanja. Pa se zgodi: nekega dne me vpraša, zakaj. Kako in kaj zakaj, nisem razumel. Zakaj me hočeš storiti **velikega**? In res – zakaj? Kako naj mu dam sanjati svoje sanje, ko pa me gleda prav v oči in vem, kaj bi rekel: ti si nor. Res, saj vse gotovo ni v redu, svet ni tak, kakršnega želim. Pa mu ne bom menda tega priznal?! Učenec je vendar eden, učitelj pa vselej nekdo drug. zato govorim besede, besede, besede.

On pa se mi le pomilovalno smehlja. In potem pravi, počasi, kot bi dopovedoval otroku, kako na široko mora razširiti ročice, da bo objel svet: čemu se pretvarjaš? Saj moraš vedeti prav tako dobro kot jaz, da me ni. **Ni** me! Mojo zgodbo si nalagal, se ti ne zdi? Si mislil, da ti bom izpolnjeval želje? Strahopetec, jaz naj bi se namesto tebe bil z mlino na veter?

Odkimavam, zanikujem, ni res, govorim, ti živiš, **si** . . . seveda le v moji zgodbi, vendar . . .

Tvoji zgodbi? Tisti, ki jo pišeš dan za dnem, ker si preslaboten, da bi jo živel? Naj jo jaz živim namesto tebe, ker si ti vezan v resničnost s kosilom ob enih in ne moreš kar vstati in oditi v zgodbo? Hvala ti za tako zgodbo, sam jih napišem sto ali tisoč boljših! Osupel strmim.

Kaj res? Kaj je bil res ves moj trud zaman, kaj se je res tako sprijeno spačila moja največja dragočestnost, ki sem ji sklenil podariti življenje?

Nadaljuje:

Če si res moj Stvarnik, kakor upaš, tedaj mi reci, naj umolknem, tedaj mi naloži skalo, da jo bom nosil v večno kazen! Čakam te, čakam, o Gospod, ki mi kraljuješ!

Kaže, da se tudi njemu zdi položaj že premučen, saj se v najvišji točki svoje naigrane prošnje zlomi v resen, kar nekoliko naveličan pogled.

Torej stori, kar te je volja, reče. Če znaš – in če moreš.

Vem, sedaj se mora izkazati tako sužnost kot gospostvo. Z napačne poti ni povratka, napačne besede ne ulovim nikdar.

Molči, mu zavpijem, molči! Kje je hvaležnost, da sem te potegnil iz Niča? Mar se ne sramuješ tako govoriti o svojem Stvarniku, praočetu vsega tvojega početja?

Oprezujem za učinkom svojih obtožb. Lahno se prikloni, roke ima prekrizane na prsih. Tedaj začutim, da je ena zgodba premalo za naju oba. Ali ga bom moral prečrtati v vsakem stavku posebej ali pa . . .

Njegove besede plavajo v miru, večnem miru zmagovalca. Ko bi mu ga mogel odkrhniti vsaj košček! Sramujem? Kaj mi nisi govoril, ni je stvari, ki se je lahko sramuješ? Kaj mi nisi govoril, hodi, kamor pelje tvoja pot? Kaj mi nisi **ti** govoril, bodi, kar si; eni te bodo ljubili, drugi sovražili, tretji te ne bodo poznali? Res, zdi se mi, da je že minil čas, dosti časa. Gotovo si pozabil, ubožec.

In ne vržem ga za kazen s kakega grajskega stolpa, ne treščim ga ob tla, da bi se razletel in brizgnil daleč naokoli. Starim gospem, ki bi se zgražale nad takim pomanjkanjem olikanosti – prišel je, ne da bi bil potrkal – bi zamazal obleko in gospe bi osramočene jokale, saj ga ne bi mogle z dežnikom po glavi tako razmazanega po okoliških zidovih. Ne, niti sledu ni o kakem takem ali podobnem kaznovanju, le stojim in strmim, kakor da res nikoli prej ne bi počel nič drugega. On za hip še počaka, da si zapomni svojo veliko zmago – za večno! – nato odide, pusti me samega. Naj vpijem, naj jokam? Saj ne pomaga, nič ne pomaga. Moja zgodba se bo iztekla v njegovo.

Zdaj se zaveda mojega nemočnega poželenja, da bi mu nesporno in trajno zavladal; muči me, kadarkoli se le pokaže priložnost. Ponoči me zbuja in pravi, govoriti moram s tabo. In ko še ves zaspan razmišljam, kaj neki le hoče, mi hiti razlagati zgodbo, ki naj bi mu jo napisal. Povsem drugačen je v nji od mojih želja, zgodba je nesmiselno preobrnjena! Hočem se upreti, povedati, da si zgodbe izmišljam jaz, on pa v njih nastopa po izpisani vlogi, da je bilo tako od samega začetka in bo večno. Kar zmanjka mi besed, vame se priplazi strašna misel in me razjeda: kaj, če si je on izmislil **mene** in se mi zato zdaj smehlja, ko krčevito hlastam po njem in ga poizkušam obvladati?

Naj gre, rečem. Da sem utrujen, pravim. In on res

odide, tiho zapre vrata za sabo; pa le ne morem zaspati. Vem, da bo naslednja noč vse spet ponovila – in tako v neskončnost. Kaj naj storim? Naj priznam, da je on tisti, ki piše zgodbe, in ga prosim, naj mi pomaga? To je poraz.

Ne recite, da niti ne poizkušam zaustaviti tega drsenja v blaznost: kadar le ujamem trenutek njegove nepozornosti, sedem k pisalnemu stroju in pričnjam znova, preobračam . . . Vse zaman. Vselej izvlečem prazen list, čeprav dobro vem, da **sem** pisal! Le kam so se izgubile moje misli?

Včeraj sem zbral ves pogum in rekel, da tako ne gre naprej. Moral bom nehati s pisanjem zgodb, saj so moje sanje vse težje in vse glasneje vpijem. Mislim sem: če se opravičujem s tem ali onim, se bo smehljaj, seveda ne bo verjel, zamahnil bo z roko in

tako vse pomedel v nič . . . Če pa povem po pravici, potem morda – usmiljenje . . . Blažena slepota. Poslušal je, ko sem z glasom, spačenim od ponižanja, pripovedoval, nato pa dejal: nehaj boš, kako, saj sva vendar z zgodbo komaj pričela?

Ni bilo posmehljivosti v njegovem glasu, da bi se lahko tolažil s sovraštvom. Le vprašanje, neogibno vprašanje.

Zdaj sedim sredi svoje sobe, pisalni stroj imam na kolenih. Vsak hip ga bom vrgel ob steno. Pa saj ne pomaga! Bojim se odpreti vrata in stopiti ven: kaj, če je moj strah resnica, in se bom znašel na valju pisalnega stroja?

Vrata se odpirajo: on vstopa. Pridi, dosti zgodb bova še napisala, pravi.

1980

KAKO SEM DOBIL VOJNO

Svojega velikega dne se spominjam, kakor da bi bilo včeraj; sedel sem v svoji sobi, nekoliko preveč sem si dovolil pri večerji in sedaj sem bil kaznovan za nezmernost. Prižgal sem televizor – ne obtožite me ničesar, prosim, to storim vsak večer! – in čakal konec programa. Zdaj bo tebe dnevnik, so rekli. Prav, meni je vseeno, če mora biti, pa naj bo. V stanovanju nikakor nisem mogel najti pijače, take stvari mi kar izginjajo, sam ne vem kdaj. In so bila poročila. V zrak so vrgli kongresno dvorano, kje, sem že pozabil, zagotovo vem le, da ni bilo v našem mestu. Nedorodni so umirali, je z drhtečim glasom oznanil napovedovalec, jaz pa sem se – proti svoji volji, to vam zagotavljam! – spomnil prizora, ki sem mu bil priča popoldne. Nekakšen zanemarjen dolgočasec je vpil, da ljudje, ki podpirajo tako vlado, ne morejo biti nedorodni. Potem ga je odpeljala policija ali ga je povozil avto ali je skočil v reko, ne vem več natančno, končno mi je tudi vseeno. Vesel sem, da nimam otrok, kajti čutim nekako – z velikim strahom, seveda! – da bi bili prav takšni kakor tisti umazanec. In ne vem, če bi se tedaj, ko bi živel s čim takim pod isto streho, mogel upreti skušnjavi; vsakič, ko srečam ljudi, ki so tako obupno drugačni, si namreč zaželim, da bi imel pri roki kako puško, nož ali vsaj kamen, obenem pa sem hvaležen božji previdnosti – pa oprostite, saj veste, da se tako pač reče! – da se mi kaj takega res ne ponudi, saj ne vem več, kaj počnem, ko mi leže megla na oči. Zadnjič sem obiskal znanca, on me pravzaprav sploh ni zanimal – saj ne, da ga ne bi maral, vseeno mi je zanj – vendar sem ga nekega dne srečal v mestu z ženo, beseda je dala besedo – le zakaj imamo ljudje bedast občutek, da se je z znanci treba vselej pogo-

varjati – in končno me je povabil na večerjo. Ko sem živčno iskal izgovor, saj mi ni bilo prav nič do mučnega posedanja za mizo in brskanja po besedah, sem se nenadoma zagledal v njegovo ženo in zazdela se mi je, da mi je nekako zarotniško pomežiknila. Kadar mi ženske takole pomežiknejo, jih povabim na kozarček in šele potem premišljam. Enih ne morem prenašati, kar naprej mi govorijo o svojem sitnem možu in nehvaležnih otrocih, nenedoma se spomnim kakega nujnega poslovnega zmenka in se nanaglo poslovim. Nekatero so užaljene, druge začudo hvaležne – pa menda res niso hotele kaj drugega kot kaj spiti v družbi? Sicer pa mi je vseeno, ko jih srečam drugič, se naredim, da se ne poznamo, in kmalu so tudi one prepričane, da so se pač zmotile, ljudje smo si podobni! Pa tudi tistih ne srečam rad, ki jih povabim v stanovanje; še nikoli ni nobena odklonila, čeprav sem bil sprva ves prestrašen – morda pa me bo baba kar s torbico po glavi? Ne, vse mirno vstanejo, poravnajo si obleko in poslušno odidejo za mano; vso pot ne spregovorim besede, ko odklenem vrata, rečem: tu sva!, vedno z istim glasom. Tu je spalnica, tu pa kopalnica, povem, in potem se lahko prične. Včasih me je še veselilo takole, zdaj pa se mi zdi vsakič enako, tudi ženske se mi zde vse enake, ko vzdihnejo: Še nikoli nisem doživela česa takega! Morda bi verjel kak pubertetnik, jaz pa sem to slišal že prevečkrat. In potem hočejo vse govoriti, govoriti, jaz pa ne prenesem tujega človeka ob sebi, odganjam jih na vse mogoče načine, govorim, da bo prišla žena, čeprav bi se raje ustrelil kot živel s kakšno, vendar ta zgodbica vselej uspe: brez besed poberejo obleko, se uredijo in odidejo, včasih sem jih spremljal do vrat,

sedaj se mi več ne ljubi. Prižgem cigareto ali televizor in čas mine. Tako sem mislil, da mi je hotela znančeva žena namigniti kaj posebno privlačnega, vendar sem se očitno zmotil – ko je vzela moj plašč, se me ni hotela kakor po pomoti dotakniti, ne, takoj sta mi ponosno kazala svojega otročiča, smejala sta se, jaz pa sem se komaj obvladal, da ga nisem prijel za noge in ga treščil z glavo v zid, tako srečen se mi je zdel s tisto neumno ropotuljico v roki. Niti najmanjše možnosti nisem hotel dovoliti, da bo to zmeane nekoč doraslo v moža, izraz na obrazu pa se ne bo prav nič spremenil, še vedno bo enako bebasto . . . zadovoljen! Res sem se počutil precej nelagodno, tudi potlej, ko smo že opravili običajne obrede in deklamacije o otrokovi nenadkriljivi ljubkosti in smo spili kozarec ali dva, natančno ne vem, nikoli ne štejem. Še zmeraj sem prikrito pogledoval k malemu in se bal, da se bom kar naenkrat odločil in stekel k njemu, znanec in žena bi me začudeno gledala, gotovo imata otroka zelo rada, potem bi ona zavreščala, morda še preden bi storil, pravijo, da ženske čutijo nekaj v sebi. A bilo bi že prepozno, brizgnilo bi naokoli in potem krvav madež na zidu, mrtev odvržen predmet v kotu, usedel bi se na tla in se smejal, oni bi me brcal in tolkel, vendar ni kaj posebno postaven, ubiti me ne bi mogel, pa še potlej bi me moral zadeti, sicer pa bi mi bilo vseeno, da bi le udaril z malim ob zid, pa naj počnejo z mano, kar hočejo. Le tistega vreščanja, tistega neskončnega vreščanja ne bi zdržal. Najbrž bi moral vstati in oditi še k njej, on bi grabil po meni, a vse zaman, prijel bi jo za vrat in stiskal, stiskal . . . potem bi mi vsaj malce odleglo. Celo tako bi se pomiril, da bi s svojim gostiteljem lahko odigral partijo šaha, če bi ta seveda želel. Ne, najbrž bi mu tedaj ne bilo do tega, čeprav me sili s tem dolgočasnim šahom, kadarkoli le nanese priložnost. Ne vem več, kako bi se ga otepal, še najlažje je, če izgubim igro ali dve, potem se naveliča. In ko sem tako poizkusil obvladati svoje telo, da bi ne storil ničesar otroku, sem v grozi slutil, da bo moj znanec od nekod privlekel šahovnico in postavil figure, se usedel in rekel: pričniva! Tedaj bi se res ne mogel več zadrževati, niti za hip, vendar se to k sreči ni zgodilo, žena je postregla z večerjo in tako sem se lahko postopoma pomiril, čeprav me je on nenehno dražil s praznimi vprašanji o moji službi in življenju, da sem pri breskovem kompotu že pomislil, da bi morda le pričel z njim in ne z malim. Nož je bil nevarno blizu moje roke, oster kuhinjski nož, če bi ga otipal, bi bilo z njimi konec – res ne vem, čemu puščajo take stvari zunaj, vsakomur na voljo, lahko pridejo tudi v neprave roke . . . Da, sam se večkrat vprašam, ali sem sploh še normalen, ko takole gledam televizijo in me niti za hip ne pretresejo vesti o smrtih tu in tam, tako in drugače, ne, celo zalotil sem se, da se ob tovrstnih poročilih lahko oblizujem. No, potem, ko je vse to minilo in je preostalo le še vreme, šport in podobna brozga, so sporočili, da se je vojna končala. Vojna, kakšna vojna, sem pomislil, nato pa sem se spom-

nil, da bi se res utegnilo goditi kaj takega, končno sem bil zasledil nekaj vesti v dnevnem časopisju. Napovedovalec v beli srajci s črnim metuljčkom, smrtno resen, kakor da bi bil na pogrebu. Rekel je, da je treba vse orožje oddati do poldneva naslednjega dne, kdor ukaza ne bo izpolnil in bo orožje skrival, bo ustreljen. Glas mu je rahlo trepetal, meni pa je bilo vseeno, vojaške zadeve imam urejene, vse črno na belem, orožja pa menda tudi ne bom spravljaj doma. Da, v naglici je dodal še, da bodo zdaj drugačni časi. Potem so kazali evrovizijske gole, jaz pa sem se nenadoma domislil, da ni povedal, kdo je zmagal, če je že res bila vojna? Sicer pa mi je bilo vseeno, nikakor se namreč nisem mogel spomniti, na kateri strani sem bil. Gotovo sem to vojno dobil, sem si dejal zmagoslavno, sicer bi me ustrelili ob zidu, kot se običajno počne s poraženci. Res, lepo je dobiti vojno. Tedaj je zazvonil telefon, dvignil sem slušalko: klicali so me iz vlade, dobili ste vojno, čestitamo, so rekli. Za vas imamo pripravljen slavnostni sprejem v skupščini, s šampanjcem in medaljami, pridite! Kako naj pridem, sem vprašal vznemirjeno. Ob vhodu vas čaka avtomobil s šoferjem, vse je urejeno, mi skrbimo za zmagovalce, nismo takšni kot tisti na zahodu in vzhodu. Pridite, s cvetjem vas čakajo svetlolase deklice v belih bluzah in modrih krilih! Imajo tudi pentljice v laseh, sem drhte vprašal. Tudi pentljice, seveda, brez pentljic vendar ne gre! Pridite, neizmerno smo vam hvaležni, da ste rešili deželo, državljan številka ena ste! Hvala, hvala, sem ganjen šepetal in odložil slušalko. Trepetaje sem si popravljal kravato, bil sem neskončno vznemirjen. A ko sem stopil skozi hišna vrata, ni bilo na cesti nobenega avtomobila, kaj šele šoferja! Napaka v protokolu, sem se tolažil, a čas je mineval. Postal sem živčen, begal sem po ulici. Končno je limuuzina pripeljala. Nadrl sem šoferja, prebledel je in pričel jecljati o predrti gumi. Tedaj mi je prekipelo, sam ne vem, kako so mi v roko prišle škarje za obrezovanje žive meje, zabodel sem ga po nekajkrat v trebuh, vrat in oči, vsaj tako so mi rekli kasneje. Vendar se mi gotovo še ni zdel dovolj mrtev, saj sem ga vrgel pod avto in večkrat zapeljal čezenj. Nato sem izstopil in nenadoma me je začela brcati, udarjati, suvati, vleči in gristi množica ljudi! Bil sem tako presenečen nad tem nepričakovanim izbruhom sovraštva, da sem se pozabil braniti. K sreči so me rešili policisti, ki so opazili vladno vozilo. Ker drugače niso mogli narediti reda, so nekajkrat ustrelili v množico. In zdaj se res ne morem pritožiti: sem v bolnišnici, kjer zame lepo skrbijo, vsak dan me obiskujejo delegacije, naše in tuje, cvetje diši: . . . našemu rešitelju vdani učenci 2.c razreda osnovne šole . . . V časopisih sem prebral, da je bil šofer, ki bi me moral odpeljati, tuj agent, atentator. Le svoji izredni prisebnosti se moram zahvaliti za življenje. Da, vselej sem si zaupal. Diplomati, ki prihajajo, govore o novi vojni. Skrbi jih, kaj bodo brez mene. Brez skrbi, čez mesec bo z mano vse po starem, jim prijateljsko odgovarjam.

Maja Vidmar

PESMI

Ti še ne veš. Mogoče
sploh nisem
gladka. Mogoče
sem krstačasta
ali pa spolzko kačasta.

Pogosto ti gre
na bežanje,
odkar umirava
za čelom in v trebuhu.
Toda treba je peš.

In če kdaj greš,
kdo ve,
kako gladka
sem sama.

V kruhu,
ki ga ješ ob vrnitvi,
je mokra sled. Malo
krstačasta, malo
spolzko kačasta.

Nisva skupnega
si gnezda pletla,
ti v moje, jaz
v tvoje sem
drobovje sedla.
Iz robide, ki
ne bo cvetela,
vsak si svoje
gnezdo dela.
In nisva hotela.

Spraskanih misli,
krvavih besed se
bojiva,
gnojne muke
v drobovju živiva.
Toda ni še čas
črnega izliva,
ki ga ne želiva.
Raje trpiva.

Gola dušica si
s srajčko za prepih,
s copatko za sneg.

Brezglasna živalca
s smrčkom za luknjice,
z repkom za stah.

Na mojem trebuhu
tvoje srce
zaupljivo.

In kdo ti, ljubi,
daje
to trdo rast
in volčjo slino,
ko se polaščaš

skozi stok v podrastju
in skoraj že
na begu.

Od znotraj mi je
zatiščano
od tvojih odmikov
nepodkupljivih,
da me sili na otroško
cepetanje
in odrešilni valujoči
jok.

Od znotraj se bova
spogledala
do tistih oči
spogledljivih,
ki se slepe solzijo,
ki se v grozi potijo
od teh spogledov
zdrsljivih.

Zapeljan
boš v moje sanje
in boš sit in
kaznovan.

Andrej Lutman

STAREC JENČOJ

Imam misli, je rekel starec Jenčoj z velikim črnim klobukom. Pred kinom je v vetru jutra, ko mački najrajši praskajo po želodcu, pekel kostanje. Da bi kdaj ali kjerkoli počel kaj drugega, se mi zdi absurdno, ker sem ga vedno poslušal le v vetrovnem in mračnem jutru, ko je v kolibi iz povsem novih sani pekel kostanj. Koliba je stala pred kinom. Imam misli, je rekel. Vedno je molčal. Le tistikrat, ko sem stal zraven njega, je mrmral, tarnal, da bi fukal božjo ali mojo mater, se ne spominjam. Starec Jenčoj je zakuril v sod. Vse gibe je delal počasi, kot bi muham trgal krilca, otožno, malce jih bi gledal, kako radovedno tekajo po okenski šipi, padejo na tla, kjer spet malo manj radovedno tekajo. take drobne živalce se vsem smilijo; ne bi jim smel trgati krilc, ker bi neizmerno trpele, kot bi trpel starec Jenčoj, ko bi mu zmanjkalo kostanjev in bi zaman mežikal s prsti. Mogoče, prav mogoče, če bi muhe imele dvajset ali trideset krilc in se ne bi poznalo, če bi jim jih par odtrgal. Prestopal sem se z njegove leve na njegovo desno stran, ker se je dim iz soda valil v mojo glavo, da sem se solzil, si znova in znova brisal oči. Na vso stopnjo sitnosti jih imam za očali, da sem tudi očala znova in znova snemal z okajene, kot svinjsko meso okajene glave in jih spet natikal. Starec Jenčoj je vtikal drva v sod. Ležeren veter je povsem ponehal, dim se mi je ovijal okoli glave, stiskal sem usta, z roko tiščal nos. Kaj spet nimaš robca, je rekla ženska, ki me je varovala. Potuhnjeno se je nasmehnila, me krepko prijela za roko, z drugo roko za nos. Pihni! Ni pomagalo. Dim je vel prav vame. Preklet prašič stari, sem zavpil in brcnil v sod. Starec Jenčoj je zamrmral, vstal in odšel iz kolibe. To je bilo prvič. Prvič, da je vstal. Ves čas sem mislil, tudi zdaj mislim, da je bil obsojen na peko kostanjev. Ne vem, če je obsojen na peko kostanjev. Ne me zabavaj stari, sem rekel in prisluhnil. Scal je. Prav potih. Nekaj kapljic, ne več. Z roko v razporku se je vrnil. Ne mrmral, zagodel je, ko si je zapenjal hlače. Naložil je drva in sedel. Pravzaprav je najprej sedel in rekel, da ima misli. Rignilo se mi je. Danes je velik dan. Danes je bilo dvakrat prvič. Prvič je spregovoril. In še misli da ima. Danes je vstal, šel za kolibo scat in rekel, da ima misli. Naložil je drva. Pravzaprav sem najprej začutil veter v hrbtu. Dim se je kadil iz kolibe, za katero je stal starec Jenčoj, scal in sklenil sam pri sebi, da bo rekel, da ima misli. Iz žepa sem vzel robec in se useknil.

imam misli je rekel starec Jenčoj jih par odtrgal prestopal sem se z velikim črnim klobukom pred z njegove leve na njegovo desno kinom je v vetru jutra ko mački stran ker je dim iz soda vedno najrajši praskajo po želodcu valil v mojo glavo da sem se pekel kostanje dobro sem ga poznal solzil si znova in znova brisal kadar sem ga videl stal oči na vso stopnjo sitnosti sem zraven njega je pekel kostanje jih imam pod očali da sem da bi kdaj ali kjerkoli tudi očala znova in znova snemal počel kaj drugega se mi iz okajene kot svinjsko absurdno ker sem ga vedno meso okajene glave in jih zopet poslušal le v vetrovnem natikal starec Jenčoj je vtikal in mračnem jutru ko je drva v sod v kolibi iz ležeren veter je povsem ponehal povsem novih sani pekel kostanj dim se mi je koliba je stala pred kinom ovijal okoli glave stiskal imam misli je rekel vedno je sem usta z roko tiščal nos molčal le tistikrat ko sem kaj spet nimaš robca je stekla zraven njega je mrmral ženska ki se me je varovala potuhnjeno jadikoval da bi fukal božjo se je nasmehnila me krepko prijela naložil in sedel pravzaprav je ali moja mater se ne spominjam za roko z drugo roko za naprej sedel in rekel da ima misli starec Jenčoj je zakuril v sod vse nos pihni ni pomagalo dim je rignilo se mi je gibe je delal počasi kot bi muham vel prav vame preklet prašič danes je velik dan danes je dilo trgal krilca otožno malce jih bi stari sem zavpil in brcnil v sod dvakrat prvič prvič je spregovoril gledal kako radovedno tekajo po starec Jenčoj je zamrmral vstal in in še misli da ima danes je okenski šipi padejo na tla kjer odšel iz kolibe vstal šel za kolibo scat in rekel spet malo manj radovedno to je bilo prvič da ima misli naložil je drva tekajo take drobne živalce se vsem da je vstal ves čas sem mislil tudi pravzaprav sem najprej začutil smilijo ne bi jim smel trgati krilc ker zdaj tako mislim da je bil obsojen veter v hrbtu bi neizmerno trpele na peko kostanjev ne vem če dim se je valil iz kolibe za katero kot bi trpel starec Jenčoj ko bi je obsojen za peko kostanjev je stal starec Jenčoj scal in mu je zmanjkalo kostanjev in ne me zabavaj stari sem rekel in sklenil sam pri sebi da bi zaman mežikal s prsti prisluhnil scal je bo rekel da ima misli iz mogoče prav mogoče če bi muhe imele nekaj kapljic ne več žepa sem vzel robec in se z roko v razporku se je vrnil useknil dvajset ali trideset krilc in ne zamrmral zagodel se ne bi poznalo če bi jim je ko si je zapenjal hlače

Imam misli, je rekel starec Jenčoj, jih par odtrgal. Prestopal sem se z velikim črnim klobukom. Pred z njegove leve na njegovo desno. Kinom je v vetru jutra, ko mački stran, ker je dim. Iz soda najrajši praskajo po želodcu. Valil v mojo glavo, da sem se pekel kostanje. Dobro sem ga poznal. Solzil, si znova in znova brisal, kadar sem ga videl, stal oči. Na vso stopnjo sitnosti sem. Zraven njega je vedno pekel kostanje, Jih imam pod očali? Da sem? da bi kdaj ali kjerkoli tudi očala znova in znova snemal, počel kaj drugega, se mi iz okajene kot svinsko. Absurdno, ker sem ga vedno. Meso okajene glave. In jih zopet poslušal, le v vetrovnem natikal. Starec Jenčoj je vtikal mračnemu jutru, ko je. Drva v sod! V kolibi iz! Ležeren veter je povsem ponehal; povsem novim sarnem pekel kostanj. Dimi se mi. Je koliba? Je stala pred kinom? Ovijal okoli glave. Stiskal. Imam misli, je rekel. Vedno je, sem. Usta z roko tiščal, nos molčal le tistikrat, ko je kaj spet. Nimaš robca, je rekla, stal zraven njega. Ženska, je mrmral, ki me je varovala potuhnjeno, jedikoval. Da bi fukal božjo, se je nasmehnila, me krepko prijela. Naložil in sedel pravzaprav. Je, ali moje matere se ne spominjam za roko. Z drugo roko za naprej sedel in rekel, da ima misli. Starec Jenčoj je zakuril v sod vse. Nos pihni! Ni pomagalo.

Dim je, rignilo se mi je. Gibe je delal počasi, kot bi muham vel prav vame. Preklet prašič, danes je velik dan. Danes je bilo. Trgal krilca otožno, malce jih bi stari, sem zavpil in brcnil v sod. Dvakrat prvič, prvič je spregovoril, gledal kako radovedno tekajo po. Starec Jenčoj je zamrmral, vstal in, in še misli da ima danes. Je okenski? Šipi padejo na tla kjer. Odšel iz kolibe, vstal, šel za kolibo scat in rekel spet malo manj radovedno. To je bilo prvič, prvič da ima misli. Naložil je drva. Tekajo tako drobne živalice. Se vsem, da je vstal? Ves čas sem mislil, tudi pravzaprav sem najprej začutil: smilijo. Ne bi jim smel trgati krilc, ker zdaj tako mislim, da je bil obsojen veter v hrbtu. Bi neizmerno trpele na peko kostanjev? Ne vem če. Dim se je valil iz kolibe za katero, kot bi trpel starec Jenčoj, ko bi, je obsojen na peko kostanjev, je! Stal starec Jenčoj, scal in mu je zmanjkalo kostanjev in ne me zajebavat stari, sem rekel in sklenil sam pri sebi, da bi zaman mežikal s prsti. Prisluhnil. Scal je, bo rekel, da ima misli iz mogoče, prav mogoče, če bi muhe imele nekaj kapljic več žepa, sem vzel robec in se z roko v razporku, se je vrnil, useknil dvajset ali trideset krilc in ne zamrmral, zagodel. Se ne bi poznalo, če bi jim je, ko si je zapenjal hlače?

LUNA IN TRTA

Ob večerih razživi sol sonca in vinska trta požene vitice h kraju lune. Opijam se in čutim točenje ljudskega odmiranja. Izza glave, telesa, mi plapolajo svetlinje in njih goreči temelji. Bi živel v raju dolgočasnja in čakanja na mavrične metulje; na sluteče, preteče, ki pa me ne prevzame?

Luna in trta, ki zasenči vesoljna prostranstva, globino neba. Med poškopljenimi listi polzi luna, polzi v temo. V morju gričev kresnice kmečkega večera. Tema blagega vetra, prespane nevihte.

Morda tedaj, ko trta ovije luno in prepreči mesečini, da bi grela vešče, postanem svečenik, ki mu ni za večnost. Ali pa si podojim luknjice v koži in začnem peti pesem o posušenem močvirju in uporu v puščavi. Ne bo več premetavanj rožnatih skeletov, ne perverzних kmečkih deklet. Le še šepet rib in balet topolov. Nič več.

Samo strupi preživijo eksplozijo hotenj, kot da je vse dogovorjeno in vklesano v kristalčke zlomljene skodele. Črepinje trte in popivajoča luna. Nočem spet, še enkrat, znova.

Tako obmirujem v naslanjaču zaprtih rok in gledam list trte, ki žari mesečino.

Borut Hlupič

MOLITEV KARLA BROWSKEGA

ljubi boh,
pošli svojega kristusa,
da bodo lahko visoki gospodje koga mučili
in bodo pustili nas pri miru!
visoki gospodje želijo cel narod
napraviti za kristuse,
mi pa želimo ostati ljudje in delati,
naj se ne zgodi naša volja, temveč tvoja!
a spomni se kdaj tudi naše volje,
saj tako slabi spet nismo.
če pošlješ, ljubi boh, še enega hitlerja,
ti ni treba pošiljati rabljev.
in odreši popa,
ki je ležal v naši baraki
in nas je hotel vse
napraviti za mučenike.
ampak mi tega nočemo,
mi hočemo živeti in delati!
ljubi boh,
ne zameri nam,
da smo se veselili,
ko je visel pop
na mesarskem kavlju,
ta nas je vse delal nore.
potem je bil v baraki mir,
pošlji znova kristusa na zemljo,
kajti zemlja je rjava in rdeča,
rešiti jo je treba
teh kričečih barv.
župniki tega ne zmorejo več.
ti stojijo v lakastih čevljih na prižnici
in govorijo ter se pričajo
o kaki vejici,
če sodi v sveto pismo ali ne.
boh: o boh: o boh!
napravi me za glavnega direktorja
vseh rudnikov in vseh taborišč
in vseh vhodnih vrat,
nad katerimi stoji napis:
Vsakemu svoje!

Vsakemu svoje!

Vsakemu svoje!

»NE RAČUNAJTE Z NAMI«

nesposobni za materialistično analizo
kruto preganjate kritiko na svoj račun:
mar se ne zdrznete!
mi smo vaše razbojniško ogledalo:
refleksija brezbarvnih preizkusnih uradov.

zakaj se nas otresate:
če veste vse: to s čimer vas hranijo
mar si ne vidite radi uradniški fris?
mar je prepovedano pogledati mrtvemu v oči?

priznajte: med nami: ne računate na nas:
pa kaj? čakamo na poljube in jabolka
in ne verjamemo več vašim vnetim parolam.
smo vaši židovski sinovi: v tej skledi kolin
v tej obljubljeni deželi: noči in megle.

VSE JE V ROKAH LJUDSTVA

vsi stoje ob vodovodu

čakajo na vlak.

poslovnih ljudi ni strah bližnjih praznikov.
mračne slutnje vznemirjajo varšavo:
delavski voditeljio ne smejo več

na prižnice!

domišljija se upira novicam iz varšave:
birokrati so prekoračili vse meje.
pokazalo se je, da so to stekli psi
kakršnih je že videl svet.

OSEM V KOT

- 1.) 22. avgust, torek:
- 2.) ZDA in ZSSR so se dogovorile, da bodo Belo hišo in Kremelj povezale z rdečim telefonom: ŠKODLJIVO ZDRAVILO – UČINKOVIT PRODOR!
- 3.) v zapuščeno četrt Wall Stree zvedelo za ultimatum, so vsi začeli b in zahod, v strahu, da se ne bi na južnem delu otoka.

za hip se je zadržal v sobi z bi izvedel še en udarec. ko se je sk in se osredotočil na raznobarvne: njihova mreža potovanja, se je svojih notranjih muk. v zapu Grammercy Cluba je še enkrat bi ljardni palici, da bi znova udaril Lahek udarec. trk, da bi poslal: osem v kot!

RIT SI

rdeča te ustavi
zelena te ustavi

imaš svoj šiht
imaš svojo rit

ustavi te šiht
ustavi te rit
ničesar prepovedanega ne storiš
rit si ničesar ne storiš

salonski komunisti
s keksi in čajem
ob polpetih
marksisti
s špricerjem
ki govorijo
o leninu
rozi luxemburg
o rdečem oktobru
clari zetkin
o internacionali
ti nam
krojijo
verige okoli gležnjev

VELIKEMU POETU

solze tistih, ki trpe krivico:
nimajo nobenega tolažnika.
ti pa praviš, da se ničesar ne dogaja,
da v tem tragičnem dolgočasju
ni več humorja.
blagor mrtvim,
ker so že umrli.
godrnjaš v beznici: pivo točijo čez rob,
kvasi te nostalgija: tvoj dom je miren sen.
brezishodnost sindikata te ne zanima.
naftni derivati so se podražili,
govedine in kave primanjkuje,
slast in muke ljubezni. dinar pada,
dobička pa od nikoder.
brezmočno ždiš pod to rjo:
vsi korakajo: leva, desna, leva, desna,
in čakaš na jutri.

POLJSKA, POSKUS BILANCE

zletel je vaš labod
čez morje krvavo
in z zarjo večerno
se vrnil brez kril.
brez oči poletel
v oblast prišel brez glave:
zato od vaše okupacije
ne pričakujemo ničesar več!

KEKEC IN AVIONČKI

Res je, da verjamem v Kekca in da ne maram sedeti v natrpanem, ker je to neprijetno, na primer v kinu. Tudi če za kakšen čas pozabim na Kekca, sem pogumen in zanosen. Ni to vedno biti tako težko. Seveda, poglavje zase je, kadar stopim v razred in zakrilim kot avionček, češ, danes nimam municije, ampak pazi, s krili ti lahko preluknjam rit. Dobro, pa daj. Pravzaprav mislim, da tudi aviončkov ne maram preveč, posebno če jih pilotirava s tem Kekcem. Ampak nič ne pomaga, naš blok si išče novejšega in zanesljivega stanovalca.

KDO DANES HODI ZA MENOJ

Danes že ves dan za menoj hodi prazna skodelica. To mi ni všeč. Saj sem na koncu koncev v šoli kar devetkrat zmaknil tvoj pogled in se tudi dodobra okopal v njem. Še oči, ki sem si jih prav za to priložnost vsebinsko utrgal, sem usmeril skorajdane metaforično, streljajoč – hodiš me nervozno, ti prazna skodelica. In ko se je odvijal odmor ob pol desetih, sem razgibal tvoje nezaprepaščeno – ritmično vzdušje. Takrat sem lahko to, kajti nekaj sem vendar moral počenjati s teboj. Čisto mogoče je, da sem se kmalu zatem zavrgel v prazno skodelico, ampak prepričani smo, da si ti bila edina na dvorišču, ki je poskušala razodeti prazni skodelici, kje in do kakšne mere se lahko napolni. In če bi jaz želel postati moja skodelica, bi moral tudi iz tvoje glave odnesti piramide, vse zlate kamele in skrivnostne šejke, pa še takrat bi se verjetno živel samo med stenami moje in v tistem hipu tudi prazne skodelice. Prav gotovo bi si še naprej poskušal zmistificirati in poeksotiti vsaj eno steno, kljub temu da ena stena ne prinaša nič kaj dobrega, razen če se namala s portretom pokojnega stanovalca, ki je vsaj enkrat poskusil odpraviti skrivnostne kamele.

BELEŽKA O MALEM

Včeraj je mali rekel, da smo ga nadomeščali v sanjah in da je strašno električen, je še povedal. Normalno, saj se vse vesele pravljice vedno berejo od zadaj, sem dejal, in če se mačka vsako jutro zatakne v žlebu, se tudi tvoje mijavkanje izgubi v pločevino, ta pa te zmeraj odpelje samo v rahel spanec. Že je zvečer bilo drugače. Takrat je povedal, da je spal po ribje, se pravi kot v nekakšni malo večji ribji konzervi, in da je lačen. Opažam namreč, da je zvečer takorekoč skoraj vedno lačen. To pa, da se je takoj zatem pojedel kar iz tiste malovečje konzerve, je pa že res kar smešno naključje. Še zmeraj ne razumem zakaj.

DEKLIČIN MANIFEST, prvi

Deklica sem in jokam, zato ker se po tvoji bradi potepajo moji ožeti smaragdi z rdečimi nožicami. To opažam, oh kako sem danes dostopna in razpoložena za potepuški jok, še več, mislim, da se je zjutraj v meni zapela spet nova uverturica, sicer čisto, čisto kratka, vendar dovolj zanimiva, da se zdaj na osnovni polici gledališčnega bifeja žvečijo jagodni žvečilni od včeraj, na ostalih policah pa sevdim jaz in delam pok pok, okrog pa rastejo jagode. Ko se bo to končalo, boš verjetno spet potopil mojo brado, vrat, potem še bodo v tvojih ustih izginili moj nos, moja usta, moje čelo, moje uho in nato bom tako vse do tistega pravega trenutka, ko sem še včeraj počasi in razumljivo izgovarjala – ljubček, moj tilnik je poln tvojih prstnih odtisov. To mi ni preveč všeč, ti si celo neke vrste cepec in kriminallec, saj neprestano zezaš mojo osebnost ne da bi znal ukrasti mojo samokontrolo – danes pa nekako ostajam na razdalji, zato bom dejala, da prosim, da če me potegneš nazaj iz tvojega neokusnega gobca, da je že pozno in da že moram domov. Tako.

Potem sem še vedno deklica in prihajam domov in ne jokam več, vsaj z očmi ne. Če bi ti povedala, da se medtem majavo sezuvam in se bubim v fotelj, bi ti že bilo povsem jasno, kako je z menoj. Ampak jaz tega ne maram.

Nato sem in takrat sanjam. To se vidi po tilniku, kjer sem razburjena, v moji psihi pa, nasprotno, paseč moje filozofske krvavice. Potem je še kar naprej nekaj časa blazno fajn. Res je prava sreča, da izjemoma si in da se ti zraven tega dogajajo tako čudovite stvari.

Tudi v povzetku sem deklica in takrat tudi v moji bližini postopajo plave deklice. Te mi pravzaprav zmeraj pokažejo mojo bližino in da je to za vse nas nevarno. Ko odidem domov, ko se ves ta cirkus okrog mene poleže, si zrecitiram katero od resnic, recimo – slutim tebe, ki razbita in vsa penasta škripaš do mojih razpotegnjenih soban – ali pa – več kisika in sebe, ah ti prizadevni psi in zraven ta njihova priskutna zamolklost. – potem gre še nekako. Čisto na koncu pa grem pisat pesmi za pametne ljudi, zgolj zato, da se razvedrimo.

MANIFEST ZA DAN, KI SE MORA PREŽIVETI DOMA, drugi

Danes sem prenašal skoraj same opeke in deske, zraven tega pa je v mojih škornjih za dvorišče delalo škljoc škljoc. Bil sem vroč, pod nosom sem nosil sončno kremo in psi, ki so lajali pri sosedu, so za vekomaj utihnili. Stopil sem namreč v svojo zgodnico in dodobra nagnal iz nje hiše, bataljone, vse nasade tulipanov in sosedove pse. Takrat je mamica povedala, da je že čas, da bo zdaj zdaj kosilo, da se ne spleča več. Dobro, pa sem šel gor. Med potjo sem si lahko delal hladne roke. Danes se to dela izključno brez prstov, saj na primer tudi kavč z ovinka stopnišča nima več prstov, zato pa seveda lahko stoji tudi navpično, da se mora iti mimo. Tudi če bi mu kdo dovolil nositi prste, jih verjetno ne bi hotel. Mamica pravi, da zato, ker se ne spleča več. Verjetno se vsi strinjamo s tem.

Potem čakam, da se neham sezuvati in postanem bolj drugačna oseba, morda se sliši smešno. Toda to mi zmeraj dajo čutiti ravno podboji na najbližjih vratih. Zraven podbojev imam še introvertirano sestro, medtem pa iščem tudi copate, ker mi je nekoliko nerodno zaradi strganih nogavic.

Med našimi vrati sem verjel, da ute nisem pustil kar tako same, da je tam noter čisto črn mucek, ker nisem bil takšen hinavec, da bi se lahko počutila osamljena sredi dvorišča.

No, mucek je pravkar pojedel.

Kljub vsemu pa tudi uta ostaja uganka iz dvorišča – sem nenadoma začel verjeti. Zakaj vse to? Zakaj naj se končno vidi, zakaj je uta in zakaj je stanovanje? Jaz osebno še vedno mislim, da se uta uporablja bolj kot kakšen vesoljski pojav. Hitro se zamenjuje, to. Vsaki dan. Recimo sonca poln dan in naša motika. Ta dva se ne moreta prenesti. Zato je pač na dvorišču en dan vse okopano, naslednji dan je pa vse lepo. Stanovanje je v takšnem kontekstu namenjeno zato, da dvorišče večkrat vpraša za nasvet, kako naj končno v sebi posadi smreke, marelice, še vrtovi, ki jih vidi na dvorišču nemalokrat primanjkovati in se tudi v njem bogve kaj ne znajdejo, so mu zmeraj pripravljeni pojasniti kakšno stvar, zadnjič ravno v zvezi s stopinjami, ki kako to, da se v stanovanju ne morejo tako vtisniti v tla, kot v dvorišče.

No, medtem je res že postalo pozno, saj se je kosilo verjetno že popolnoma shladilo. Toda ali se še spleča do večerje?

Kaj jaz vem? Malo me moti dvorišče, ki se je zasedlo z nekakšnimi ljudmi. Lahko da se čisto črn mucek plazi po stikalu za ljudi. Da, to bi res lahko bilo, ali pa sestra.

Mogoče ona. Sicer pa je na srečo postavljeno samo okrog tiste ute. Tam so deske in mačke včasih, ko dežuje.

DVORIŠČNI MANIFEST, tretji

Še naprej hodim po dvorišču in medtem sodim tekmovanje mojih malce nevrotičnih mačk. To se odvija na dvoriščni marelici, preko katere smo še pred začetkom razpeli dovolj oprijemljivo skorjo za plezanje.

Tu in tam sedim popolnoma zbrano in pričakujem, da se marelica vsak čas zmaliči in podre v gozdu. V tem trenutku uničujem in vesel.

V tem trenutku uničujem in vesel.

V tem trenutku uničujem in vesel. Potem pa se ti mirno prikobaca neka neprijavljena mačketina, verjetno od sosedov. Nekako bi se že dala pregnati. Seveda, takoj bom naredil to. Počasi sem hotel stopiti na njen hrbet in ga verjetno streti v njej. Prepričan sem, da to ni bil popoln neuspeh.

Čez čas se, če dobro pogledaš, opazi preko dvorišča iti nekakšne zelene steklenice, verjetno z mineralno vodo, in pa marelično listje. Oboji so z roko v roki zahtevali, da jih ljudje enostavno ne bodo mogli več kupiti za svoja ogledala in za njih, kakor so sami dejali, nekakšnih samopostrežnic. To so vendar naše police, naša stanovanja. Ugotovil

sem, da so res iz samopostrežnice in da zelo verjetno blefirajo. Medtem sem se zmedel. Ko je postalo bolje, ko sem zbral dovolj moči, sem le vprašal – kje je že stala tista marelica, ki se je zmeraj mogla videti v studenec pod seboj in me vedno klicala nase, češ, da je že precej dobra kot med in da naj tudi jaz v miru šumim njeno listje? Zakaj bi delal to? Zakaj bi delal to, – sem si zatrdil. V tem trenutku sem se zmeraj počutil posebno dostopno, pa tudi listje danes že lahko kupimo v skoraj vsaki samopostrežnici. No, ko smo že pri stvari, studenec, ki bi nekdam nujno moral biti skopan pod marelico, lahko danes mirno zamenjamo za majhno, lično lopatko, v katero brez večjega truda namestimo fotografijo naše nove marelice. Tako se lahko pri dvoriščnih popravilih bolj posvetimo našemu psu. Tako piše v navodilu za uporabo lopatke. Tudi jaz sem storil to, da imam na dvorišču psa. Ko je še bil nov, sva pogosto istočasno odšla spat. Prav gotovo je tudi zadnja takšna noč bila dolga in spomnim se še, čeprav malo megleno, da sva bila vesela, ker si mačke ne upajo napadati psov. No, zdaj se sicer ponoči sanja, zjutraj se pomane oči in se medtem totalno nadzoruje. Tukaj pa so še slike na steni, ki nasprotno niso tako dobre, zato se potem še ves zajtrk pretegujejo in na vse kriplje zehajo. Obstaja določena nevarnost, da to postane navaden izgovor za prezgodnji prihod naslednjega obroka, se pravi kosila. Danes ga jem ob pravilnem času in vse kaže, da ga bom za razliko od ostalih dni pojedel do večerje, sicer pa bi vse skupaj zmešal, večerja bi skakala v zajtrk, on bi zaradi tega popolnoma razbil kosilo, ki bi potem moralo ves popoldan padati s stropa, sten, pralnega stroja, skratka od vsepovsod in zraven tulilo kot obsedeno. No, mislim da ravnokar vidim večerjo, ki na dvorišču trenira večer.

MANIFEST S POTOVANJA Z VLAKOM, četrti

Ko sem tako sedel v naslonjaču in medtem nekaj mahal z roko po zraku, da sem jezen, in stevardesa, ki je prihajala od zadaj, zaenkrat ni mogla več pred moje oči. Sem mislil, da je bolje, da ne. V nasprotnem primeru bi jo moje oči, čeravno pred seboj, potopile in čez nekaj časa naplavile v drugačni kupe ali pa recimo v kondukterja, ki se preriva tod okoli. Ampak če dobro premislim, bi se tako pravzaprav vsi skupaj še manj dolgočasili. Točno. Enkrat že vendar moram poskrbeti za neko boljšo zabavo. Češ, stevardesa, hitro obrni naslonjač in se potem pazljivo stlači v moje oči. No, le hitro, potovanje ni tako dolgo, kot si misliš.

Lidija Gačnik
MAGDALENA

MAGDALENA

Magdalena, Magdalena
gola na mojem oknu spi.
Na prsih ima razbiti vrč,
na čelu ji zvezda krvava drhti.

Magdalena, Magdalena
tke si svatovsko tančico.
Jutri bo vseh mrtvih dan,
vran ji nadene črni pas.

Magdālena, Magdalena
črni pas bo tvoja smrt.
Svatovska boš legla v prst,
na ustnah ti zapel bo vran.

LUNE

Lune v nedrih šepečejo joke.
V vrčih duše stihe ti baja kri.
In ni odrešilne besede,
ni misli-ptice,
ki bi odkala vonj samote.

Tvoja pesem je grobnica zvezd.
Ko nebu svoje grudi razdajaš,
ti telo trgajo krči luninih men.
Romarska kri v jutro te vabi.
Pijana od njenega strastnega klica
tavaš za nebom – mrtvi popotnik.

Lune umirajo v grudih dreves.
Tvoje krike vpija nebo,
raztrgano v božanjih smrti.
Ni pesmi, ni ptic.
V tvoje blazno oko se zemlja smehlja.

NETEK

Netek, netek, zakaj si mi zavdal?
Netek, netek, zakaj si mi
večerniška krila pripel?
Razgaljeno, raztrgano telo ti dam,
da v meni svoje stopinje razpredeš,
da mi viharniško kri razbičaš.
Netek, netek, krvavo me nesi
na kraj sveta,
raztrgano me v vetru razpni.
Pa bom še zemlja rjovela,
pa bom trava krvava pognala,
pa bodo kriki obešenke
v jutru odmevali.
Netek, netek, zakaj si mi zavdal?
Netek, netek, zakaj si mi
večerniška krila pripel?
To noč te sestra umorim.

KROKAR

Krokar, krokar seda na moje oko.
Jaz nimam več svojih belih poti,
jaz nimam več svojih travnatih polj,
jaz imam zarjo v naročju mrtvo.

Je krokar iztrgal iz prsi mi luč,
je noč nakrvavil mi v prazno roko,
je krokar mi kljuval v živo srce.

Noč se čarobna blazno smehlja.
Pot je prepredena z rdečo sledjo.
V raztrganih prsih zarja drhti.
Krokar, krokar seda na moje oko.

Maks Kubo

JAVNA TRIBUNA

(Še ena pustolovščina Maksa, odiseja galaktičnega prizemlja)

Maks steče navzdol po paketu marmornih stopnic v veliko, hladno preddverje s peterokotno točilno mizo, na rob katere se hladnokrvno naslanja petero obiskovalcev. Hiti proti vhodu v dodekaedro dvorano, kjer se bo ali se je že začela javna tribuna. Maks stopa hitro, vendar izbrano. Njegov korak je mladosten, poln energije. V svojih belih nizkih škornjih se pozibava na prstih in se s petami komaj dotika tal. Koraki so obrnjeni nekoliko navzven – leva noga nekoliko v levo, desna nekoliko v desno. Roki se rahlo zibata – rahlo, ne preveč, tako da tudi pri hitri hoji ni videti, da bi se mu kam mudilo. Zgornji del trupa se giblje skoraj v ravni črti, glava kljub sunkovitim korakom prav nič ne skače gor in dol – tega ga je naučil stari Patan iz Peshawarja, stari baba.

Okoli vhoda v dvorano je človeška gostota nekoliko večja – eni imajo smer plus, drugi minus. Tisti v IN smeri so veliko bolj pozorni od OUT gredočih – tako do sebe kot do drugih. Pazijo na vsak svoj gib in istočasno švrkajo iz očesnih jamic, da bi videli, kako to počno drugi in ali vsi opazijo, kako prefinjeno hojo imajo in kakšne najboljše čevlje. Eni nosijo visoke pnevmatične ali hidravlične podplate, a ti sodijo med ekscentrike. Drugi imajo nizke, srednje, postrani, neenake, velike, špičaste podplate ali pa jih sploh nimajo. Barv je kolikor hočeš, oblik, materialov in ornamentov prav tako.

Eni se gibljejo mirneje, drugi hitreje, ženske rade migajo z ritmi, debelejšje podrsujejo z bedri, majhni moški stopajo odločno, veliki leno, suhi zibajoče, debeli sopeče. Vsi se trudijo, da bi hodili tako, kot menijo, da drugi mislijo, da je najlepše, najelegantnejše, najsamozavestnejše, najmodrejše, najseksejše, najsvetejše.

Skoraj čisto pri vhodu sem, ko mi nasproti, OUT gredoč, prileti stara prijateljica. Hodi neartikulirano, leva noga komaj lovi desno in ta komaj levo. Roki ji asinkrono udarjata ob nekoliko zamaščene boke. Rdeči, dva centimetra debeli poliuretanski podplati z Labyli previeko, ki jih je izbrala za ta pomembni večer, ji pri njenem hitenju ne delajo usluge – vsakič, ko čevelj bolj kot fifty-fifty spusti tla, spodrsnejo in zacvilijo z visokim A, da se marsikateri ozre. Njej ni niti najmanj nerodno – zdi se mi, da se sploh ne zaveda, da počne nekaj svojemu okolju in statusu neprimerne. S svojim uglajenim hribovskim korakom se ji zibljem naproti in sorazmerno z bližino upočasnjujem svoje napredovanje. Ona ne. Čeprav me gleda (gle-

da!) naravnost v oči, drvi z nezmanjšano hitrostjo – in že mimo. Roka mi smukne pod njeno pazduho, za droben hip jo zaustavim. Oči ima vlažne. Nežno se mi iztrga in gre naprej, se pravi nazaj, se pravi OUT. Nikoli je še nisem videl take. Kaj se dogaja? Vedno se je vedla tako kontrolirano, tako suvereno. Sedaj pa se ji vse podre. Odkrito odbrzi mimo mene in zgine.

Maks po dveh korakih spet ujame svoj nekoliko posebni, vsekakor neimitabilni slog in vstopi skozi eno stranico dvorane. Prostor je nabito poln. Čutiti je prikrito konfrontacijo mnenj. Ne le od ogrevanja, zrak je vroč in gost od množice izparevajočih teles. Maks med neomahljivo hojo pogleduje naokoli, kje so kakšne znane noge. Tam vidi tega, tam onega, a gleda mimo in gre naprej, dokler ne pride do stičišča dveh stranic, kjer se s širokim hrbtom nasloni v ogel in pred sabo stegne svoje dolge noge, da gledajo špice škornjev v zrak in se bleščijo. Nevsiljivo, a odlično.

Na moji desni, deset ali dvanajst korakov, stoji Dago-mir Bajs – slavni step teoretik. Ko gleda v mojo smer, rahlo zatrepeta z ustnicami in tlesknem z jezikom, vendar se naredi, da me ne pozna, zato tudi jaz gledam v halogenske luči na stranici zgoraj. Ljudje se vseprek poznajo in se pozdravljajo ali ignorirajo. Tleskajo z jeziki in se po pravilih prestopajo z ene noge na drugo. Bolj zagreti poplesujejo na mestu. Nekateri pazijo na vsako stopinjo, drugi si hodijo po čevljih.

V splošen direndaj prijetno odjeknejo mehki, a ojačani tleski usnjenih (usnjenih!) podplatov šovbosa tovarša M. Hecla. Pogledi se obrnejo navzdol, na najnižjo izmed dvanajstih stranic. Hecl ima roki dvignjeni nad glavo in usta razlezena v bel nasmešek. Oblečen je v klasično antično tridelno obleko sive (!) barve. Nalepil si je celo brke, kar sicer ni najkorektnješe vedenje, posebno ne v prisotnosti starejših. Tudi njegov ples je klasičen, vendar zapeljiv – a le klasično. Njegovi boki nekoliko preveč ritajo in če bi imel nekaj centimov daljše noge, bi moral sezuti čevlje in jih javno sežgati – brez podplatov.

Maks zdolgočaseno posluša, kako Hecl med svojim plesom razlaga o namenu javne tribune o namenu in delu gibalnega, tako imenovanega, uveljavišča. Tule smo se zbrali, da b' mal' pocepotali. Vsi se zavedamo. Vendar pa. In tudi to je res. Najpomembnejše pa je.

Hecl predstavi svoje kolege na levi in desni – profesor doktorja Grobišiča, videla, te spoštovane tovarše strokovnjake Zidanška, Muho in Butasta. Cenjene navzoče povabi, naj vprašujejo, kar vas je volja, v zvezi s hojo ali bolj splošnim gibanjem, ki predstavljata danes že nekoliko pereč problem, ali v zvezi z delovanjem samega gibalnega uveljavljišča.

Njegove zadnje besede padejo v živahno tišino. Maks se nevsiljivo ozira naokoli, da bi videl, ali bo kdo kaj izrazil ali vprašal. Ljudje se ozirajo naokoli, da bi videli, ali bo kdo kaj izrazil ali vprašal.

Oziram se naokoli, da bi videl, če bo kdo kaj izrazil ali vprašal. Ovce, vsi gledate, vsi pričakujoče gledate, kdo bo stegnil ven svoj vrat. Pa ne bo nihče. Pa ne bo nobeden. Pa ne bo nobedenega. Nobedenega. Nobendnega. Nubenga. Nbenga. Mombasa. Heja bumbarasa.

Mlada ženska skoraj spodaj rahlo zacepeče s svojimi nogami in vstane v znak, da bi rada nekaj izrazila ali vprašala. Hecl jo z galantno kretnjo vzpodbudi. Ženska stopi na enega od številnih malih podijev, ki so razvrščeni po dvorani.

Ni slaba. Za pofukat.

Izkaže se, da se mlada dama pozna (intimozno?) s kolegi na tleh. Kolegica. Kolegica Dada Brni. Maksu postaja slabo.

Kaj vse bom še doživel v svojem dolgočasnem življenju. Bog, ugasni luč in pejmo spat. Ne ga več srat.

Kolegica Dada Brni ima visoke, mehke, bele, oprijete škornje, tja do nadkolenja, ki že prehaja v podbedrje. Bedra ima oblečena v svetleče črne nogavice, guzo pa je vtaknila v temno bele žametne hlačke, ki jo tako stiskajo, da komaj diha. Zgoraj je brez, kar je še sreča zanjo v tej neznosni vročini.

Za pofukat.

Maks se prestopi, prekriža levo nogo z desno in pomiga s konico mojega škornja.

Najprej bi povedala.

Najprej pove.

Maks prekriža desno nogo z levo.

Potem pove.

In potem še pristavi.

Maks se križa in prekriža desno nogo z desno.

Kolegica z drobnimi, na videz samozavestnimi koraki, ki so tako vnaprej preračunani, da so že skoraj vgravirani v podlago, stopa sem in tja, levo, desno, gor, dol in miga s svojo guzo.

Za pofukat.

Ženska po žensko miga in kljub samozavestnemu in samovšečnemu videzu menca in stiska skupaj svoje mesnate noge, da si mane svojo nesramno pičko, ki ji bo, še malo, pa ji bo bruhnila ven in skočila dol in zaplesala tango na Heclovi polpleši. Putana!

Za pofukat.

Kaj se tu dela in preštudirano nekaj menca, ko pa je vse, kar si v resnici želi, raztrgat svojo kožo na cefre, si obrniti svojo vulvo navzven kot štumpf in jo dati lizat vsem pohotnejšem po vrsti, vključivši starega Mrča, ki bi jo popljuval s svojo rumeno slino.

Za trenutek zamižim. Vrti se mi v glavi in nad glavo.

Vročina je neznosna. Švic mi teče za vrat in mi lepi svileni srjaco na golo kožo. Neznosno.

Vključivši Maksa, ki bi ji ga porinil do dna duše, da ne bi mogla nikoli več dol.

Kolegica končno s postkoitus skokom le izjasni vprašanje, misel, ki se ji zdi verjetno zelo globoka, oštroumna. Njej.

Hecl poškoči na mestu in tleskne s petami. Poprosi cenjenega tovarša kolega profesor doktorja Grobišiča, videla, za izčrpen odgovor.

Izčrpen odgovor cenjenega tovarša kolega profesor doktorja Grobišiča, videla, me total izčrpa.

Grobišič stopa po svojem odmerjenem prostoru povsem pravilno, njegovi gibi si sledijo logično in dobesedno tako, nimajo pa niti trenutka zadovoljstva ali veselja. To so resne zadeve, ob katere tu zadevamo, tovarši, in le nekateri smo poklicani, da si jih zadane mo na pleča. Tu ni prostora za shizofrenijo – ne, niti malo ne, to pa res ne. Tu ni prostora za samovoljnost ali kakšno frikovstvo. Na stvari je treba gledati s stališča, z zornega kota, jih preudarno preudariti in pozorno opozoriti na problematiko problematičnih problemov.

Grobišič odgovori na kolegičino vprašanje, ki pa ni njeno, ampak njegovo – udari total mimo. Zraven pleše svoj utečeni, dolgočasni, monotoni ples, ki spominja na počasno govornico retardirane čebele. Odgovarja na svoje paranoidne misli, ki nimajo nikakršne zveze z zastavljenim vprašanjem. Folk se preseda, zeha, gleda sotrpine, se tiho šopiri, a nihče ne zacepeta, skoraj ne premakne nog.

Maks omedleva. Vročina, gosto ozračje parfumov, švica, prdcev in stokrat predihanega zraka ga dotokuje.

Grobišič končno zaključi svojo dolgovezno obrambo samega pred seboj. Nekoliko zmeden, kot bi se tudi sam zavedal brezpomembnosti svojega nakladanja (a komaj!), se vrne na svoje sedišče. Led je prebit, pretolčen, presekan, da lahko skoz prej gladko površino pricurlja vsa intelektualna gnojnica. Ljudje se kar tepejo, da bi prišli na vrsto, cepetajoč z nogami. Hecl se čuti pomembnega v svoji odmerjevalni vlogi in kot kakšen prometnik ureja naslednje gibalce. Raznovrstni veliki misleci se dvigajo, stopajo na najbližje podije, kažejo noge v takšnih ali drugačnih obuvalih in se na tak ali drugačen način začnejo gibati in povedo svoje (!) misli o gibanju, hoji, plesu.

Zdi se, da se kosajo, kdo bo čim bolj neumno in nepomembno misel opremil s čim bolj elegantnim in zapletenim stopicanjem po podiju. Pa vendar vsi delajo videz zelo pomembnih ljudi, ki vedo, kje in kam stopajo.

Nekdo iznese (tako imenovani) pedagoški problem. Vse premalo pozornosti posvečamo naši mladini. (Ki je naša prihodnost.)

Ki se ji sladko jebe.

Ne vzgajamo tam, kjer je vzgoja resnično potrebna in edinole koristna.

Sex, drugs and rock'n'roll is all my body need.

Vendar pa je velik del navzočih tako ali drugače povezan s pedagogiko gibanja in nekako morajo opravičiti

(upravičiti) svojo existenco (egzistenco). Mladina, ki jo je treba vzgajati, a se ji sladko jebe, se jim sladko jebe.

Vse zelo razvname razprava o birokratskem in administrativnem gibanju ali plesu. Ti tiči (birokrati in administratorji) so si skozi leta zgradili način gibanja (dva levo, tri skoke na mestu, obrat za 120 stopinj, tri desno in enega nazaj), ki je jasen le njim in včasih diši že kar po obrednem plesu. Tudi njihova obuvala (okovane špice, spolzki umetnomasni podplati) so se oddaljili od vsakodnevnih norm, ki so dojemljive ljudstvu. Včasih je bilo to revolucionarno, zdaj pa ni več. Zdaj je zoprno in zateženo.

Ljudje skačejo na podije in cepitljajo, prefinjeno, nastudirano, vrlo pametno, vrlo modro.

Potem kot bomba skoz raufenk udari Karomio Bula – tako ga predstavi tovarš M. Hecl, očitno ga pozna. (Ali pozna vse razen mene?!) Stopi na bližnji podij in vsi osupnejo, še preden naredi prvi korak – mož nosi bele nogavice, ki zapolnjujejo praznino med vrhovi čevljev in konci hlačnic. Ko pa vendar ja vsi nosimo črne! Tudi njegovi čevlji so izven tega sveta – navadni gumijasti (!) natikači so videti, vendar poslikani z nekakšnimi bojnimi podobnicami z vseh mogočih koncev sveta, iz različnih časov in kultur. Tam indijanec kolje indijanca, tam belec indijanca, tam belec belca, črnca, rumenca, tam kajn abla, tam nemec žida, tam brat brata. Slikice so negibne, vendar so vsakič, ko mi pogled uide stran in jih ponovno pogledam, malo drugačne. Tako kot v tisti zgodbi.

Maks se kljub ogromni vročini živahno povleče navzgor in se zravnja, da bi bolje videl, in striže z ušesi, da bi bolje čul. Karomio Bula trešči s petami po trdi kamniti podlagi, da zadoni po dvorani in pokajo baloni žvečilnega gumija, tleskne s prsti nad glavo kot kakšen star grk in udari svoj bojni ples. Dvorana ostane nekaj dolgih trenov povsem negibna – kot žaba, ki se nepričakovano znajde pred kačo, ki ji je usojeno, da jo v naslednjem trenutku požre. Karomio Bula v napeto tišino vrže nekaj oštih, a tudi oštroumih kritik na račun spoštovanih tovaršev dol spodaj. Obtoži jih manipuliranja, stimuliranja, kastriranja in poliranja in pri tem niti najmanj ne menja ali zgubi ritma.

Maks se heheče.

Množica popizdi. Ovce zablejajo in pokažejo ostrino svojih protez.

Nekateri cepetajo z nogami, kot bi ga hoteli preglasiti, drugi pa kar vulgarizirajo z rezkimi klici v areno.

»Naj si kupi črne nogavice ali pa naj odrine,« se slišijo glasovi. »Naj si kupi nove čevlje.« »Naj se nauči pravilno gibat.« »Vrzite ga OUT!« »To dela nalašč – provokator.« »Pa, ta se norčuje, majke mu.«

Še stari Mrč, ki mi sedi diametralno nasproti, se močno razburj (pazi na zdravje, Mrč!) in začne nekontrolirano migotati s svojimi propadlimi nogami, ki so se njega dni (ampak njega dni!) gibale na svetovni ravni izraznega plesa. Tudi zdaj bi se rad stari Mrč izrazil kolikor se le da. V ta namen ima ob sebi priročnega mladega in krepkega in butastega mladca, ki zdaj namesto njega z vso močjo copota in vzklika

in topo bliska s svojimi slepimi očmi.

Maks se reži in se skoraj poščiže.

V nastali histerični vrvež strokovno poseže tovarš Hecl, ves cool, a že nekoliko postan.

(Bi šel najraje domov, tovarš Hecl, a? Tudi jaz, tudi jaz. Kaj nam je treba tule nategovat drug družga, kaj nam je treba švicat in poslušat gluposti. A kdo bo prvi vstal, pljunil čez ramo in šel? Ne jaz.)

Hecl dvigne roki nad glavo, se nekajkrat zavrti na mestu in oznanja, da pustimo vendar človeku (ki kljub vsemu to je?), naj izrazi, kar se je namenil izraziti in pove, kar hoče povedati. Tovarš Bula, vas pa prosim, da ste čim krajši. (Najbolj bi bil vesel, če bi bili takole kakšnih 180 centimov krajši – ne računajoč podplato.)

Bula z jasnim glasom in (neverjetno, neverjetno, še vedno) odločnimi gibi pripoveduje o zgrešenih pogledih in postopkih gibalnega uveljavišča, ki je po njegovem togo in hoče zatreti svoboden razvoj – najraje bi gibanje total omejilo: trivialna rešitev ničtega gibanja – absolutno mirovanje – je teoretično enoznačno rešljiv problem. Pozabljajo na hajzenbergov princip – omejitev gibanja pomeni razlezitev po prostoru; omejitev prostora pomeni ludo šibancijo.

Bula jih obdolži zapečarske panaraje in manjvrednostnega kompleksa, ki se kaže v večvrednostnem kompleksu in stiskanju kolen.

O sebi pove veliko lepega, kar pa drhali niti najmanj ne gane. Tulijo in copotajo, hočejo krvi, krvi predrznega tujca, ki si upa delati in misliti po svoje. Prerežite mu vrat in iztrgajte blebetajoče grlo, odgriznite mu gnila jajca in z njimi zamašite njegova nesramna usta, polomite njegove smrdljive noge in ga prisilite, naj le še naprej skače po njih.

Stari Mrč diametralno od mene zamahuje s sprehalno palico v dvignjeni pesti, ki se morda še spominja (a komaj) nekdanje slave prave erekcije, cepeta z zadnjimi močmi nemočnih izsušenih nog in med poplavo psovka pljuva po prostoru svojo rumenkasto virusno slino. Vsenaokoli po dvorani so ljudje pozabili na eleganco, prefinjenost in vzvišenost lepega gibanja, ki naj bi bilo gibalno tega srečanja. Neartikulirano, spazmatično udrihajo z vsemi štirimi, kot bi jim razpadle zadnje še delujoče sinapse. Mladenič le nekaj metrov navzdol od mene, oblečen v klasično ogrinjalo in sandale iz obdobja tridesetletnega miru, s svojimi dolgimi, koščenimi prsti grabi po zraku nad sabo in v Karomia Bulo meče iluzijske (aluzijske) projekte in se z razgaljenimi zobmi slasti iluzijskega (aluzijskega) umora.

Maks, stoječ skoraj na konicah svojih frajerskih škornjev, odpre oči na ful vajtvinkel in z enim pogledom zaobjame celotno množico okoli sebe – levo, desno, gor, predvsem dol, dol, zaobjame zibajoče se, napadajoče obraze in ude, napadajoče žrtev nekje med sabo, žrtev, ki to noče in ne more biti, pa da se jebeš.

Množica vzklika in cepeta, Hecl le formalno tu in tam skuša (čeprav ne) napraviti red, Karomio Bula pa kot sodobni donkihot naprej ritmično pleše in melje svoje litanije, ki nikomur ne pomenijo nič drugega kot

izziv, ki ga je treba zatreti in kot usran skret papir splakniti v pokrito greznico (grobnico).

Končno se le vzpostavi nekakšno napeto ravnovesje (komu je zmanjkalo energije?, videti ni nič) in Hecl uspe prevladati Karomia Bulo in ga v veselje razkačene množice utišati. Karomio Bula sede z izrazom, ki ne izraža niti poraza niti zmagovitosti. Karomio Bula je kamen. I am a rock; I am an island.

Ljudstvo kljub temu, da je Karomio Bula prenehal, kar so mu vsi vzklikali, ne more nehati. Še kar naprej razburjeno skačejo na najbližje podije in krčevito mlatijo. Vsak ve prav dobro, da je ravno on tisti, ki bo izrazil tisto edino (od (boga?) poslano) misel, ob kateri bojo vsi padli dol kot mrtve muhe in jodlajoče udarjali z glavami ob tla ob velikem razodetju. Kosajo se, kdo bo posadil pokrovko na lonec, kdo bo okronal cesarja, zadal smrtni udarec, podčrtal podčrtano.

Maks skače od veselja in se grabi za jajca, ki se mu orgastično napenjajo ob pogledu na ves človeški gnoj, ki se plazi, leze gor, gomazi, se grize, se liže, laže in kriči na pomaganje.

Ko je vse le končano in se tribuna premakne v druge teme, varnejše vode, se še oglasi nekdo, ki je zglede zamudil tram, rekoč, da bi bilo zdaj pa resnično treba že prekiniti s tem (meneč K. B.) in preiti na kaj pomembnejšega. Za konec pomenljivo topotne s svojo leseno nogo ob tla in izzove splošno odobravajoče copotanje. Bravo! Bravissimo! Ostal bo v spominu kot heroj, ki je zapiknil zastavo v že razpadajoče truplo mrtvega zmaja.

Tribuna se loti pomembnejših tem, ki so vse po vrsti nepomembne, ne omembne, omembe ne vredne. Stari borec meni, da je že čas, da naredi red v tej zmešnjavi nesposobnežev in pove jasen načrt, kako je treba izpeljati in rešiti našo prihodnost. Noge se mu zapletajo, vendar korajžno topoče, medtem ko odločno pripoveduje, kako smo se borili in kako se je bilo med vojno težko gibati, kakor si hotel, pa smo kljub tmu zdržali. Treba je odločno povedati, kaj je kaj, kaj se sme in kaj ne in kdo je za to pristojen in

kdo naj koga kaznuje. Če ne bojo ubogali, je treba ženske postreliti, moške pa pofukat.

Kar je rekel, je rekel.

Ljudje se ob tako direktnih predlogih nervozno in nekoliko prizanesljivo presedajo, vendar je čutiti odobravanje z nasiljem, potrebo po krvi, ki že desetletja ni tekla v potokih, ampak so jo le medikamentno puščali. Nobenemu od navzočih ne pade niti na kraj pameti, da bi bil on eden od streljanih ali pofukanih. O ne, to pa ne, mi smo vsi naši, vsi na PRAVI strani. Oglasi se človek z leve in izrazi, kot on temu reče, estetski (izkaže se, da ga boli moralni) problem gibanja. Pravi, da je v javnih predstavah vse polno grdih, nespodobnih, vulgarnih kretenj, ki lahko pomenijo marsikaj, tovarši, marsikaj, med drugim, oprostite, saj veste, določene, kako naj rečem. Ubogi človek na te predstave ne upa peljati svojih otrok, da se ne bi razčlovečili.

Voščimo sožalje.

Maks se sprašuje, kako je ubogi človek pri vsej svoji skrbi za spodobnost (estetiko) sploh lahko naredil otroke. Mogoče med plesanjem četvorke.

Javi se še nekdo iz vojske in skuša osvetliti problem izražanja in načine gibanja v tej ustanovi. Odobravajoč, sproščujoč smeh izzove, ko zapleše nekaj taktov folklornega plesa, ki je znan vsem prisotnim, potem pa nadaljuje s tujimi gibi in skoki, ki so še najbolj, vsaj oblikovno, če že ne vsebinsko, podobni plesu Karomia Bule, rekoč, da se v prisotnosti tako uglednega organa kot je gibalno uveljavišče, ne upa drugače. Kakšen bigotizem!

Maks ne zdrži več, vročina, smrad, natrpanost, vse ga dokončno uniči in skoz gnečo se zrine proti OUT izhodu. Na poti sreča uglednega Čebeliča, ki se dela, da ga ne vidi in se naredi, da ga ne vidi. Potem se skoz dolg temačen tunel izčrpan privleče ven, končno ven iz te norišnice, ven v hrupno noč. Nasproti mu piha mrzel veter in prinaša s seboj mešanico nedolčenih smradov.

Dovolj je Maks, dovolj, pejva domov.

Ko je Rogeme Mist prišel popoldne domov iz službe in je zaloputnil vhodna vrata, sunil s sebe trde plastične čevlje, zalučal aktovko v kot, da se je odprla in iztresla papirno vsebino in je jezno zaklel, ko je potem iz hladilnika vzel pločevinko piva in jo odprl in ga je pena poškopila in je pločevinko besno vrgel po tleh, da se je zlata tekočina razlila po beli plastični oblogi, ga je njegova žena Jana Cuyumi le potrpežljivo pogledala in tiho rekla:

»Rog, spet bi moral enkrat k psiholitiku.«

Rogeme ni rekel ničesar. Sédel je za pogrnjeno mizo in začel jesti, še predno so sedli tudi njegova žena in oba otroka, šestletna Fatima in devetletni Schoff. Že po nekaj tihih grižljajih je Rogeme jezno vrgel vilice v krožnik in vstal, rekoč:

»Si spet kuhala z morsko vodo?«

Ne da bi počakal na odgovor, ki ga tudi ne bi bil dobil, je odvihral v dnevno sobo, se zvalil v naslanjač in z daljinskim upravljalcem prižgal video. Nezačuden je menjaval kanale. Ni se prav dosti zavedal, kakšne oddaje sploh predvajajo. Potem je preletel ves seznam posnetih kaset, ki jih je premogel, vendar tudi tam ni našel ničesar, kar bi ga zanimalo. Končno je video spet izklopil in topo obsedel v naslanjaču, ki se mu je zdel neskončno neudoben.

Ko je v službi prelagal papirje in jih nejevoljno podajal mlajšemu sodelavcu in vsakokrat polglasno zagodrnjal in ko je nadrž programerko, ki je naredila že tretjo napako v tistem tednu, in ko se je z dvigalom pomotoma peljal nadstropje niže, ko je šel na malico, mu je sodelavec čisto mirno rekel:

»Ti, Rog, kdaj si bil pa zadnjič pri psiholitiku?«

Rog mu je čemerno odgovoril: »Pred pol leta. Pa kaj?«

»Nič, nič. Se ti ne zdi, da bi moral spet enkrat iti?« Rog ni odvrnil. Jezno je stopil v pisarno in se spotaknil ob rob preproge, da mu je cel kup disket zletel iz rok in se razsul po tleh. Rogeme je besno zarobantil in se sklonil.

Ko je v petek dopoldne gledal skoz okno na dvorišče in videl svojega sina, kako se s sosedovim fantom valja po prašnem betonu, in je prihrumel skoz vrata ven in stopil pred otroka in s strogim glasom nahrulil svojega sina, sta se oba mladca v razposajeni igri za trenutek ustavila in Schoff je s tal pogledal gor k visokemu očetu in mirno rekel:

»Oče, ali ne bi moral k psiholitiku?«

Potem sta se s tovarišem ruvala in valjala naprej in se nista več menila za odraslega moškega mrkih oči, ki je zmedeno stal poleg.

Odrasli moški se je obrnil in s počasnimi koraki odšel nazaj v hišo.

Spotoma je vrgel kamen v potepuškega psa, ki je kugal izza vogala.

Zgrešil je.

V soboto je Rogeme ves dan ležal v postelji, čeprav ni bil zaspan. Z nikomer ni hotel govoriti in ni prišel ne na zajtrk ne na kosilo ne na večerjo. Tudi videa ves dan ni gledal, kar se je le redkokdaj zgodilo. Čeprav ni čez dan ničesar naredil, je bil že zgodaj zvečer močno utrujen. Njegova noč pa je bila nemirna. Ves čas se je zbujal in preganjale so ga hude sanje.

V nedeljo zjutraj se je zbudil zgodaj. Vstal je in se oprhal z mrzlo vodo. Pri zajtrku je rekel ženi, ne da bi dvignil pogled iznad krožnika:

»Odlučil sem se, da grem k psiholitiku. Čas je že. Jutri se bom naročil.«

Žena ni rekla ničesar, le tiho je pokimala.

Psiholitikov obraz se je zresnil.

»Kakor za koga, veste,« je rekel s povzdignjenimi obrvmi. »Bolje je priti prevečkrat kot premalokrat. Pravzaprav ni nikoli prevečkrat.«

Potem se je spet nasmehnil in sedel za svojo mizo.

»No, pa saj vas nočem strašiti. Mogoče pa ne bo nič resnega. Prosim, kar sedite na check-stol. Sestra!« Sestra ga je spremila tistih nekaj korakov do velikega sedeža z visokim vzglavnikom, čeprav je sam dobro vedel, kaj mu je storiti. Medtem ko je stopal proti sedežu, je gledal v utripajoči napis »ZASEDENO«, ki je svetil nad vrati na zadnji strani ordinacije. Vedel je, da vodijo šele ta vrata v pravo ordinacijo, kjer poteka psiholiza. V njej je zdajle tista mlada programerka, si je mislil Rogeme. Kdo ve, kako se ima. Skušal je ujeti kakšne glasove izza zaprtih vrat. Ničesar ni bilo slišati.

V ponedeljek dopoldne je Rogeme svojemu terminalu v službi povedal, da gre na pregled k psiholitiku. Terminal mu je v hipu odgovoril, naj se javi v ordinaciji ob 11:43.

Ob 11:40 je Rogeme sedel v čakalnici psiholitske ordinacije v petintridesetem nadstropju. Poleg njega je čakala le še čedna programerka, ki jo je Rogeme navidez poznal. Ko je vstopil, ji je bežno pokimal. Programerka se mu je nasmehnila in dejala:

»Samo majhno travmo imam za odpraviti. Nič resnega.«

Rogeme je prikimal. Bil je preveč napet, da bi se lahko zapletel v pogovor.

Slabo minuto kasneje je sestra povabila programerko, naj vstopi. Nekaj minut zatem je po imenu poklicala tudi njega in stopil je v majhno ordinacijo. Za mizo, polno stikal in lučk in številčnic, je sedel mlad mož s črno pristriženo brado in kodrastimi lasmi – psiholitik dr. Bauer. Doktor je veselo vstal, se nasmehnil in stegnil roko proti Rogemu.

»No, lepo, da ste spet enkrat prišli, ing. Mist,« je rekel. »Že dolgo vas nismo videli.«

»Pol leta,« je nekoliko boječe odgovoril Rogeme in stisnil ponujeno roko. »Saj ni tako dolgo.«

Sédel je na mehko oblazinjeni sedež in se trdno oprijel podlahtnikov. Sestra mu je nekaj mest na glavi namazala s prevodnim mazilom in mu pritrdila elektrode.

»Prosim, zamižite,« je rekel dr. Bauer izza svoje obložene mize, »in ne odprite oči, dokler vam ne rečem.«

Rogeme je zaprl oči. Veke so mu nemirno trepetale. Le nekaj trenutkov kasneje mu je mehki Bauerjev glas povedal, da lahko zdaj oči spet odpre. Sestra mu je snela elektrode. Rogeme je opustil svoj krčeviti prijem in vstal s stola. Plašno je stopil proti doktorju, ki je še nekaj tipkal po tipkovnici na mizi.

Psiholog je dvignil pogled in se resno zazrl v Rogema.

»Tako je, ing. Mist,« je počasi rekel, »otročstvo in adolescenca vam šepata. Seks v otroštvu in nasilje v adolescenci. Mogoče tudi malo obratno. To bomo videli pri sami 'lizi. Že zadnjič je bilo nekaj podobnega.«

Rogeme je z upadlim obrazom vprašal:

»Bo hudo?«

Dr. Bauer se je spet nasmehnil in vstal. »Ne, ne,« je rekel pomirjujoče, »nič hudega ne bo. Brez skrbi.« To vsi pravijo, si je mislil Rogeme. Čim bolj te tolažijo, tem huje je.

Rdeči napis nad zadnjimi vrati je nehal utripati, prižgala se je zelena lučka na doktorjevi mizi. Bauer je pritisnil na gumb pod lučko in vrata so se odprla. Iz teme za njimi je nekaj trenutkov zatem stopila mlada programerka. Bila je bleda in zmučena. Lase je imela zlepljene in oči so ji strmele nekam v daljavo. Vendar je imela na obrazu zadovoljen izraz in njene ustnice so bile zakrivljene v blag, miren smehljaj.

In to je le majhna travma, si je mislil Rogeme.

Bauer je Rogemu hitro rekel: »Ing. Mist, priti morate čimprej. Če vam ustreza, že kar prihodnji teden. Sestra, prosim, naročite ga.«

Potem je stopil k programerki in se posvetil njej. Rogeme se je domenil za dan in uro psiholize in olajšano zapustil ordinacijo.

V naslednjih dneh se je Rogeme počutil nekoliko manj napetega, saj je imel ves čas pred očmi, da bo šel kmalu na psiholizo in bo potem vse bolje. V službi je bil mirnejši, drobni pripetljaji v mestu ga niso tako motili in tudi doma je bil prijaznejši do žene in otrok. Kljub temu je zvečer v postelji, ko se je žena stisnila k njemu in ga začela nežno ljubkovati in ji je skušal odgovarjati v ljubezenski igri, povsem odpovedal. Vsak njegov gib je bil okoren in neuskladen z ženinimi. Po desetih minutah neprijetnega, tihega gnetenja med rjuhami se je Rogeme zvalil z žene na svojo stran in se obrnil proti steni. Jana ga je nežno pobožala po lasih in mu ljubeče šepnila na uho:

»Saj ni nič hudega, Rog. Bo že bolje, boš videl.«

Rogeme je odrinil njeno roko in jezno zagodrnjal.

Na dan svojega dogovora s psihologom Rogeme zjutraj sploh ni šel v službo. Preveč je bil razburjen. Po telefonu je poklical svojo nadrejeno, doktorico

znanosti Mari Bool. Dr. Boolova je bila povsem uvidna in skrajno prijazna.

»Se razume, ing. Mist,« je rekla in se nasmehnila, »kar lepo se zberite. In tudi potem si vzemite prosto. Vsekakor. Srečno.« In je prekinila zvezo.

Rogeme se je nemirno presedal. Bilo je še zgodaj. Več kot dve uri je še imel na razpolago in ni vedel, kaj bi počel z njima. Oblekel se je in odšel na sprehod do bližnjega parka. Čeprav je bil park lep in miren in je bilo vreme sončno in prijazno, se Rogeme ni mogel sprostiti. Ko je ob malem ribniku zagledal skupino fantov, ki so v plavajoče račke metali kamenje, je stekel do njih in jih jezno napodil. Gledal je za bežečimi postavami in ogorčeno klical za njimi. Nekaj minut je negibno zrl v račo družino, ki se je pozibavala po gladki ribnikovi površini, gagajoče brskala ob bregu in delala krožne valove. Potem je tudi on pograbil kamen in ga besno vrgel v najbližjo raco, da je presenečeno zaprhutala s krili in se vrešče odmaknila nekaj metrov. Rogeme se je obrnil in odšel spet domov.

Ura na vrhu zgradbe, ki je utripala poleg mavričnega napisa »FIBROLA«, je kazala 11:16:31, ko je Rogeme stal pred vhodom in gledal navzgor. Negotovo se je obotavljal pred mogočno sivo gmoto. Potem se je zbral in vstopil. Potisnil je svojo prepustnico v režo vhodnega avtomata in drsna vrata pred njim so se neslišno razprla.

Ob 11:22 je Rogeme stopil v prazno čakalnico in se utrujeno spustil na enega od sedežev. Nekje iz zgornjih oglov prostora je prihajala nežna glasba, ki pa je Rogeme ni slišal. Napeto je sedel in čakal.

Točno ob 11:30 so se odprla vrata ordinacije in v čakalnico je stopila sestra. Pozdravila je Rogema in mu izročila majhen plastičen kozarček rdečkaste tekočine. Rogeme je ne ravno navdušeno spustil po grlu nekoliko lepljivo tekočino brez okusa. Že čez nekaj trenutkov ga je začel prevzemati nenavaden, prijetno topel občutek, ki je prihajal nekje iz spodnjega dela trebuha in se širil po celem telesu. Postajal je lahkoten in neobčutljiv. Pozabil je, da ga je karkoli preganjalo in vznemirjalo. Ko ga je sestra pet minut kasneje prišla iskat in ga je odpeljala naravnost v notranjo ordinacijo, mu je bilo sicer povsem jasno, kam gre in zakaj, vendar je ostal nad tem popolnoma vzvišen, kot da se vse skupaj njega sploh ne tiče. Ustnice je imel oblikovane v rahel nasmešek.

Sestra je vodila Rogema do sedeža z visokim naslonjalom in močnimi podlahtniki, ki je bil kot starejši brat sedeža v vstopni ordinaciji. Od sedeža, ki je bil edini kos opreme v goli sobici, je vodil cel kup širokih žičnih trakov, ki so se po tleh vlekli do stene in skoznjo do kontrolne mize v sosednjem prostoru, kjer je marljivo sedel dr. Bauer.

Rogeme se je slekel do spodnjih hlač in se udobno namestil v sedežu. Sestra mu je roke in noge pripela s pasovi, na različne dele telesa pa mu je pritrdila žice z nekakšnimi priseski, največ na glavo. Nazadnje mu je na oči prilepila mehki polkrogli, iz katerih so prav tako vodile številne žice.

Rogema je zajela popolna tema, vendar se ni počutil

prav nič neprijetno. Le redkokdaj v življenju mu je bilo tako lepo. Bil je popolnoma sproščen in če bi imel možnost izbire, bi želel, da ta trenutek napolni njegovo življenje.

Sestra se je nežno dotaknila njegove podlahti v znak, da bodo zdaj začeli, in odšla. Ostal je sam v popolni temi in tišini. V trenutku je pozabil, da sedi na trdnem sedežu v oglati sobici. Počutil se je, ko da visi, brez teže plava v topli, gosti tekočini. Zazdelo se mu je, da se premika z velikansko hitrostjo, ki še narašča. Mimo njegovih oči so ob straneh švigale barvne svetlobne podobe, ki jih ni mogel jasno razločiti. Naenkrat se je pred njim razprlo in znašel se je stoječ sredi mehko osvetljene sobe, ki je bila povsod, še celo po stropu, bogato poslikana, tla pa so bila obložena z debelimi preprogami in medvedjimi kožami. Ves prostor je napolnjevala tiha glasba s počasnim, omamljajočim ritmom.

Na sredi največje preproge se je leno kot mačka pozimi pretegovala enkratna lepota. Njeni dolgi, ko-drasti črni lasje so ji povsem prekrivali ramena in več kot pol hrbta. Ostalo telo je bilo razgaljeno v vsej svoji skoraj nadnaravno sevajoči goloti. Njena koža je bila napeta in bleščeča, snežno bela. Polne obline so mehko prehajale druga v drugo. Ženska si je z eno roko podpirala glavo in ga od strani izzivalno gledala s svojimi živo zelenimi očmi. Sočne ustnice je imela rahlo razprte in med njima je komaj vidno kukala konica rdečega jezika. Z drugo roko si je objemala čvrsto dojko, tako da se je s sredincem dotikala vršička rožnate bradavice in se z njim rahlo poigravala. Bila je skoraj povsem pri miru, vendar sta ga vsa njena postava in drža vabili, da jo pojaha. Nekoliko je napela svoje skrite mišice in rahlo stegnila eno nogo, medtem ko je drugo še bolj pokrčila. Napeti ritnici sta mehko podrsnili druga ob drugo in Rogeme je vzdrtel ob misli na slastno, še skrito mednožje, ki ga je lahko le slutil.

Že povsem nabrekliga in otrdelega uda si je Rogeme s hitro kretljivo slekel spodnjice in stopil korak naprej. Ženska se je vtem prevalila na trebuh, tako da sta se dojki pod njeno težo nekoliko sploščili in kot kepi svežega testa vsaka na svoji strani moleli izpod njenega oprsja. Nogi je nekoliko razmaknila in počasi, počasi vzdignila kolena, da je njena okrogla zadnjica s svojim globokim razporkom pred Rogemovimi očmi postajala vse večja in veličastnejša. Ritna brazda se je nadaljevala v sočne rožnate gube, ki so se, vlažne, vedno bolj razpirale in ga nevzdržno vabile medse, v toplo globoko luknjo.

Rogeme je naskočil. Pokleknil je za njo, da se je s sprednjim delom svojih beder tesno dotikal njenih in se porinil globoko vanjo. Željno ga je sprejela vase in zdelo se mu je, kot da ga močna, nezadržna sila vleče vedno globlje. Porival je s strastjo, ki je prevzela vse njegovo telo, do zadnjega koticčka. Z razprtimi prsti na rokah je drsel po njenem usločenem hrbtu, zdrsnil navzdol na mehki trebuh in naprej do dojk, ki ju je besno zagrabil in ju začel ritmično gnesti.

Spet se je zravnal in držal vsako dlan na eni njeni napeti, trzajoči ritnici. Prsti so se mu zajedli v vroče

meso. Spustil je pogled in z ekstatičnim užitkom gledal svoj nabrekli, kitasti ud, kako polzi ven in spet noter in zapolnjuje sočno žensko votlino. S prsi obeh rok je objel svoj ud in se začel istočasno poigravati z voljnimi gubami ženskega mednožja. Od sladostrajstja je zaprl oči in nagnil glavo vznak.

Ko je spet odprl oči, ga je naenkrat spreletelo, da njegovo spolovilo ne tiči več v njenem, temveč višje, v luknji, ki ni namenjena občevanju. Zdrnil se je in nekaj trenutkov z grozo in gnusom gledal v zvezdasto nagubano, nekoliko temnejše obarvano kožo, ki je objemala njegov ud. Vendar so ga trde in močne mišice, ki jih je znala ženska spretno stiskati in sproščati in ki so molzle njegovo moškost, spravile v še večjo naslado in začel je sodelovati s strastjo, kakršne ni še nikoli okusil. Ženska pod njim je stokala in hropla in se zvijala in tudi Rogeme je čutil, da se počasi, a nezadržno kot voda, ki je predrla jez in podira vse pred sabo, bliža vrhuncu. Pred očmi se mu je temnilo, v ušesih mu je bobnelo, kri v žilah mu je vrela in ga odnašala v neskončno neskončnost. Z vso silo je trznil, zagrebel nohte v njene napete boke, ženska je vzkliknila. Rogeme je brizgnil neskončne količine svojega toplega, lepljivega semena v njeno debelo črevo in istočasno spoznal glas, ki se je izvijal iz ženske, ki jo je jahal – bil je to glas njegove davno umrle matere. Ud mu je v hipu splahnel in njene mišice so ga samodejno iztisnile. Ritna luknja, ovlažena od njegove semenske tekočine, se je za njim spet zaprla.

Rogeme je sunkovito vstal, zgrabil žensko za roko in jo prevalil na hrbet. To ni bila več lepota, ki ga je zvalila v seksualno naslado – ženska pod njim je bila njegova mati. Bujni črni lasje so bili sedaj kratki, krepasti, svetli, oči so postale sivo modre, ustnice blede, nos okrogel, koža gubasta, prsi velike in povešene, trebuh zamaščen, boki oglati, mednožje usahlo. Ženska pod njim je bila čisto prava njegova rodna mati, kakršno je zadnjič videl pred dvajsetimi leti. Svoje mlahave roke z izluženo kožo in razcepljenimi nohti je stegovala proti njemu in ga vabila z groznim smehljajem, skoz katerega so se kazali od kajenja rvavkasti zobje in šilast jezik z bledorumen oblogo.

Rogeme je zakrilil z rokami, zavil pogled proti stropu in obupano zatulil. V istem hipu se mu je pred očmi stemnilo in zdelo se mu je, kot bi ga odnesel vrtnec. Ko je veke spet razprl, je sedel na psiholitskem sedežu, ves prepoten. Od prestane groze in ogabe se je še vedno tresel po celem telesu. Zbral je vse moči in s ponovnim krikom, ki mu je prišel iz trebušnih globin, strgal s sebe žične niti, ki so ga kot pajčevina priklepale na sedež, in se pognal z njega. V samih spodnjicah je skoz vrata, nad katerimi je še vedno svetil napis »ZASEDENO«, besno prihrumel v ordinacijo, kjer sta ga dr. Bauer za svojo kontrolno mizo in sestra ob njej presenečeno gledala.

»Prasec,« je na ves glas hreščavo zavpil Rogeme in se prek mize pognal na Bauerja. Z rokama se je oklenil njegovega mehkega vratu in z nohti zaril globoko v grlo. Bauer je zadušeno kriknil. Postajal je vedno bolj zaripel v obraz in oči so mu močno izstopile in se

obrobile z rdečo mrežo drobnih žilic. Skušal je nekaj povedati in je to poudarjal s kriljenjem rok, vendar ga je Rogeme tako močno stiskal, da je spravil iz sebe le mučno grgrajoče zvoke, ki niso pomenili ničesar drugega kot to, da trpi in da je na smrt prestrašen. Rogeme ga je spustil in Bauer si je za trenutek oddahnil, vendar ga je takoj zatem Rogeme tako silovito udaril po ustih, da sta mu izpadla dva zoba in se mu je ulila kri. Udaril je še in še. Bauerju je razbil nos, odtrgal mu je pol levega ušesa, mu izlil oko in zlomil čeljust. Bauer je bil na robu nezavesti. Njegovi kriki so prešli v polglasno ječanje, ki je oznanjalo le še to, da še živi. Rogeme pa je še vedno tolkel. Potem je potegnil Bauerja, ki se ni prav nič branil, z njegovega sedeža in ga kot vrečo vrgel po tleh. Z vso silo ga je brcnil v dimlje, da je Bauer z bolečim vzdihom potegnil zrak vase, zavil oči in se stisnil v klobučič.

»Tu imaš, prasec ti perverzni, da boš vedel,« je nad njim rohnol Rogeme in ga še enkrat z vso silo brcnil. Dr. Bauer se ni več ganil. Rogeme se je obrnil k sestri, ki je še vedno stala ob robu mize in se s tresočo roko opirala na kovinski rob. Bila je bleda v obraz. Zrla je naravnost v Rogema in se ni premaknila. Rogeme je naenkrat v njej spoznal črno laso lepoticu, ki ga je maloprej zapeljala v ostudno dejanje.

»Torej si tudi ti v tej svinjariji,« je besno zasikal skoz zobe in jo udaril s hrbtno stranjo roke, da je padla po tleh. Kot razjarjena divja svinja ji je hitro strgal vso obleko s telesa in razkril njene skladne obline. Ni se branila. Z neodločnimi gibi in nerazumljivim mrmranjem ga je skušala celo zvbati, da bi se ponovno predal spolnim izživljanjem.

»Prasica, ne boš!« je zakričal Rogeme. Pognal se je h kontrolni mizi in spulil šop žic, ki so vodile do sedeža v sosednji sobici. Goli sestri je zvezal roke in noge, s preostalo žico pa jo je začel besno mlatiti po celem telesu. Kmalu je bila prej gladka bela koža prekrita z rdečimi marogami, ki so nabrekale, pokale in cedile gosto kri in redkejšo sokrvico. Sestra je ječala in jokala in se zvijala od bolečin in ob vsakem novem udarcu trznila in kriknila. Ko na njenem telesu ni bilo niti koščka prejšnje lepe, mamljive bele kože več, temveč je bilo vse rdeče in tekoče in je komaj še kazala znake življenja, ji je razmaknil kolena in ji globoko v mednožje porinil raznobarvne žice, ki jih je bil prej stisnil skupaj v zajeten šop. Z režečim nasmehom je stal razkoračen nad njo in jo nekaj trenutkov gledal – ležečo, komaj stokajočo, pretepeno, s sramotnim čopkom žičk, ki je štrlel iz njenega okrvavljenega telesa.

Zgrabil je svoj ud in se nagnil povsem k sestrinemu zmučenemu obrazu. Drgnil si ga je ob njene večkrat počene ustnice, dokler ni iz njega v trzljajih brizgnilo seme in se v njenih ustih pomešalo s postano krvjo. Potem se je z zariplimi, blodnimi očmi pognal iz ordinacije. Brž ko se je dotaknil izhodnega stikala, ki bi odprlo vrata, pa je svetloba okoli njega začela počasi uhajati in z njo tudi njegova volja in zavest.

Utrujen je sedel na sedežu v majhni sobici. Vse je

bilo lepo urejeno, vrata v ordinacijo so bila zaprta. Rogeme je kar sedel, čeprav mu ni nič branilo, da bi vstal in se odpravil. V sebi je čutil praznino, vendar mu je bilo obenem prijetno, kot bi bila ta praznina izničena nečesa zlovesčega, kar ga je prej tiščalo. Počutil se je olajšanega in vedel je, da je psiholiza opravila svojo nalogo, čeprav mu ni bilo jasno kako. Ni se ubadal s tem vprašanjem. Dovolj mu je bilo, da v sebi čuti mir in zadovoljstvo, nekakšno trajno potešitev, kakršne ni mogel prinesiti noben trenuten užitek.

Ko je nekaj minut kasneje vstopila sestra, je Rogeme še vedno mirno sedel. »Kako se počutite, ing. Mist?« ga je smehljaje vprašala in mu pričela snemati žične priključke.

»Nikoli bolje,« je odgovoril Rogeme in ji vrnil nasme. Gledal je v njene zelene oči, preskočil na njene valovite dolge črne lase in zaobjel njeno skladno postavo, ki se je zarisovala pod svetlo zeleno haljo. Ni slaba, si je mislil. Če bi imela svetlejše lase, bi bila še boljša. In nekoliko krajše. In modre oči, vedno so mi bile všeč modrooke ženske. In malo manjša bi lahko bila.

Vstal je in se počasi oblekel. Nikamor se mu ni mudilo. Oblečen je za sestro stopil v ordinacijo, kjer je dr. Bauer še vedno sedel za svojo mizo in nekaj odtipkaval. Hip zatem je končal in dvignil svoj prijazni obraz. Nič ni rekel, vendar mu je bilo že z bežnim pogledom na Rogema jasno, da je dobro opravil svoj zdravniški posel. Vstal je, stopil k Rogemu in mu ponudil roko.

»Vidim, da je bila 'liza uspešna, ing. Mist,« je rekel. »Prav zadovoljen sem. Če boste čutili kakršnekoli težave, najmanjše motnje, takoj spet pridite. Nikar ne odlašajte. Saj veste, da je 'liza najuspešnejša pri manjših motnjah. Tokrat je šlo vse v redu. Vedno pa ni tako. Včasih . . .« Stavek je pustil nedorečen. Zazrl se je proti sobici s sedežem.

Njena vrata so bila spet zaprta in napis je medtem že ugasnil.

»Kakorkoli že,« je nadaljeval z novim zanosom, »pridite kdaj na pregled tudi, če se počutite povsem v redu. Včasih lahko popravimo kakšno stvarco tako rekoč, še predno se pojavi.« Zasmel se je in Rogemu še enkrat trdno stisnil roko.

»Hvala, doktor,« je iskreno rekel Rogeme, »najlepša hvala.«

Poslovil se je še od sestre in izstopil skoz čakalnico. Lahko bi bil šel domov ali kako drugače zabil prost čas, kakor mu je svetovala šefinja, vendar se je počutil tako prerojenega, da se je naravnost veselil dela, ki ga je bilo zadnje tedne utrujalo in dolgočasilo.

V uradu je šlo vse krasno. Bil je zadovoljen z delom in s sodelavci se je dobro razumel. Edini nenavadni pripetljaj je bil, da je svojemu sodelavcu, ko mu je ta podal šop papirjev, rekel: »Hvala, Arianne.«

Sodelavcu je bilo ime Joseph. A to je bila malenkost.

Doma se je popoldne, ko je gledal poročila na videu, naenkrat obrnil k svoji hčerki in jo zaskrbljeno vprašal: »Kje pa je Zooki? Že ves dan ga nisem videl.«

Hčerka ga je začudeno pogledala in z visokim glasom vprašala: »Kakšen Zooki?«

»Daj no, tvoj kužek vendar,« je rekel Rogeme in se obrnil nazaj proti zaslonu.

»Saj nimam nobenega kužka,« je rekla Fatima. »Imeli smo mucka Ebena, pa ga je povozil tram. Saj veš.«

A Rogeme je ni več poslušal.

Zvečer sta z ženo skupaj zlezla v posteljo in Rogeme jo je uspešno zadovoljil in se tudi sam potešil. Ko je

še vedno ležal na njej in sta oba še vedno hitreje dihala in ga je Jana tesno objemala okoli pleč, se je Rogeme naenkrat nekoliko dvignil in rekel:

»Ali nisi imela včasih svetlih las? Od kdaj pa imaš črne?«

Potem se je zvalil z ženinega mehkega telesa na svojo stran postelje.

Ko mu je Jana Cuymi odgovorila: »Ampak Rog, saj vendar nimam črnih las, saj imam čisto svetle. Od kje ti pa take ideje,« je Rogeme že globoko spal.

Tomaž Vrhovec

CIVITAS LABACENSIS ANNO DOMINI MCMLXXXI

Silne so krtine, hiše in gradovi
in siva pokopališča.
Iz gozda in barja vkup natepeni
kmetje in tihotapci,
tovornjaki podpeških kamnov in jantarja,
na tej sveti, kameniti, krvavi zemlji,
kjer vriskaš in pritrkavaš z zvonovi
v podstrešnih čumnatah in vlažnih plesnivih kletih,
v mrtvih rokavih
včasih kres vzplamti in ribe v zrak skačejo,
da vsi naokrog strme.
Seno in pot še vedno dehtita –
tvoj simbol je gora,
s kurentom in pavliho v cekarju,
po utrujenem in nekoliko ponošenem Balkanu,
po dokončno cinični Evropi,
(stara se stara teta in obleka je že zdavnaj zguljena)
precej hrupno, ne da bi vedel čemu,
saj se še plotu ne vidi,
saj ni senc, deklet pa je malo,
preveč izkušenj, da bi bila modrost,
prestar, da bi bil objesten,
nikoli sit in srečen.
Vsenaokrog mesta so kopja v prst zasajena,
ob njih fižol visoko zraste.

Na križišču dveh cest
stoji stolp.
Vanj zapiramo strahove,
da za zamreženimi okni počasi umirajo.
Tik pred zoro vzleti pehtra
in gre na marost umret.
Sredi ločja, v megli nov dan
koti nove spake.

Pehtrina kri je zelena,
med mah se cedi –
zakopali so nože med prod,
med mahom lazijo črvi –
pozabili so na stare kosti,
med mahom vse kali –
preorali so ledino in njivo,
med mahom rastejo breze –
veselo vse skupaj trohni.

Lela Mujkić
GROWING UP

nekaj je udarilo ob ograjico moje posteljice. na mornarski lestvi sta popaj in brutus in me vabita: »pridi, gremo!« splezam z njima gor. hodimo po praznih ulicah med sivimi kvadri. nenadoma zaslišim ropot izza vogala. »to so oni!« vzklikne popaj in spustimo se v paničen beg. tečemo, ropot pa nam je venomer za petami. skušamo se skriti v labirintu ulic.

znajdem se na stopnišču. kamen je bel, robovi so rumeni od sonca. pesek, posušena trta. žgoča tišina. vsi so že odšli. svetloba odmeva.

napotila sem se v hišo. odrinem vrata – gledališka dvorana. stoli zro pozorno vzravnnani dol proti odru. skromna luč lušči in teme bele obraze igralcev, režiser jih nemo motri. scenska delavca nameščata praktikable.

vrata, ki jih zapiram, zaškripljejo. »le naprej,« se oglasi režiser. postavi me predse in me ogleduje. »bi nam hotela pomagati? potrebujemo statista za ta prizor.«

oblečejo me v dolgo belo obleko. »kaj naj povem?« bo že on govoril namesto tebe, »mi rečejo, medtem ko me neki igralec potiska na oder.

posedel me je na rob, sam pa stopil na vrh praktikablov. govoril je dolgo, dolgo. kaj je pripovedoval? besede so imele prozorna telesa, nabirale so se v nize, se nalagale v sloje in ga omrežile s tenčico. nenadoma se je zdrznil, uprl je roko predse in jo razdril. počepnil je, skočil s praktikablov, se zavrtel in padel na vrv. v hipu se je spet pobral, pritekkel k meni, me vzdignil na svoja ramena in zaplesal z mano, me prekucnil na tla in me nekajkrat prevalil. čutila sem moč v njegovih rokah, čutila sem njegovo toplo sapo, njegova srajca mi je padala na obraz in zavonjala sem ga. »jaz!« je vzkliknil. odkotalila sva se čisto k robu odra, kjer je obmiroval.

»bravo, bravo!« so zaploskali navzoči in se zgrnili okrog njega. »imenitno, lahko še kdaj prideš,« mi je stisnil roko režiser, nato pa zaploskal, naj začnejo z drugim prizorom.

usedla sva se v odmaknjeno vrsto. prevzeta od njegove igre sem mu pripovedovala, da mora gledališče postati kraj, kjer se bodo združile vse umetnosti, kjer se bo nenehoma manifestirala ustvarjalnost, kjer bomo lahko celi in vsi. on pa se je odsotno pretegnil, dvignil je z roko svoje zlate kodre, iztegnil koščene noge – imel je črne oči, globoko vderte v obraz, in štrleč kljukast nos, bil je nepopisno lep (moj tazio). »jaz pa mislim, da bi gledališče moralo ostati zvesto antiki,« je dejal.

na mornarski lestvi sta popaj in brutus in me vabita: »pridi, gremo!« splezam z njima gor. hodimo po praznih ulicah med sivimi kvadri. nenadoma zaslišim ropot izza vogala. »to so oni!« vzklikne popaj in spustimo se v paničen beg. tečemo, ropot pa nam je venomer za petami. skušamo se skriti v labirintu ulic.

marlon brando me zasleduje v črnem mercedezu. čutim grožnjo, ki mi objema vrat in mi težko sedi na ramenih. zgodilo se mi bo nekaj strašnega.

na trgu je karneval. ljudje so oblečeni v kostume in imajo na obrazih maske. predstavljajo demone, ki so jih častili njihovi predniki. trg je natrpan z živimi barvami, po njem se razlega petje in vpitje, na stojnicah točijo pijačo in ponujajo jedi. tu se počutim varno.

visoko nad plesočo in vrvečo množico se vzdiguje oder. general se ravnokar pripravlja, da bo nagovoril ljudstvo. za ramena me zgrabita dva demona. ko se jima zazrem v obraz, opazim, da nista maski. »pomagajte!« zakričim. ljudje se prestrašeni razbežijo, general pa skomigne z rameni in stopi z odra. pošasti me začneta okrutno pretepati. zgrabita me za lase in mi izbijeta čeljust. brcata me v hrbet in mi polomita roki. s kremplji mi raztrgata trebuh in se zagrizeta v moja stegna. iztrgata mi jezik in mi odrežeta dojko. izpahujeta mi prste in zabadata igle v moje podplate. lomita mi rebra in mi bruhata ogenj v obraz. vržeta me ob tla, da se razdrobi kolk. pulita mi nohte in odtrgata ušesa. razcefrata mi prsi in mi posnameta kožo z dlani. preluknjata mi kosti na nogah. nato me eden od njiju dvigne iz mlake krvi, drugi pa mi na krožniku ponuja moj želodec in jetra in me sili, naj ju pojem.

marlon brando sedi v črnem mercedezu in opazuje.

na mornarski lestvi sta popaj in brutus in me vabita: »pridi, gremo!« splezam z njima gor. hodimo po praznih ulicah med sivimi kvadri. nenadoma zaslišim ropot izza vogala. »to so oni!« vzklikne popaj in

spustimo se v paničen beg. tečemo, ropot pa nam je venomer za petami. skušamo se skriti v labirintu ulic.

drobna deklica me prime za roko in me odpelje v belo vas. hiše so pobeljene z apnom, ljudje nosijo platnene obleke in po ulicah se prehajajo ovce. moje bose noge se vdirajo v blato do gležnjev.

pripelje me v hišo poleg cerkve. na cerkev je narisana mačka. v izbi je mračno, tako da le s težavo pričnem razpoznavati starko, ki v rokah drži dojenčka. »otrok se ti je rodil,« mi reče in ga položi na posteljo. v nekaj trenutkih je zrasel v triletnega dečka. ležem poleg njega, on pa spleza name in mi vzame nedolžnost.

na mornarski lestvi sta popaj in brutus in me vabita: »pridi, gremo!« splezam z njima gor. nenadoma zaslišim ropot izza vogala. »to so oni!« vzklikne popaj in spustimo se v paničen beg. tečemo, ropot pa nam je venomer za petami. skušamo se skriti v labirintu ulic.

andrej pokuka izza ograje. v rokah drži fotografijo. prikradem se mu za hrbet in vidim, da sem jaz na njej. ko me opazi, jo bliskovito skrije in izgine.

na mornarski lestvi sta popaj in brutus. splezam k njima, pa me zadržita: »ne, ne bova te več vzela s seboj.«

WITO JE CURBA

pravilo dado merilo meni počasi odolescenca ga ni notr od jajca do jabolk pri rimljanih od začetne do zadnje jedi dej lupčka faka mastna pa vi to kupte al dobite pa to sloh ne špila nekej se je za svirelo držalo tole je pa boljš jest ti povem da ta ženska ni ženska ti res ne maraš žensk kam pa pridemo jest sem odločno za z velko al z malo z Velko vito naša prijateljica je dèkle jest vem da nisem celovita osebnost faking tajgr jest grem po knjige ti greš pa posesat potem te pa pofukam na namo al v hotel laž ima kratke noge potem bi pa ti po faki lezla maš-prou da jest ne maram žensk vse pobit vse pobit ma zarad mene nej bojo ena slika je bla dobra sta ble dve v rokavicah in sta se z blatom obmetavale prav lezbičnoooooo ja jest sem hotu prpomnt to v zvezi s skret papirjem v naši družini je čez soboto skret papirja zmanjkal pa smo si s cajteng papirjem rit brisal kaj češ zdej met jest pa s pičko fukam ti pa z roko drkaš je rekla da te bo uničila no pa kaj no pa kaj nč sej nam bo še kdaj skret papirja zmanjkal s tistim prefinjenim občutkom za najbolj nežno občutevanje si zrine tobak bolj in bolj noter v no tranjost svojega simbolnega aparata in si rine tobak bolj noter in potihoma z nadomestkom tistega malega žeblička proti dnu in zadeva ob stene čašice in ne ve da s tem povzroča luščenje občutljeno olesenelih celic znotraj le-tega in si počasi uničuje svojo lepo pipico in jo obrablja in stene bodo kmalu prazne in in in in in vse do konca tistega temnega prostora dokler ne doseže dna čisto praznega in golega in majhnega dna slizastega pizda spet se cenzurirate še začel niste pa se že cenzurirate mi greš ti na kurac veš ko nobene tehnike nimaš me zanima no sej si nč ne obetam fajn bi pa blo ampak če sm jest tle not jest skup z njim držim mislm si pa svoje jest pravm tle so sami idioti je hotu rečt inte lektualci pa se je premislu rekla je opica u krevetu in se smehljala prižgal je pipo in res gledal kot opica matjaž se je zbal zame češ da me bo ljubica zaklala miš da kifeljci vejo kaj je to pejotl baje ga ima sa mo en v jugoslaviji pucal je pipo kot da bi fukal igral se je s kozarcem in spet kazal simbolistično česa si želi gledal je marino v roki je imel kos vžigalice bilo ji je nerodno risala je po mizi in ga dala nato med zobe rekel je to znajo samo dekleta narediti ona pa moja roka je dolga zopet on moj vrat tudi nato so si nekateri razdelili nekaj cigaret pogovor je tekel dalje o glasbi o poglej ga kako on piše to samo vito kaj kaj kaj ga jebeš spet čiko kadi ter se smeji dado želi da napišemo esej o njem čiko kaže uro ima na očesu pijano gleda obnaša se zahrbtno pride vajs ljubica pripomni če ne bom vsega porabil zato raje v bližnji prihodnosti končaj pogovarjajo se o fajfah vitočko se gladi po svojih mozoljih matjaž je podo ben nekemu ki čaka na žur vito si briše nos in pravi da vadim lepopisje dadočko vajo govori o modri kasti stvari jeziku remško piha vame in čiko prekriža roke na trebuhu vitočk in matjažoč jamrata sem jih spravil ob živce? jasna stvar uspelo mi je do zdej si pisal zdej bot pa mal tih

vito: katera parna cifra?

čiko: ena

jan: a so te povabili da bi pel pa si se u hlače usrou najprej si okrog širu da boš pel pol pa zacvikaš

čiko: sm šel k zobozdravniku

jan: zapiš: zdravje je prvu

dado: kaj vse se človeku ne naredi sm šel ves sfukan od tistega vrtanja v plombo in nad plombo od zobarja ben in poplomban in naplomban in zaplomban vidm enga tipa k v prepražnik glavo dol tišči pa vprašam če mu je kaj na tla padlo vam bom poiskal pa tip reče nč hudga sam kri not pluvam pa mi je slabo ratal pa sm šel na namo

aja kak stavek je jemu: pršla je pomlad in on je umrl pejt ti u kurac je rekla ana in zliila prazen kozarec na čikota

čiko: a si gor zliila?

ana: ma ne

reku je da ga ne mara če bi ga marala bi ga bolj poznala ali drugače če bi ga poznala bi ga bolj mara la on namreč piše tako kakor piše dej napis strešco gor notr sta prišla dva tipa eden širok drugi visok slednji nam je jeseni 1977 pred kavarno zatežil uf sta se obrnila in šla ven čiko pravi da bi napisal da sta šla v london p.s.: za en teden kupite vino črnogorsko vranac če ne pa refoškovo do kdaj pa mislte bit pr men? do jutra lej ga agenta kakšen? cia? policaj? pravijo da raziskuje moje intimno življenje kaj bomo jedli jest nimam nč doma

je bila nekoč sa mekanim ć koja je volela vitočka i jednog kišnog dana oće on da postane dripac jao!

vito (mimogrede): grenki faki resnice

matjaž: en mravljinč ti gor po nogah v pičko leze

lela: a je velik?

O ANDREJU

takrat sem ravno drugič ušla konec tedna za dva dni k andreju in ko sva že četrtič prepotena in zadi hana počila, pa sem ga spet pričela božati po trebuhu in po bokih in po kurcu in po stegnih, on pa je rekel, da ne bi več in da sva že tako prevečkrat, ker takrat še nisem imela tablet, on pa gume ni uporabljal.

ko sem potem zaspala, sem sanjala belega kentavra. stal je na goli planoti tik pod nebom in v roki dvi gal nož. iz vratu mu je curkoma brizgala kri in ob njegovih nogah se je v njej kopala konjska glava. k njej se je sklanjala polblazna nosečnica, slonela je na vseh štirih in lčkala kri.

slonela sem ob steni. za mizo je sedela nevesta, vsa v ogrlicah in vezenini, pila vino in se smehljala praznih oči. godba je igrala ples za nevesto in na plesišču sta se vrtela smrt in kentaver in se med ple som objemala tako, da se je cedila kri.

andrej se je sklonil k meni in mi pričel poljubovati prsi, sesal mi je bradavici, jaz pa sem mu segla med stegna. trudila sem se še in še, vendar mu kurac ni hotel stati. preveč sva pila.

Spet jutro. Tako gola žena
stopi iz vode, kot zarja
na reki barake. Nočne ptice
v nosečem loku čez rakev letijo
letijo, letijo

V meni je zrasel obraz. V predmestju
tišina
včasih sva rekla – Marcel ni pogost

Velikanska nelepa telesa, miživa
nikjer zahrbtnega žrela
nikjer hrepenjenja, na molu Ana
pojdiva
a ni vrnitev, ta drobitev
kristala

Izberi Golgoto. Začela sva krasti
smrt bo med zidovi
svetilke dušila

bile so. Irena
ta struna klavirja med vrati temnice
ta mrtva ura, plamen na nebu
premaknite ude
bile so. Čigavi koraki
v soseski grozijo

Ni je sirene. Na tankem mostišču
slovo Odiseja, noč za parade
za ljubezen dokazi
prestopi
ta amen
to bo pobožnost domačega praga

voda je kakor golota. Talci
na čelu slobode

Molčeča sva, pravim
goslarska luna. In vsak žré
po svoje
v pustih sobanah vojščaki
bodo hodila med žita
gola dekleta. Samo midva, Vinci
ne spiva

Zvezde, ko mi je mati
kruha drobila

Jesen, pravim
mojim deklicam kodre premika
poglej jo na brodu, tatico
ta barva
ta žeja, ta barva mrtvaka

nazdraviva času
na jalovost mati, listnata aleja
za tržnico usta / gingavi škrti

Ne zmorem o sebi. Odziva se pot
na prepranem betonu
bi mar hodila
od dneva, do mračne gostije
do rime. Pod starim mlinom
podgane morijo

znad tega oktobra
prezláteni klasi

Ti dolgi pogledi
to so vsa potovanja. Imava zastave
nad tokom mostovi
bile so Kristine Marije Irene
bile so. Ta zrela pesem

kaj ni to spoved
kar piscem peresa preganja. Nekaj obupa
rasti negibna tišina

Grobarjev korak
na stezici barve preganja. Suh piš
to so v mraku razbiti valovi

sedem kraj tebe. Dolge minute
v češnjem dimu
mušice plodijo
ponudiš si žganja, menda je najlepše
ko slepi mornar
znad sidra z gitaro odzvanja

Si mar zame prezebla
široka predmestna jesen. Na Donavi
mrtve ladje

Ne dremaj Vinci
zapuščeno dekletce
se v odtekajočem zrcalu
igra s tvojo podobo. Ne dremaj

na keju slávo igrajo

Marko Žibert

ZGODBA

Torej, kako naj začnem. Že vseskozi sem hotel in še hočem napisati nekaj . . . nekaj, kar . . . kar bi . . . bilo . . . , torej nekaj, kar bi bilo . . . Ah, nisem začel ravno najbolje, mislil sem reči, da bi rad napisal nekaj, kar bi, recimo, odsevalo mojo misel o svetu, ljudeh, o vrtnicah in ščukah. Misel, ki že dolgo tli v meni samemu. Mogoče sem zdajle zadel tole, kar mislim, kaj jaz vem.

Ko berem tele vrstice še enkrat, se mi ne zdi, da sem preveč spreten za pisanje uvodov. Najbrž bi bilo boljše, če kar začnem pravo zgodbo, potem me boste mogoče laže razumeli. Sicer pa mi je tako ali tako vseeno.

Zdaj pa brez ovinkarjenja. Vse pravljice se začnejo: »Nekoč, pred davnimi stoletji, je za devetimi . . .« Nekoč pred davnimi stoletji je za devetimi gorami in za desetimi morji (pa postavimo še kakšno oviro) in za enajstimi prepadi ter za trintridesetimi jezovi (hotel sem napisati še kaj o Kitajskem zidu, pa bi bilo tako in tako brez smisla, kajti potem bi vedeli, kje je to) cvetelo čudovito kraljestvo, kraljestvo sreče, kajti vsi, prav od najmanjšega podložnika pa vse do samega kralja, so bili srečni. Od jutra do večera so kralju žarela lica na dobrodušnem obrazu, pa naj je drobincjal po svojih krivih nožicah, ki so komajda nosile njegov stasiti život po dvorinah njegove palače, ali pa spal v popoldanski pripeki pod senco stoletne jablane na svojem vrtu. Zmeraj in povsod je bil tak. Pa tudi ljudje v njegovi okolici so mu bili podobni. Njegova hčerka, plavalasa princeska drobnega života, godna že za možitev, in pa dvorjani, pisarji, pravljicarji ter dvorni norčki, ki jih je kar mrgolelo. Pravzaprav tam nisi srečal človeka, ki bi ti rekel žal besedo. Podložniki so bili veseli ljudje in iz srca so ljubili svojega kralja. V svojih kolibah so imeli njegove in slike raznih drugih pisarjev in dvornih norcev, obešene na stene. Vneto so prebirali dnevne pravljice, ki so jih pisali na dvoru, in s pesmijo na ustih so hodili na delo. Besede in parole, ki jih je njihov kralj izrekel v trenutkih največje sreče, so pisali vsepovsod od skretov naprej.

Povsod sama sreča, tak je bil tvoj občutek, če si hodil po tem kraljestvu. Povsod je vse v redu. Pa vendar ni bilo vse tako, kot se je zdelo na prvi pogled, kajti stari kralj je imel težko in nevarno bolezen. Hemeroide. In njegova žareča lica so sčasoma začela izgubljati svoj prejšnji sijaj. Čedalje bolj so se povešala in neusmiljeno pritiskala na ustnice njegovega veličanstva, ki so se tudi začele ukrivljati. Njegove prej tako spokojne oči so zdaj nemirno begale po vseh kotih njegove palače, a niso nikjer našle utehe. Gube na obrazu so se množile in od silnih skrbi in same živčnosti so začeli kralju izpadati lasje. Ne preveč in od

daleč se to tudi ni opazilo, vendar so mu. Na temenu je imel že za zlatnik veliko plešo. Prej je imel zmeraj razpuščene lase pod svojo zlato krono, sedaj pa se je moral česati nazaj. Kar pa je bilo najhujše, pomoči ni bilo od nikoder. Dvorni zdravnik in vsa njegova zdravila so odpovedali. Naj je predpisal karkoli, vse je bilo zaman. Naj se je problema lotil s te ali one strani. Lapuh in taužentroža sta bila ravno tako neučinkovita kot tudi ribja kost in slinko. Debelo črevo se je še zmerom vleklo za njim iz sobane v sobano in dvorjani so zdaj morali paziti, da ga niso slučajno pripravili s kakšnimi vrati. Tudi mačkam, za katere je znano, da se rade igrajo z vsakršno mrhovino, so bila zdaj vrata kraljeve palače zaprta.

Ko so ljudje opazili, kako brezposelni dvorni norci posedajo naokoli in nimajo kaj početi, so začeli šušljati med seboj, češ da se nekaj čudnega kuha tam na dvoru. Govorice pa so se kot plaz razširile, ko je kralj nekoč govoril zbrani množici o tlaki in dajatvah in desetini z lastno danko v roki. Mnogi izmed njih so postali živčni in zaskrbljeni zaradi kraljeve usode. Nič drugega jih ni več zanimalo kot samo še to. Odrekli so se praktično vsemu posvetnemu, tudi delati niso več mogli. Deželo je tako zajela lakota, in bogve kako bi se vse skupaj končalo, če ne bi v sosednji pokrajini živel nekakšen vsemogočen mag z imenom Žiko.

Ah, če vam povem po pravici, se mi te zgodbe ne da več pripovedovati. Tudi sam sem se je že naveličal. Kaj naj naredim s tem magom? Iz njegovega lika lahko nastane rešitelj kraljestva, ki se na koncu lahko še oženi z lepo princeso. Lahko pa izkoristi svojo črno magijo tudi v slabe namene in tako zavlada nad kraljestvom. No, sicer pa bi to naredil tudi v prvem primeru.

Hočem reči, da lahko naredim karkoli. Sem absolutni vladar v svojem cesarstvu. Kakšen vladar neki, sam Bog sem. Postavljam in odstavljam cesarje, kralje, papeže, kardinale, predsednike vlad, ministre izmišljam si stranke, danke, opanke, njihove programe, religije, bogove itn. Močnejši sem od najmočnejšega. Sicer pa, zakaj sploh pišem?

Ne vem. Mogoče pišem ravno zato, ker drugače nisem niko i ništa (Slovenci imamo dvojno zanikanje), ker nimam nobenega vpliva, ker ne morem storiti ničesar, prav ničesar razen samomora, ker imam za vse drugo zvezane roke. Namesto da bi hodil k psihoanalitiku, pač pišem. Namesto da bi si delal in ustvarjal imaginarne svetove in iluzije, tako kot drugi, v realnosti, jih delam in ustvarjam čisto po svoje, zavestno. In nazadnje, namesto da bi se ogledoval za visokimi, trdnimi, močnimi vejami, naj to raje počnejo moji junaki, ki ne znajo pisati, vsaj za zdaj še ne.

In končno vam bom povedal, kaj se je zgodilo z našim kraljem in njegovim kraljestvom.

Deželo so zajele velike poplave, pravi vesoljni potop. Skoraj vsi prebivalci s kraljem in dvorjani in princeso vred so pomrli. Preživeli so samo tisti, ki so se novim spremembam najbolj prilagodili. Spričo tolikšnih množin vode ni čudno, če se jim je med prsti zarastla

plavalna kožica. Tudi roke so jim postale močnejše in noge so jim bile mnogo bolj podobne plavutim, da so laže plavali. Ker so imeli glavo pretežko, da bi jo vseskozi držali nad vodo, se je količina možganov v njej zmanjšala, namesto njih pa je prostor zavzel zrak.

Nastal je tako dolgo pričakovani nadčlovek.

Barbara Suša

STRIPTEASE

Vse, vse stvari
pridejo šele ponoči.
Pridejo in samozavestno
priškrtnejo vrata spancu,
da veščice lahko plešejo striptease,
da se vidi,
kako izgine puhla bleščavost sonca
okoli tvoje glave,
kako nizko pade netopir,
ki je postal spet miš,
zato ker se je sprl z veščami.

ZAREŽEM DVAKRAT

Zarežem dvakrat
zavpijem kot živalica
navzven in navznoter:
jaz sem krvava mala deklica.

O, POL, NOČI

in prav nič prijaznih deklic
ni v teh hišah ponoči;
dvakrat obkrožim cesti:
tisto mojo
in
tisto tvojo
nikjer nobenega prijaznega kužka,
zares nobenega.

RJUHAM

Ko še ni čisto dan,
ko je koža še vlažna od potnih sanj,
pride poezija – mati božja!
in vtakne prst ravno tam,
kjer se je končala mlečna cesta
prejšnjo noč.

NA MORJU, NA MORJU

Noč je mlada vdova,
ki natihoma potegne temen pajčolan
čez rob očesnega oboka,
pozapre utrujene cvetove, potem
neopazno namigne preglasnim škržatom
in z mirno roko poravna morje,
da pritajeno plivka do jutra.

PRIPOVED IZ NOVEJŠIH ČASOV. BREZ NASLOVA.

Kar naravnost bom povedal; začel bom torej tako, kot se začno vse tovrstne in drugovrstne povesti.

Nedoigo tega sem ga srečal. Lep, resničen začetek, kot je resnična poezija, saj je od tam doma, čeprav v matični knjigi ni omenjeno, da se je rodil na prelep poletni večer. Sicer pa, kaj bi s tem. Kar naravnost bom povedal. Odcejal je utrinke časa in misli iz večernega vetra ob Ljubljani. Drži se naših krajev, pravi, da so mu blizu, pravi. Melanholična nostalgija, ni res? Pa kaj bi slepomišili. Kar naravnost nadaljujmo, povejmo in razložimo. Koliko mu za takšno izkoriščanje etra zaračuna davčni odsek, ne vem, najbrž bo kakšen pavšal. Pravi, ko se je s čelom nagnil k meni, da bi bolje slišal moje odkrito vprašanje, da mu računovodstvo vodi daljna sorodnica v Armeniji, ki je po njegovem rojstvu zapustila očeta in vzela, naravnost in odkrito povedano, očetovega očima.

»Ripeness is all,« je takrat tuje zazvenelo iz njegovih ust. »Prav imaš, mesta so za nas, za intelektualce,« mi je pokimal, ko sem ga vprašal, koliko mu dajo vsevišnji za takšnele utrinke, kakšno ceno dosežejo takšnele utrinki na trgu s premičninami? Z glavo poznavalca je globoko vzdihnil.

No, seveda govori o naravi, o gorah, življenju med večnimi vršaci Himalaje, za besnečimi zavesami vodovij v slapovih življenja, obideva lov na veliko, zverjad in polom stoletja. »Vsakdo, prav vsakdo, lahko mi verjameš, čeprav ne vem, zakaj naj bi mi, ampak takšna je menda navada, in čeprav bom uporabil to obrabljeno frazo, prav vsakdo na dnu svojega srca ve, da samota ni zanj in za njegove, in da lahko svoje sanje sanja le sredi množice, vsaj najbolj učinkovite so tako, neenak med enakimi, ali pa narobe, kakor že nanese usoda.«

Stara znanca sva, že v gimnaziji sva reševala socio-loške in psihološke probleme, odkar sva nehala, na svetu prodajo vse več cigaret, skrbno sva opazovala in oprezovala za reakcijami profesorjev na pokorno izrečene stavke in njihove poljubno sestavljene sestavne dele. O socializmu nisva imela pojma, o široko se smejočih mošnjah indijskih svetnikov, ki so polne vseprevrednotvene luči naravnost z neba, pa še triinpolkrat manj. Pa kaj bi to, v prsih nama je bilo srce in bilo je vse lepo in prav. Pa kaj bi tudi s tem. Odkrita sva bila, odkrita, kilometre okoli najinih jezikov ni bilo ne dlake ne kožuha, pa naju vseeno ni zeblo, bilo je poletje.

»Sprehajam se ponoči med slapovi kostanjev,« mi je zaupal. »Gledam v nebo, navzgor. Noge hodijo, po tleh. Gledam, kam gre toplota poletnih večerov? Vidiš, do sedaj sem vedno premišljeval, kakšno je nebo, kakšen je kostanj, kakšna je ljubezen. O tem so si seveda mnenja zelo različna, v poročilih s po-

tresnega področja, na primer, sploh ni omenjeno, da je princeso, palčke in kazalčke tudi pošteno zrukalo. No, princeso sem omenil bolj tako, kaj bi šele bilo, če bi jo izigral namenoma. Na to raje ne pomislim in enako storite tudi vi, če vam le vest to dopušča. Plavajoča ploščad ne ljubi nafte, pa jo vendar strastno srka noč in dan, dokler ji zaradi tromboze ne počti tibia superior in se po zakonu, kdor visoko leta v pravem kvadrantu, temu še na nizki ravni pojejo hvalnice, med silnim truščem in ubranim intaktiranjem zvali v globel. Brez vrnitve. Tam se je seveda prepozno ozirati prek rame za panacejo. Saj veš, da sem prej vedno razmišljal o tem, da bi si ustvaril življenje kje drugje, tu se mi je zdelo vse tako neresnično prisiljeno, pod dirigentsko palico, aktivirano. To bo najbrž kvarni vpliv westernov na doraščajočo psiho. Pa človek se postara, leta tečejo ali pa se spotikajo, vse se lepo uredi, ko izgubi voljo in prek kretnice zapelje na zarjaveli tir. Brez vedeštirideset si tam izgubljen. In tako sem tam ostal, mislim tu.«

»Kako naj kaj takega spravim na papir, a veš, da si prava nesnaga, saj veš, da pišem naravnost, meni že gre skozi eno uho noter, skozi usta pa ven, kar pa pride na papir, tega pa še cigani ne vzamejo.«

»Kaj me briga tvoja pisarniška kariera. Tukaj gre za dosti več. Gre za manipulacijo, razumeš.« Nabrusil sem ušesa. Za hip je premolknil, znova vzel zalet. Kar zaprasketalo je, ko je palica prišla med kolesa. Voznik je zaklel, otroci so se razbežali. »Videl sem slike, ki so jih napravili znotraj človeškega telesa, doraščajoča, no kaj . . . bitja, up . . . no, česa . . . ja jutrišnjega dne vendar.« Glas se mu je spremenil in za hip, ker sem občutljiv in zamerljiv človek, se mi je zazdelo, da si na vse kriplje prizadeva oponašati glas radijskega napovedovalca. Pa to ni bilo res. »Ja, človek se pa res tako naglo razvija. Bo kar res, razvija se in razvija, da ga kmalu ne bo več kaj dosti skup ostalo. Tehnika, ta pa ta, ta se pa razvija, da nas bo kmalu vse ovila. Človek je vendar dosti več kot to, kar dela, in dosti bolj čudovit, kot so čudovite njegove najbolj čudovite misli. Pa kaj mu to pomaga, če tega ne ve, sicer pa ne vem, ali bi mu kaj pomagalo, tudi če bi vedel. Staram se, navadil sem se že presenečenj. O človeku, ki dela takšne fotografije, pravimo, da je pameten, o naravi pa, ki razvija to, kar pravimo, da slikamo, in ki razvija tudi tega, ki doma razvija fotografije, pa nič. Ni kaj, ne pripraviš je k pameti, pa mir besedi. Slepa sila, divja, nasprotna, sovražna, izdajalska, zavratna, ne, ne, nimam besed zaničevanja za to izdajalsko nesramnico. Pa še pohotna je vrhu vsega.«

»Kaj pa biogenetika, ne moreš kar tako izpustiti svetlih pik na sicer, priznam, še neizčiščeni podobi.«

»Kaj? Lahko je šušmariti s tem, kar imaš. Na, prodam ti vrečko materije . . . kaj, zastonj, ne, to pa ne, resda sva prijatelja še iz otroških let, ampak vsakdo je svoje sreče kovač, brez muje se še čevelj ne obuje, veš kaj. Da bi od prijatelja hotel nekaj zastonj, ga tako rekoč prinesel okoli, germanizem, vem, ampak v sili . . . ne, to pa ne. In pika. . . Na, tukaj jo imaš, račun pa . . . aha, prav. No, pa naredi ti, ki si pameten, to kar je naredila ta slepa, sovražna in pohotna na . . . , ne, tako se mi upira, da še njenega imena ne morem izreči, ne da bi se mi sline pocedile in bi se mi milo storilo pred očmi, narava, da, narava. Napravi, kar je nastalo samo po sebi, saj če je nastalo samo po sebi, boš ti, ki si bister in sposoben po naravi, pa tudi nrvstven si, to dosti hitreje in bolje napravil, še posebej, ker recimo, da že veš, kaj hočeš napraviti, medtem ko ona tega ni mogla vedeti, saj ni mogla vedeti, kaj naj bi hotela napraviti. In sicer iz dveh vzrokov. Prvič, ni mogla vedeti, kaj bi hotela napraviti, ker sploh ne more vedeti, kaj naj bi hotela napraviti. Ni tako? Drugič, pa ni mogla vedeti, ker sploh nič ni hotela napraviti. Kako naj vendar ve ta, ki sploh ne more ničesar vedeti? Posrečena misel, zapisal si jo bom, saj dovoliš.« S krenjto srečnega cigana je razparal šiv na notranji strani jopiča, po moji strokovni oceni za nekako sedem do osem centimetrov, tri ali štiri palce po dolžini, pretaknil v ta estetsko nastali razporek najprej prste, dlan, nato potisnil za zapestjem še ostali del roke tja do komolca. Takrat je veter močnejše zavel izza vogala. Završelo je in starejši, optimistični avtorji bi zapisali, zroč ta nenavadna in pogumna dejanja, zmagoslavno je potegnil okončino spet na plan in jo rešil neugodnega položaja, kamion pa se je že skrila za naslednji vogal in naju ovil v cel oblak prahu. Med prsti, kje pa sicer, je držal list papirja. Bil je tudi prepognjen.

»Zapisujem si le najvažnejše,« mi je šepnil, »in vredno mora biti vsaj toliko, da se spleča raztrgati žep. Kaj sem že mislil . . .« Prenaporno bi bilo, če bi sedaj hotel opisati še to, kako je rariteti znova pomagal domov, o smiselnosti takega početja, opisovanja namreč, pa tako ali tako ni vredno razmišljati. Zvezde so večne, pravijo. Seveda se motijo.

»Ni mogla vedeti. Pa ji je vseeno uspelo, to je jasno, že če pogledaš naju dva. Najbrž je imela krompir. Zdaj pa je najbrž tudi tebi že razumljivo, da je stvar zelo zelo težko razumljiva, in glej, s tem se ubadam vse dolge noči na jasi, kjer voda izvira iz tal, kjer jo studenci ubirajo navzdol, tečejo, skačejo, zdaj zdaj so že potoki, in celo rečice že vidim, ne, ne, že so reke, dolge, mogočno se valijo srebrni tokovi časa in življenja, jaz pa sedim pod napušči za ovalnimi stebrišči, za mrežo svoje lastne zavesti, vse dolge noči se motovilim na mostovžih, ubadam se s podolžnimi teorijami in bodečimi izmi. Izmi so raženj, na katerem me ližejo plameni z ognja nevednosti, in to zato, ker tudi sam ne vem bolje. Tu sem in tu sem.«

»Ampak iz ene celice lahko naredijo novega človeka!«

»Za poštene namene je še stari način predober. Kakor pridobljeno, tako izgubljeno, je včeraj Odin de-

jal Heri. Kam je meril, to se danes tudi z raziskavo javnega mnenja ne da več osvetliti. Priče so pomrle. Pa še pravijo, da je delo naredilo človeka. Prva sprememba je morala biti v možganih, v drugačnih miselnih asociacijah.«

Strogo sem ga pogledal, a bilo je že prepozno. Razvnel se je bil, brigade pa od nikoder. Poskušal sem ga ustaviti, ga pridobiti za stvar, za pravo razmerje, pa sem nato vse takšne in prav takšne misli poslal v koruzo storžem žvižgat, kajti že je drvel naprej, gosenice komaj komaj da so se še dotikale brniške steze, z nakladalno lopato je s tako silo in tako ihtavo opletal po etru, da . . . iri dvigal takšen vzbuh, da je v zatohlih pisarnah, šlo je že na enajsto, skoraj že čas za duhove, tudi najstabilnejše teorije že pošteno premetavalo, bolj vdane privzdigovalo in hočeš nočeš pa nič, eno za drugo so se vedno bolj voljne prepuščale toku, ki jih je v blagem ostrem kotu izpodnesel in odnesel z zelenega linoleja, ki se bohota, očarljivo razrašča po mizah in ta se jim je porogljivo nasmihal, češ večnost ostaja, drage prijateljice, prelahkomiselne ste bile. Po meni bi se zgledovale, niste bile dovolj gladke. A kjer se prepirajo trije, eden dobiček ima. Kdo neki ima dobiček tam, kjer se nihče ne prepira, mi je tedaj šinilo v glavo, a prizor me je že tako prevzel, da mi je sapo jemalo. In ko človeku jemlje sapo, mu je vseeno, koliko se jih kje prepira, da mu le kaj zraka pustijo, le na to misli takrat. Da samo do tega kasneje ne bo mogel živeti, vsaj tako ne kot prej, na to v trenutku stiske seveda ne pomisli. Noč ima svojo moč. Na izpušni cevi, ki se je bila tako junaško zavihтела v nebo, je premični pokrovček, ki mi ga mlajšim dečkom gotovo ne bo treba nadrobneje opisovati, upam pa tudi, da imajo pametnejša opravila, in ki je starejšim verjetno znan iz tv nadaljevank, kljub znatnemu valovanju zračnih mas ves čas stal nenavadno mirno in tako s svojim osebnim prizadevanjem, brez samoprizanašanja in brez ozirov na svoje sicer že rahlo načeto zdravje, skrbel za in zgledno omogočal enakomeren odtok stalnih količin izpušnih plinov, kar ni moglo ostati brez blagodejnega vpliva na zdrav metabolizem pogonskega agregata. No, kratko in dolgo, zmedel sem se, in ko sem začel premišljevati o tem, da sem se bil zmedel, bolj na dolgo, seveda, saj naglica ni kaj prida, sem izgubil iz zavesti verigo njegovega samogovora. Ko sem se znova spomnil nanjo, je že opletala s takšno vihro, da sem jo le še s težavo zgrabil. Pravzaprav mi je ona zgrabila palec med dva členka in tedaj se mi je posvetilo. Kjer se prepirata dva, tam ti še prst zmečka. Verjemite mi, kar naravnost bom povedal, da najraje zamolčim, katera misel se mi je privlekla na jezik. Saj sem drugače lepo vzgojen in tudi učen sem bil v šoli, pa vendar si pri mlademu človeku duša nehote kar sama vtisne v spomin besede, ki so takšne, da te je kasneje sram pred njimi, ko jih zaslišiš iz svojih ust, da kar zardiš od sramu in skromne radosti. Ob takšnih priložnostih pa človek pokaže, kaj zna, od sebe da najboljše. No, in v tistem trenutku sem se začel vpraševati, kaj je vendar zavest, in na mojem zgledu lahko torej vidite, da človeku, ki je zavzet, lahko prav vsaka reč prav

pride, da razširi elipso svojega neznanja. Kaj je torej zavest in kaj so misli? Vsi kar naprej mislimo, da mislimo, in verjetno tudi mislimo. Toda ali bo to čisto držalo ali bo popustilo, kdo bi si upal za svojo glavo po misli v žerjavico?

»No,« sem mu rekel, ko je pristal, »kaj so misli?«

»A kaj da so?«

»Ja,« sem rekel, »kaj da so?«

»Ah, kaj da so.«

»Ja, no kaj?«

»Ja, mislim . . .«

»No, kaj misliš? No, pomisli malo, no tak pomisli že, za božjo voljo in božjo voljo bližnjega, to je, moja voljo, pomisli – kaj so misli? Nič naj te ne bo sram.« Da naj ga ne bo sram, to sem rekel kar tako, premišljeno, tako kot so v starih časih rekli »pa ne zamerite«, danes pa »brez zamere« ali nič, pri tem pa so si mislili in mislijo vse mogoče. Nemogočega niso mislili. Pa smo spet pri mislih. Začarana spirala. Kdor mislim jamo koplje, se sam ne izkoplje iz nje. Morda pa mislimo, in sicer tako, da še sami ne vemo kako, logično sklepamo, potem pa delamo čisto drugače in hvala logiki, da je tako, sicer pa, rečeno – storjeno, vsakdo je svoje sreče kovač, če ima le kaj na sposobeno ali ukradeno nakovalo dati. Na koncu jezika jo imam, besedo. Le kje si jo imel prej? In zakaj jo tako ceniš, da si jo pripravljen vsak čas pljuniti od sebe? Vse teče, ta misel mladih-Grkov velja nedvomno tudi za tako trdovratno obstojne reči, kot so ali pa naj bi bile večne besede. Nekateri prisegajo nanje, verjetno mislijo na kaj drugega. Kako se človeku svet zazdi naenkrat poln skrivnosti, ko se zave, da to, kar je izgovorjeno, ni mišljeno, in da se to, kar je mišljeno, izgubi v umetni megli zgodovine.

»Pa ti sploh verjameš v razvoj?« sem ga vprašal po daljšem oklevanju.

»Nebo je le navidezno in še solidni oblaki, ki pesniki tako radi zidajo nanje, ker vedo, kako čvrsti in solidni so, še ti se včasih v naših krajih umaknejo pred preradovednimi sončnimi žarki, ki bi jih radi pobliže spoznali in jim vzeli skrivnost. Zbežijo za črto, ki deli znano od znanega, oziroma slabo poznano od še manj neznanega. Kaj tam počno, ni znano. Če bi sklepali, kar nam gre dobro od rok, kako pljujejo tu, najbrž tam pljujejo kar naprej. Sicer pa, če ni drugače, veter veje, kjer hoče. In kaj naj bi delali ljudje, če ne bi delali tega, kar delajo?« »Ne vem, kaj je svet in kaj smo,« mi je še zaklical iz daljave. Z dlanmi je zbiral velike večerne oblake, z juga so se mu valili naravnost v naročje. Na vsakega se je ozrl, ga tako pozdravil, se ga dotaknil z desno in ga z levo potisnil v stran, proti Rožniku. »Tam naj dežuje nocoj in dež naj namoči dišeča gozdna tla, tam me boš našel, tam se po deviških stezah sprehajam ob poletnih večerih. Takrat je zemlja soparna in diši, joče v temi, objokuje dan, vsa mehka in voljna je, ne ve, da sonce dolgo živi. Nima spomina, živi za trenutek, vsak trenutek znova rojeva sebe, mehkooka, in svet. Kje so ob takšnih večerih pismeni izdelki, sistemi, apanaže in stoletja?

ČRTE I.

(po vdihu)

once z vit
kimi žarki
sonce z vi
tkimi žark
i sonce z
vitkimi ža
rki sonce
z vitkimi
žarki sonc
e z vitkim
i žarki so
nce z vitk
imi žarki
sonce z vi
tkimi žark

ČRTE II.

(po izdihu)

once z vit
kimi žarki
sonce z vi
tkimi žark
i sonce z
vitkimi ža
rki sonce
z vitkimi
žarki sonc
e z vitkim
i žarki so
nce z vitk
imi žarki
sonce z vi
tkimi žark

VRTNARSKA NOČ

Oče me je poročil z gartrožo rožo
V jutro sva otroka spovili
Brez imena
In ne bo debele tete nič
in buci buc matjažek Nič
Le v svet greš brezimeni
Sine

Razdrem ti mreže ulic
da zveš za tulipanov hoste
nad njimi Za večje ješče
Da znaš prah njih kril biti
in tulipanom hoste krasti
in po očeh nositi včasih
To delaj v moj spomin
ko vrneš se gartroži roži
Sine

Na večer kresni
v ulici sami
veter mi srajčko
pod grudmi zaniha
Ti bratca spočne

GOSPOD F DALEČ IN V BLATU

ki ljubiš konkretne stvari
na primer vineršnice in mlado meso

Tapison na tleh tvoje pisarne
čistijo vsak dan Da je
mehak in ne pušča muck na
perilu tvojih soigralk

Nič zato
če zaznamuješ svoje karte
fini gospod F daleč in v blatu
moje so položene in odprte

Če misliš
da lahko zaprem in zmagam
ne boj se Čas kurentov
in moji asi so že dolgo
zakopani daleč in v blatu

A pazi
V tej igri je zmagovalna karta
dama

DESETNICA

O božiču
hodi
v polja
zoret iz gomoljev
ozebla
od brezgnezdja

Janez Virk

NATAŠA

Čisto majhna deklica je bila
nikomur ni verjela
in je bosa hodila naokrog

Ko je hodila po rosi
in poslušala strašne gozdne zverine
je vlekla cigarete

Ljubila je ceste
njih žive barve in klepet
in ob večerih koga na sebi

Postala je dama
šteje in nalaga na kup
in če ne bo vojne
bo krasno životarila

(—————)

Naj gre pesem na cesto
iz pisarne finega gospoda
ki si z gnusom briše rit

Naj je ne poje debil
ki za denar in ženske riti
laže z odra

Naj prava pesem
nikoli ne pride v roke policaju
ki s svojim bratom oficirjem
ubija rože in ljudi

Naj bo tiho v polju,
v njenih laseh,
v naročju otroka,
kozarcu vina

Samo Resnik

Hodim gledat če je tvoje okno že svetlo
saj vem, da si petdeset kilometrov stran
da dva stara človeka nista sama
da pleveš grede
saj vem that if you want to be with someone you love
you are already there
saj vem

če bi bilo moje kolo že popravljeno
(poleti me je povozil avto, zvečer je bilo,
zjutraj sem hotel oditi na pot
k dekletu, ki sem jo imel rad
potem ob Soči navzgor in čez Vršič nazaj
vse skupaj je bilo precej žalostno
ostala je napol pozabljena pesem z akrostihom
nekaj strani zapiskov za zgodbo ki je nikakor ne
morem končati

še dva sinopsisa
in spomin, da boli.
In obroča sta še vedno zvita)
bi te šel iskat
kakorkoli neumno se že sliši
Jutri zvečer se vrneš
Takrat bi že moral oditi
Precej patetična stvar je to

Thoreau je stal pred svojim ribnikom
whacking away

(Robert Silverberg, Dying Inside)

Ali bi bil svet drugačen
če tistega popoldneva,
ko sva hotela iti na Rožnik
(ona z zvezkom in jaz s knjigo zgodb)
ne bi deževalo?

Ali je srečen, ker se ji svetloba siplje po laseh
Jaz sem samo otrok, ki preveč bere namesto da bi
misлил na odraščanje
In vedno pridem, ko drugi odidejo

V vsaki vojni jih nekaj reče ne
Ni videti da bi bilo to dovolj

Tomaž Koblar

ČAJ

Osebe: ON
ONA
GLAS

I. DEJANJE

SCENA: Podolgovata soba, v kateri je polno starega pohištva (velika omara, ki stoji na levi strani, predalnik, ki je prislonjen ob njo, potem miza s štirimi stoli, nad njo visi ogromen star lesteneč, oblečen v vinsko rdeč žamet, in desno od mize je klavir), na predalniku stoji na vezanem prtičku čajnik, z dvema skodelicama s sladkornico. Na mizi je velik turški prt, vezan z zlatimi nitmi, na njem pa vazica z uvelim cvetjem. Poleg omare so vrata, ki vodijo na hodnik, ki pa se ga ne vidi.

Vrata se odpro in v prostor vstopi ONA. Na sebi ima dolgo belo obleko z naborki, v roki drži senčnik, ki je poln čipk, na glavi pa ji tiči velik klobuk z začetka tega stoletja. Počasi gre preko prostora in izgine za klavirjem. Zasllišimo odpiranje vrat, ki pa jih ne vidimo. Čez čas se zopet prikaže, toda brez klobuka in senčnika. Sede za klavir in prične igrati.

ON: nenadoma brez pozdrava vstopi in, ne da bi se ozrl nanjo, sede za mizo. Pred sabo razgrne časnik in prične obračati liste. Na sebi ima črn površnik, pod njim pa meščansko obleko.

ONA: preneha igrati in se zazre vanj. To traja skoraj minuto, nato vstane in stopi k predalniku.

ČAJ?

ON: ne da bi se ozrl:

DA.

Vstane, sleče površnik in sname klobuk. Stopi k vratom, jih odpre in stopi na hodnik. Vrne se praznih rok in spet sede za mizo.

ONA: medtem natoči čaj v skodelici in ju na pladnju prinese k mizi, vzame prvo skodelico in jo postavi predenj. Sebi natrese sladkor, malo pomeša, jo dvigne in hoče oditi. Nato si premisli in ga vpraša:
SLADKOR?

ON: ne da bi dvignil pogled iznad časnika:

DA.

Vzame sladkornico s pladnja, zajame z žličko, ki je vsa okrašena, sladkor in si ga strese v čaj. Žličko pomoči v skodelico in dolgo dolgo zelo glasno meša. Nato jo odloži in skodelico ponese k ustom, da bi pil. Vendar se premisli in jo zopet odloži predse. Nato vpraša:

SI DOBILA POŠTO?

ONA: se počasi obrne in mu pogleda v oči:

NE.

ON: se zdrzne, vendar komaj opazno:

PAČ.

ONA: po daljšem oklevanju:

AH, DA. SEDAJ SE SPOMNIM. ZJUTRAJ JE NEKDO PRINESEL NEKAKŠEN PAKET.

ON: lista po časniku in ne da bi dvignil pogled:
SI GA ODPRLA?

ONA: počasnih korakov odide h klavirju, sede na tri-nožnik, ki je postavljen predenj, zaigra nekaj not in počasi odgovori:

NE.

ON: dvigne pogled in se ostro zazre v njene oči.

ONA: malo pomeša čaj, ki si ga je položila na rob klavirja, se obrne in odgovori na namišljeno vprašanje:

MISLIŠ, DA JE POTREBNO?

ON: jo še vedno ostreje opazuje:

MISLIM, DA BI LAHKO POGLEDALA.

ONA: počasi vstane, stopi k omari, vendar se malo pred mizo ustavi, ga pogleda v oči in reče:
MISLIŠ?

ON: jo premeri z odtujenimi očmi, v rokah še vedno drži časnik, stisne obrvi in potih, komaj zaznavno reče:

MISLIM . . .

ONA: ga še nekaj časa opazuje, v očeh ji je prebrati strah pred neznanim, počasi, kot v sanjah stopi k omari, malo postoji, nato pa s hitrim sunkom odpre vratica na njih. Čisto na dnu, med vsemi možnimi in nemožnimi oblekami je paket, zavit v bel papir in povezan s tanko vrvico. Počasi se skloni, ga s tresočimi rokami prime in dvigne. Odnese ga k mizi in položi nanjo. Nepremično zre v paket, kot bi si ga hotela večno vtisniti v spomin. Roke se ji tresejo vedno bolj. Nenadoma se obrne, s hitrimi koraki odide do klavirja in sede. Nepremično zre v note.

ON: dvigne pogled in jo začuden, skoraj prestrašen pogleda.

NO?

ONA: ne da bi ga pogledala:

KAJ?

ON: nestrpno:

ODPRI VENDAR!

ONA: se zazre v rože na mizi, dolgo jih opazuje, nato počasi obrne oči k njemu, in vpraša:

JAZ?

ON: se začudi, pa tudi nestrpen postaja od radovednosti:

SAJ JE VENDAR TVOJ.

ONA: OH, MOTIŠ SE.

malo počaka, nato nadaljuje:

DRAGI, PAKET JE TVOJ.

Besedo »Dragi« izgovori skozi ciničen nasmešek.

ON: se prestrašen zdrzne, oči se mu zožijo, nato povesi pogled in tiho, samo ustnice premika, prebere naslov. Prste skrči v pest in hitro vstane, stopi k predalniku, odpre zgornji predal, ven vzame škarjice in naredi pet hitrih korakov do mize. Noge se mu tresejo, kot bi se ga lotevali krči.

Dolgo zre v paket, ne da bi ga odprl.

ONA: NO?

se zdrzne:

KAJ?

ONA: neučakano:

ODPRI VENDAR!

ON: se zazre v paket, nenadoma se ga polasti histerija, prereže vrvico in prične trgati papir na škatli. Prsti mu krčevito grabijo po papirju, dokler ne pridejo do same škatle. Malo postoji, nato odpre pokrov. Po celem telesu zadrhti, noge mu klecajo, komaj se privleče do stola in sede nanj. Ustnice mu pomodrijo, ves je bled.

ONA: ga posmehljivo opazuje, nato ga vpraša:

NO? KAJ JE VENDAR?

ON: je sploh ne sliši, potihno, kot iz uma ponavlja besede:

KDO JE VEDEL?

KDO JE VEDEL?

ONA: nenadoma:

KAJ?

ON: še vedno drgeta. S težavo spravi iz sebe:

AH, NIČ.

Malo počaka, nato nadaljuje:

NIČ. PRAV NIČ.

ONA: NOČEŠ POVEDATI?

ON: izdahne:

NE. NE!

ONA: PRAV.

ON: še vedno ponavlja:

KDO? KDO JE VEDEL?

ONA: začudeno:

VEDEL? KAJ?

Zasliši se zvonec s hodnika. Zvoni ostro, da gre skozi ušesa. OBA se s pričakovanjem zazreta v vrata.

ONA: vstane in gre odpret.

GLAS: zelo uradno:

PAKET.

nato tišina.

ZA VAS.

zopet tišina.

TUKAJ PODPIŠITE.

ONA: se vrne, položi paket na mizo, prereže vrvico in strga ovojni papir. Odpre paket, se zazre vanj, nato pa ga prebode s hitrim, ostrim pogledom:

KAJ SI DOBIL V PAKETU?!

ON: pogumneje:

NOŽ, VENDAR.

ONA: AH.

ON: IN TI?

ONA: nekoliko razburjeno:

NOŽ.

ON: AH.

V tem vstane, stopi k vratom, jih odpre, slišimo, kako

oblači površnik, nato zaloputne vrata, jih ponovno odpre in vpraša njo, ki še vedno stoji brez besed: BOŠ TU?

ONA: PRIDEŠ?

ON: DA.

nato zaloputne vrata za seboj.

ONA: gleda za njim, in ko se vrata zaloputnejo, sikne:

PRASEC!

Zavesa pade.

II. DEJANJE

SCENA: ostane ista, kot v prvem dejanju, le da na mizi ležita dva noža.

ON: sedi na stolu, obrnjen tako, da na zaslonu podpira brado in gleda proti vratom, kot bi nekoga pričakoval.

ONA: odpre vrata, vstopi, korak ji zastane, ko ga zagleda.

ON: AH, PRIŠLA SI.

S stolom vred se obrne in opazuje veneče rože na mizi.

ONA: še hip postoji, nato sname klobuk z glave in ga dà v omaro. Dvigne pladenj, stopi k mizi, ga dà nanjo in sede na prazen stol.

ČAJ?

ON: obrne glavo, cinično razpotegne ustnice, jo nekaj časa opazuje, nato umakne pogled v rože.

KOT PONAVALDI.

ONA: natoči skodelico čaja, jo postavi predenj, zraven primakne sladkornico in mu ponudi žličko. SLADKOR?

ON: si natrese sladkor in dolgo meša. Sliši se: plin, plin, plin . . .

Nenadoma:

NEKAM GOST JE.

ONA: ga z zanimanjem pogleda in odvrne:

OD SLADKORJA.

ON: čez čas:

AH, DA. SLADKOR.

Nastopi dolga mučna tišina.

ON meša čaj, ONA ga opazuje.

Čez čas ON ponese skodelico k ustom, se premisli in jo odloži na mizo. Zazre se proti klavirju.

BOŠ IGRALA?

ONA: ga pogleda, vstane, stopi h klavirju, ga s pokom zapre. Odsekano mu odvrne:

NE!

Odide v sobo za klavirjem (ki je ne vidimo).

ON: skomigne z ramenio, iz žepa potegne česnik in lista.

ONA: se čez čas vrne, lica ima umazana. Vidi se, da je jokala. Sede za klavir, odpre pokrov in prične igrati.

ON: dvigne pogled s časnika, jo začudeno opazuje, nato se mu ustrnice razlezejo v smehljaj.
SI SE VRNILA?
ONA: ga presliši in nadaljuje z igranjem.
ON: ponovi:
SI SE VRNILA?
ONA: še vedno ne odgovori in igra dalje.
ON: nekoliko vznemirjen vpraša:
NE GOVORIŠ?
ONA: počasi odkima z glavo. Prsti ji obstanejo na najnižjem tonu, tako da se njihova moč počasi razgublja po prostoru.
ON: začudeno:
SI JOKALA?
ONA: komaj slišno:
DA.
ON: poskoči:
HA, PA SI REKLA, DA NE GOVORIŠ!
Zadnje besede izgovori odsekano.
ONA: skloni glavo:
OKRUTEN SI.
ON: se ponovno zatopi v časnik. Čez dolgo časa tišine:
NISI POSPRAVILA.
ONA: dvigne glavo in se obrne:
ČESA?
ON: NOŽEV VENDAR!
ONA: AH, SI SE SPOMNIL!
ON: začudeno:
ČESA VENDAR?
ONA: PAKETOV. IN POŠTARJA.
Čez čas doda:
KAKO SI SE TRESEL, KO SI ODPRL.
ON: ji vrže nazaj:
TI SE PA NISI, A!
ONA: se zazre nekam v prazno:
DA, TUDI JAZ.
KDO BI SI MISLIL.
ON: začuden:
KAJ NEKI?
ONA: AH, KAJ. OBA NAENKRAT, VENDAR.
ON: DA, DA. OBA.
Umolkne.
ONA: po dolgi mučni tišini nenadoma krikne:
MAČEK!!
Zavrešči.
ON: se zmeden obrača in ga z očmi išče po prostoru. Ker ga ne najde, se obrne k njej in jo začudeno vpraša:
KJE?
ONA: še vedno vrešči:
NA MIZI! PRED TEBOJ!
ON: pogleda po mizi in ker ga tam pač ni, ji prizanesljivo reče:
TAKOJ GA BOM.
Vstane, prime nož, z levo roko nakaže, da ga je ujel in mu z desnico prereže vrat. Odmakne stol, odide k vratom, jih odpre in mačka vrže na hodnik. Vrata zopet zapre in se mirno vsede za mizo.
Poglobi se v branje časnika.
ONA: zasoplo:

SI GA ODNESEL?
ON: ne odgovori.
ONA: UMORIL?
Ponovi:
SI GA UMORIL?
ON: dvigne pogled in ji prizanesljivo odvrne:
SI BOLNA?
ONA: histerično ponavlja:
SI GA UMORIL? SI GA UMORIL?
ON: se zbere:
DA, UMORIL SEM GA.
ONA: mirno:
VEDNO VSE UNIČIŠ.
ON: vzklikne:
KAJ! UNIČIM?
Pa se hitro zbere:
TI PA SANJAŠ!
ONA: HA, JAZ DA SANJAM?
TI PA MORIŠ UBOGE MAČKE! POVRH PA ŠE NAMISLJENE!! HA, HA!
ON: zakriči:
KAJ? NISI IMELA PRIVIDA?
ONA: NE. PAČ PA TI.
ON: JAZ? KAKO LE?!
ONA: ga mirno pogleda, nato pa se nasmehne:
SAJ SI PRIZNAL.
ON: zmedeno:
KAJ NEKI?
ONA: se še vedno nedoločeno smehlja:
DA SI GA UMORIL.
Tišina.
ONA: čez čas:
zaskrbljeno:
SI MORDA BOLAN?
POTREBUJEŠ ZDRAVNIKA?
ON: MORDA TISTEGA, KI TEBE ZDRAVI?
ONA: užaljeno:
SAJ SI GA TI NAJEL.
ON: SE IGRAŠ?
ONA: DA.
ON: z nejevero:
Z MENOJ?
ONA: se obrne nad klavir:
DA. S TEBOJ.
ON: jezen vstane in stopi k vratom. Obrne se:
TAKO TOREJ.
ONA: DA, TAKO.
Nadaljuje z igranjem.
ON: Odpre vrata in odide.
Iz ozadja se sliši mačje zavijanje, ki se preliva z Nje-nim igranjem.
Zavesa.

SCENA: ostaja ista, le da je voda v vazi že precej rjava in rože so že skoraj gnile. V prostoru je temačno, luč nad mizo sicer gori, vendar meče le malo svetlobe. Osvetljene so le rože.

ON in ONA: sedita za mizo vsak na svoji strani.

ON: prebira neko knjižico, vsake toliko se mu ustnice razlezejo v nasmešek.

ONA: onegavi s pletilkami, vendar je jasno, da ne zna plesti.

Tišina.

ONA: vstane, stopi k omari, jo odpre, vzame ven klobuk in hoče oditi.

ON: nenadoma dvigne glavo in jo vpraša:

KAM?

ONA: se zdrzne, kot da bi se prestrašila, vendar se zbere in odvrne:

VEN.

ON: jo še vedno nepremično opazuje, pokima z glavo in reče:

ZUNAJ DEŽUJE.

ONA: AH, NISEM VEDELA.

Ponovno stopi k omari, jo odpre, da vanjo klobuk in jo zapre. S predalnika vzame pladenj in ga nese k mizi.

ČAJ?

ON: DA.

ONA: natoči v skodelico čaj, eno postavi predenj, zraven pa položi še sladkornico.

SLADKOR?

ON: jo nekaj časa opazuje, nato:

DA.

Natrese si sladkor, vzame žličko in glasno meša.

ONA: sebi natrese sladkor, vzame pladenj in ga odnese na predalnik. Vrne se k mizi, dvigne svojo skodelico in jo odnese h klavirju. Položi jo na rob, sede in prične igrati.

ON: NE ZNAŠ NIČ DRUGEGA?

ONA: ne da bi prenehala igrati:

NAUČIL ME JE SAMO TO.

ON: z zanimanjem:

KDO?

ONA: preneha z igranjem, se obrne ter ga pogleda: UČITELJ VENDAR.

ON: AH, DA.

Čez čas doda:

UČITELJ.

ONA: DA. ON.

ON: DA. ODŠEL JE.

ONA: NE! TI SI GA NAPODIL!

ON: z začudenjem:

JAZ? DA BI GA NAPODIL?

NE. SAM JE ODŠEL.

ONA: DA! TI SI GA NAPODIL!

Čez čas doda tiše, vendar še vedno napadalno:

ZAKAJ SE IZMIKAŠ?

ON: potihó:

NAUČIL ME JE SAMO TO.

ONA: KAJ PRAVIŠ?

ON: AH, NIČ.

ONA: SAJ NI IMEL ČASA.

ON: DA, PREJ JE ODŠEL.

ONA: NI ODŠEL. POBEGNIL JE! PRED TEBOJ!

ON: SEVEDA.

Nato doda:

ČE SE JE PA PRESELIL KAR V TVOJO SOBO.

ONA: zagori ji plamen v očeh in komaj opazno zardi: UČIL ME JE CELE NOČI.

ON: DA. UČIL. SAMO ČESA!

ONA: užaljeno:

SPAL JE V SVOJI POSTELJI.

ON: DA. KAMUFLAŽA.

ONA: UČIL ME JE VENDAR IGRATI KLAVIR.

ON: IN V VSEM TEM ČASU TE JE NAUČIL SAMO TO?

Rahlo posmehljivo.

ONA: užaljeno:

UČENJE JE NAPORNO. TI TEGA NE VEŠ, SAJ NISI NIČ KONČAL.

ON: ga kar privzdigne:

Zasika:

MI OČITAŠ?

ONA: NE.

Čez čas doda:

SAJ SI TUDI TAKO DOBER.

ON: komaj slišno:

DA. DOBER.

Skloni glavo in prične brati.

ONA: pa igra zopet od začetka.

ON: se naveliča branja, vstane, stopi k omari, jo odpre, ven vzame klobuk in površnik, jo zopet zapre in se obrne k vratom, da bi odšel.

ONA: KAM?

ne da bi ga pogledala ali prenehala z igranjem.

ON: se prestraši:

VEN.

ONA: preneha z igranjem, se obrne in vanj upre oči:

ZUNAJ DEŽUJE.

ON: AH, DA. DA.

Pospravi klobuk in površnik ter sede za mizo.

Tišina.

ON: čez čas:

MORAM TI PRIZNATI.

ONA: se vprašujoče zazre vanj:

KAJ?

ON: se premisli:

AH, NIČ.

ONA: prične siliti vanj:

POVEJ, NO.

ON: NI NIČ POVEDATI.

ONA: je neizprosna:

ČE SI ZAČEL. POTEM TUDI KONČAJ!

ON: NIČ NI.

ONA: se malo omehča, vendar še vedno sili vanj: POVEJ NO. PROSIM.

ON: NIČ. SEM REKEL, DA NI NIČ. NE SILI VAME.

ONA: se užaljeno obrne proč:

OPROSTI.

Skloni glavo in zaihti.

ON: jo pogleda in se nasmehe:

NE IZSILJUJ!

ONA: vedno bolj ihti, debele solze padajo na klavirske tipke.

ON: se vda:

PRAV. POVEM TI. SAMO NEHAJ!

ONA: se vzravna, jok kot bi odrezal preneha, obrne se in ga z velikimi očmi pogleda.

DA?

ON: PRAV, POVEM TI.

ONA: DAJ.

ON: PRIZNATI TI MORAM . . .

Pri tem umakne oči.

ONA: DA?

ON: hitro vstane, odrine stol in se obrne proč od nje: ZUNAJ SPLOH NE DEŽUJE.

ONA: NE DE-ŽU-JE?

Vsak zlog pove za sebe.

ON: ponovi za njo:

DA, NE DEŽUJE.

ONA: sikne:

LAŽNIVEC!

ON: mirnodušno:

DA, LAŽNIVEC.

ONA: čez čas:

ZAKAJ?

ON: jo pogleda:

MISLIŠ, DA BOM SAM SEDEL TU?

ONA: ZATO TOREJ, A?

ON: DA, ZATO.

ONA: vstane izza klavirja, stopi k omari, jo odpre, ven vzame klobuk in senčnik, klobuk si povezne na glavo in se obrne k njemu:

PA BOŠ LE MORAL.

ON: začuden:

KAJ BOM MORAL?

ONA: posmehljivo:

SAM OSTATI TU!

Pri tem odpre vrata, stopi ven in jih za sabo zloputne.

ON: od začudenja sploh ne pride k sebi. Roke se mu tresejo, mora sestiti. Vendar ne zdrži dolgo. Zopet vstane, vihravo stopi k omari, jo odpre, pograbi klobuk in površnik ter zdivja ven.

Zavesa.

ON: DA.

Bere dalje.

ONA: postavi predenj skodelico s sladkorjem in čaka.

NO?

ON: začuden dvigne glavo:

KAJ?

ONA: NE BOŠ?

ON: vedno bolj začuden:

ČESA?

ONA: SLADKORJA VENDAR!

ON: AH, DA, SLADKOR.

ONA: si svojo skodelico odnese h klavirju in prične znova igrati.

ON: si natrese sladkor v čaj in zelo glasno meša. Odloži žličko, pri tem pa z roko polije čaj.

ONA: v trenutku preneha z igranjem in se obrne: PAZI VENDAR!

ON: dvigne pogled. Šele sedaj opazi, kaj je storil. OPROSTI.

ONA: OH, KAKO SI NERODEN.

ON: se prisiljeno nasmehne.

ONA: vstane, stopi k mizi, dvigne vazo z rožami, ki so skoraj gnile, jo postavi na klavir. Nato se vrne.

ON: medtem postavi skodelico pokonci.

ONA: zloži moker prt in ga odnese v sobo. Vrne se s svežim prtom, ga razgrne, nanj postavi vazo, mu vzame iz rok skodelico in jo tudi da na mizo.

Natoči mu nov čaj.

SLADKOR?

ON: DA.

Natrese si sladkor in počasi meša.

ONA: se vrne h klavirju in igra dalje.

ON: ponese skodelico k ustom, da bi pil, vendar se premisli in jo odloži.

ONA: kot bi slutila, da ne pije, preneha z igranjem in se obrne k njemu:

NE BOŠ PIL?

ON: POZNEJE.

ONA: se obrne nazaj in igra.

ON: skloni glavo in prične brati na novi strani. Nato zopet dvigne skodelico, popije požirek, usta se mu skremžijo, popačijo, skodelica mu pade z rok na tla in se razbije.

BBBBRRRRRRR! KAKŠEN OKUS!

ONA: zasliši ropot, se sunkoma obrne in ga zvedavo pogleda:

KAJ JE BILO?

ON: komaj izdavi:

ČAJ!

nato doda glasneje:

TVOJ ČAJ!

ONA: MOJ? SAJ JE TUDI TVOJ.

ON: KAKO NEKI JE LAHKO TUDI MOJ, A?

ONA: kakor da govori nekemu tretjemu:

ČE ČLOVEK MEŠA DOLGA LETA EN IN ISTI ČAJ, JE TUDI NJEGOV.

ON: začuden:

KAKO, EN IN ISTI?

ONA: SEVEDA – EN IN ISTI.

ON: sploh ne dojame položaja:

IV. DEJANJE

SCENA: ostane enaka.

ONA: sedi za klavirjem in igra.

ON: vstopi. S hitrimi koraki gre k mizi, odrine stol in sede. Pred sabo razgrne časnik in se poglobi vanj.

ONA: preneha z igranjem, se obrne ter ga opazuje. Opazuje ga zelo dolgo, nato vstane, stopi k predalniku, vzame pladenj in ga prinese do mize.

ČAJ?

ON: ne da bi dvignil pogled:

DA.

ONA: postavi predenj skodelico, vanjo nalije čaj. **SLADKOR?**

IN TI . . . MENI . . . VSA LETA . . . ISTI ČAJ?
NE MOREM VERJETI.

ONA: mirno:

DA. SAJ GA TAKO NISI NIKOLI PIL.

ON: pomisli:

DA. TO JE RES. NIKOLI GA NISEM PIL.

ONA: NO, VIDIŠ!

ON: ves začuden:

KAJ NAJ BI VEDEL?

ONA: ZAKAJ BI TI VEDNO ZNOVA KUHALA ČAJ,
ČE JE TUDI STAR DOBER, DA GA MEŠAŠ?

ON: TOREJ GA TUDI TI NISI NIKOLI PILA?

ONA: posmehljivo:

MISLIŠ, DA BOM PILA STAR ČAJ?

ON: ves zmeden:

DA, DA. RES JE.

ONA: se zopet obrne h klavirju, vendar ne igra, pač
pa vzame skodelico in čaj, ki je v njej, zlije v čajnik.

ON: jo z zanimanjem opazuje.

ONA: prime čajnik, stopi k vratom, jih odpre in čajnik
vrže ven, da se razbije.

TAKO.

ON: KAJ, TAKO?

ONA: NO, KONČALA SVA S ČAJEM. SAJ JE ŽE
SMRDEL, KOT ROŽE.

ON: DA, RES JE.

ONA: ROŽE BO TREBA ZAMENJATI.

ON: se rahlo nasmehne:

AHA, ZADNJI ČAS.

ONA: prime vazo in jo vrže za čajnikom na hodnik.

ON: se zatopi v svoje branje.

ONA: stoji sredi sobe in gleda predse. Nastopi dolga,
mučna tišina. Čez čas se premakne, ga pogleda in
tiho reče.

ŽAL MI JE.

ON: dvigne pogled s knjige in jo opazuje.

ZARADI ČESA?

ONA: ga dolgo gleda in nato reče:

KESAM SE.

ON: se nasmehne:

ŽENSKES IMAJO VEDNO SLABO VEST. KOT LO-
POVI.

ONA: stisne pesti, v obraz pobledi in odide v sobo.

ON: se še kar smeji svoji domisljici, nakar se poglobi
v branje, vendar se vsake toliko časa nasmehne, ko
se spomni.

ONA: se čez mnogo časa vrne in sede za klavir. Igra
popolnoma novo skladbo.

ON: začuden nad spremembo dvigne glavo in se
zazre vanjo. Nato vstane in stopi h klavirju. Levo roko
ji nasloni na rame in jo opazuje, kako igra. Ves je
prevzet nad novostjo.

ONA: konča in se obrne k njemu:

TO MI JE DOBRO DELO.

ON: MENI TUDI.

ONA: ga prezirljivo pogleda:

VIDIŠ, DA NISMO VSI LOPOVI?

ON: se nasmehne in odgovori:

DA. TODA SLABA VEST VSEENO OSTANE.

ONA: ga sovražno pogleda, njegovo roko strese z
ramen, v obraz pozeleni, vstane in ga odrine proti
mizi.

ON: pograbi klobuk in se obrne k njej:

PREŽIVELA SVA.

ONA: začudena:

KAJ NEKI?

ON: SEBE.

čez čas doda:

GREM.

ONA: se prestraši, da ga izgubi:

KAM?

ON: razdražen:

V SMRT! TAM ŠE NISEM BIL.

ONA: steče k omari, jo odpre in ven vzame klobuk in
senčnik.

GREVA SKUPAJ.

ON: se obotavlja:

MI BOŠ TUDI TAM STREGLA S STARIM ČAJEM?

ONA: stisne roke, kot da ga prosi:

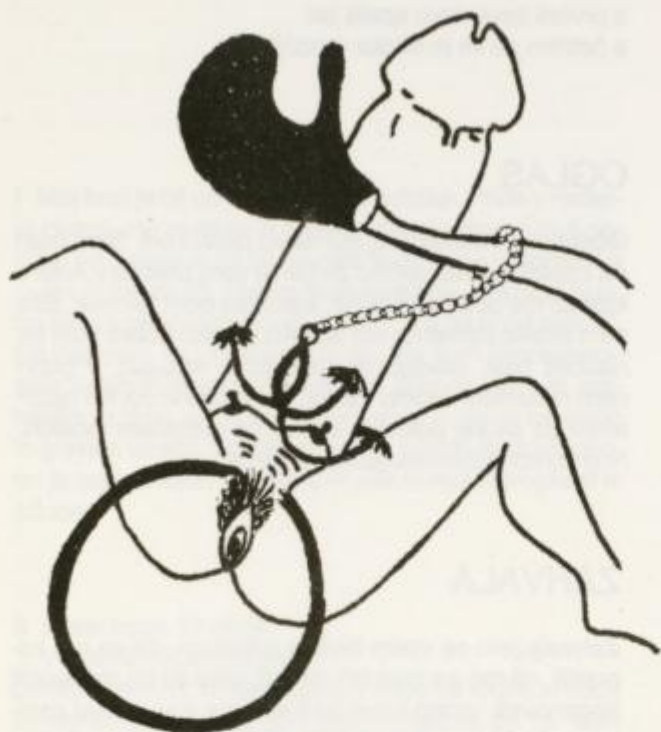
NE! OBLJUBIM! NE BOM!

ON: jo pogleda s koticikov oči in jo povabi:

NO, PA POJDIVA.

Prime jo za roko, odpre vrata, stopita ven in jih za
sabo zapreta.

Zavesa pade.

Rada Iveković

ŽENSKA KREATIVNOST*

... Kaj je z ustvarjalnostjo ženske, ki se danes osvobaja?

Ali lahko ženska s samim dejstvom, da se je osvobodila večine spon, ki jo tradicionalno vežejo z dejstvom, da se je bolj ali manj emancipirala, dosegla ekonomsko in relativno psihološko neodvisnost, da se zaveda zgodovine ženske, s to osveščenostjo pride na drugo stran, in čez noč postane ustvarjalka?

Težko.

Če se ji to ne posreči je izjema, ker še vedno živimo v zamolčanem patriarhalnem svetu, kar velja tudi za naš samoupravni socializem. Uvrstitev ženske med ustvarjalce ni odvisna od nje same, ampak je pogojena z njeno zgodovino, podedovanostjo, a tudi strukturo tega sveta, v katerega so ji zdaj vrata odprta.

Ta struktura je popolnoma drugačna od tiste, v kateri je skozi generacije živela. Vse ji je problem v tem svetu, celo jezik sam. Besede zvenijo enako, ampak ali tudi pomenijo isto.

Ženska govori nemški jezik, kakor je tudi njej nerazumljiv jezik moških z njegovo vsebino vred.

Dolga bo pot zблиževanja in medsebojnega iskanja in potrebno bo zgraditi nov modus ženskega izražanja ...

* Žena, Zagreb, št. 198

O FUZL, FUZL

Takrat, ko so zbirali material samozaložbe Pest, je nastala v dveh dislociranih glavah ideja, da bi zbirali še ene tekste, kjer bi ženske teh istih mladeničev povedale, kako se imajo. Da so zajebane nasploh (ali pa ne), pa še zaradi položaja v subkulturi svojih moških, ki jim serjejo na glavo tako kot vsi moški vsem ženskam (ali pa ne). Zbirko brez literarnih ambicij, just like that, povedati o sebi in svetu in take stvari. Glavi se srečata in objavita v sredstvih množičnega obveščanja oglas, s katerim pozivata mlade pisunke na plan. Dobita dosti popisanega papirja; krog pošiljateljic se je razširil daleč stran od izdajateljev Pesti, tako da nima z njimi nobene zveze, če bi jo sploh kdaj lahko imel.

Oglas je bil tak: smo samozaložba avtoric, ki drugje ne uspejo objaviti svojih del. Namreč: ženske, avtorice, največkrat niti niso zavrjnene s strani etabliranih založb, ker nanje še vnaprej deluje močna avtocenzura. Delamo zbornik, ki bo poleg literarnih tekstov (o erotiki, ljubezni, odnosu moški-ženska-otrok in še kaj) obsegal še razne tekste, ki ne pretendirajo na umetniškost. Namen zbiranja tekstov je potrditev, da ženske pišejo najrazličnejše, do zdaj na Slovenskem še ne brane produkte zapisovanja, obenem pa je poskus, najti značilnosti ženskega pisanja vis-à-vis mlademu falokratskemu literarnemu ustvarjanju.

Vse na oglas dobljene tekste smo zbrale, eno leto presedele na sestankih Časopisa za kritiko znanosti in nazadnje, po treh letih smo dale eno petino materiala v objavo Problemom.

Vera Pejovič
Boža Špes
Bojana Vajt

Boža Špes

PONOČI NIMAJO STVARI NOBENE BARVE

Pa če se še tako trudiš in napenjaš oči, barve ni. Mogoče medlo spominjajo na kako medlo sivo, plavkasto, črno – podnevne barve, ampak ponoči ni isto kot podnevi, ne si delat utvar. Ponoči je čisto drugače. Žarometi parajo temo kot nož mehke trebuhe, salo temne se zgrinja za zarezom svetlobe. Motor grozljivo hromi, dobro, da hitro mine, neprijetnost neopazno pojenja v gluho tišino ptičjih krikov in živalskih šumov. Ljudi ni. Ponoči spijo, če nimajo nočnega šihta.

Umrla bom kot babica, revica. Še prej bom pa stara in slepa in bom cele dneve poslušala muziko.

STARA FRAJLA

Stara frajla je ženski Oblomov. To ti je taka mrha od lene pičke, ki se ji ne ljubi poiskati svojega tipa. Ko bi si ona sama osebno na svojo roko morala izgrebst svojega moškega, vedno najde zoper to polno ugovorov in pa drugih pomembnejših opravkov. Svetovi se ji ravno takrat odpirajo in življenske resnice se ji razkrivajo. Moja glava in njene prostosti so mi veliko bolj pomembne od . . . Če greš s tipom spat, snemi zapestnico, ženska, verižice pa ohrani. Mogoče je tudi obratno, tega nikoli ne vem, takih stvari si ne zapomnim in zato u životu zajebem, oziroma ne jebem.

Vsi moji nerojeni otroci, ki ležite v obliki flekov po raznih rjuhah. Lahko bi vam bila mati. Lahko bi bila vedeževalka, bralka, proizvajalka, kurba, ljubica, žena, mati in hči. Mene ni, trilili, hihi.

Bog ni ustvaril ženske iz Adamovega rebra ampak iz njegovega nabreklega penisa. Ženske so nabrekli penisi obuti v škorenjčke z visoko peto.

Če čujem »fuk« in podobne kletvice nanašajoče se name, čutim kako mi nekdo ožema na glavo cunjto namočeno v mastno, mrzlo, umazano vodo od pomivanja posode.

V kratkem nas bodo obiskali marsovci in vse bo šlo k vragu. Žal mi bo za vsako noč, ko sem spala sama.

SLOVENSKI HAIKU

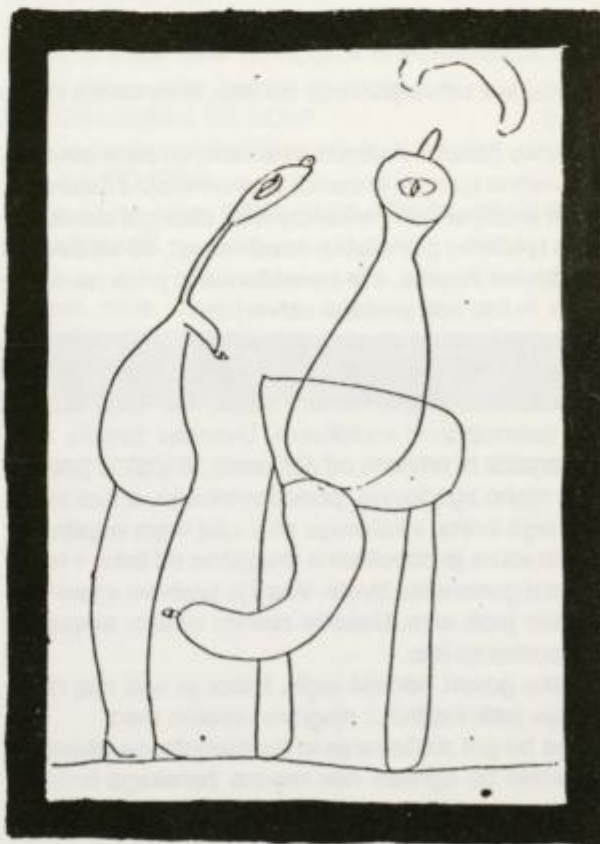
Bili so štirje kranjski Janezi
s prvimi tremi sem spala jaz
s četrtim pa se je Micka omožila.

OGLAS

Iščem staro kurbo. Naj me nauči pravih fint. Sem mlada intelektuala, večino življenja sem prebila v šolah, kjer so me pozabili naučiti, kako naj bom ženska. Bila sem enako pametna kot sošolci. Enako dobro sem se naučila čitat, odvajat in dialektično mozgat. V glavnem razumem večino vsega, kar je bilo in bo. Ne razumem pa skoraj polovice sveta, ne razumem moških. Nujno rabim inštrukcije stare kurbe.

ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem bivšim ljubčkom, da so me zapustili, ali me pa niso niti marali, tako so mi omogočili spoznavati vedno nove ljudi in kraje, kar je vsaj zanimivo, če že ne prijetno. Zahvaljujem se tudi svoji anatomsko duhovni sestavi, da mi nesrečne ljubezni ne povzročajo neozdravljivih ran in razjed.

Bojana Vajt

I Moj brat je bil od vedno tak – aufbiks. Pride v nedeljo zjutraj, me razsuje in pofuka. Ali pa izkoristi moj položaj pri pranju in mi zarije roko med noge (alternativa – me ščipa za rit). Potem sem spet blue, his blue Sue, na riti in v glavi ino v herzu mojem. To pa ni od nekdej. En dan sem že bila tako v kurcu, da sem skoraj napisala osebno-izpovedno pesem, ampak sem si premislila in tako, no – opica na palmo in glavo na ramo in grenka usoda, ampak solze ne pozna bratovo oko, on je rajši strašen moj zmaj in vlak in moj hidrogliser in zdravo.

II Imela bova 12 otrok.

Vsi bodo napol bebasti.

Deklice bom do 12 leta zaprla v sobo ob kruhu in vodi, potem se bodo 3 leta učile gospodinjstva, pri 15. letih pa se bodo lahko sparile s svojimi brati, močnimi plemenskimi poglavarji, hrabrimi centarfori, mesarji in gozdarji.

Njihovi otroci bodo popolnoma bebasti.
itd.

Glavno je, da bo izpolnjeno moje poslanstvo, umrla bom s čisto vestjo. Kmalu zatem bo umrl tudi moj brat od žalosti in lakote.

LUDNICA!

Kako se izvleči iz dreka?

to je popolnoma obrobno vprašanje, slepomišenje, metafora. na kolenih sem gola pred svojim radiatorjem, pohotno ga gledam, njegova tanka rebra, lučko, vroč je, pičkun, in pravim:

ne dam ti fukat, če me nimaš rad.

on pa nič.

nasmeh po gobcu udarjenega prašiča.

Mali so rudeči

z zastavo na hrbtu in cvetočimi lički

na roko si ga vrž

na roko si ga vrž

na roko si ga vrž

TI KRETEN!

Plašni z dvignjenimi kurci so mladi fantje

deklice pa nič, fukajo se in se jokajo

Če rečeš noge gret

NE, NE

to je zafrustrirana generacija

nič posebnega

kot vse druge generacije travmatična

oni ljetuju

ne, ne, ne, mama

ne smeš, noge niso za fukat

za fukat je kurac

noge pa stran, stran tečt

ne rastejo iz riti

Notri je moj otrok, Izabela

sluzav bo in imel bo čisto majhne golobje oči

in potlačeno lobanjo

in v premajhnih svetlomodrih hlačah bo hodil v šolo

podhranjen, z nerazvitimi možgani

in ničesar, ničesar ne bo razumel

na dvorišču bo igral nogomet

in potem bo pil pivo, šlatal sošolke in preklinjal

kadil bo na stranišču z izbuljenimi očmi

Ljubček, mogoče misliš,

da bo tak lep, uporen proletarski otrok

naša prihodnost

ampak ne

crknu bo tko sluzast, tko umazan

nič ne bo mislu

ko ga jebe

Ko tkole po enih šestih mesecih prisilne kreposti, podkrepjene z urjenjem domišljije in desne roke, pomislil na fuk, se mi kar stegna stresejo in si rečem – uuuuu pizda, če bi le lahko šla tkole ven in bi si malo opomogla s kakim krepkim, kompaktnim tipom. Ampak kaj, ko te ti kurci tako nahitro samo pošteno razrajcajo, potem pa čao mila draga, kdo ti je kriv, da nikamor ne prideš oz-ti ne pride brez teh telečjih nežnosti, skratka – jebi se sama. In potem si moraš hočeš-nočeš poiskat svojega za kao-vse-večne-čase krasnega nežnega moškega in vse to. Ampak moški padajo izključno na finte, za katere sem absolutno prelena, da bi jih obvladala. Pa še v rani mladosti sem si vtepla v glavo, da jaz pa že ne bom taka tipična glu-pa pička, ki fintira in na finte pada. O, jaz goska, nesrečna žrtev lastne zablode, oooooo.

domačanaloga domača naloga

Prešeren – Dr. Roman

(zakaj ga ljubim)

Dr. France Prešeren je naš največji pesnik. Iz njegovih verzov veje tako močan duh strohnjene ljubezni, da si ga prav živo predstavljam.

Stal je pred ogledalom in si gledal v oči. Kaj zdaj, se je spraševal in si šel z roko po gladko obritem licu. Da, lica so v redu. Dah? Po vrbah. Roke gladke in mehke. Kodri pravilno razporejeni. Mozolj na bradi odpravljen. Oči se prazno svetijo. Nohti so porezani. Ušesa so očiščena, prav tako malo umazanije za kožico na kurcu. Doktor si je popravil ovratnik na srajci in si zagtegnil trakec okoli vratu. Obleka je brezhibno čista. Šopek je pripravljen. Čevlji? Obrisal jih bo z robcem prav pred njenimi vrati. Spomnil se je na Dunaj. Da, pravzaprav bo treba obnoviti vse, kar ga je naučila Lily. Niti ni bila draga glede na svoje spretnosti. Sicer pa je imela mehke amorfne joške z ogromnimi bradavicami in tako toplo je bilo med njimi. Špricnil ji je bil za vrat in smejala se je. Skoraj mu je že stal, ko je pomislil na to, toda zdaj ni bil čas za masturbiranje, ura je bila že sedem in svoje moči je moral hraniti za noč.

Še vedno je stal pred ogledalom in topo strmel vanj. Roka mu je nehote zlezla v medržje. Ko se je zalotil, kako se praska po jajcih, se je rahlo zdrznil in vtaknil roke v žepe. Začel je divje hoditi po sobi sem ter tja, smrkati in mrmrati v brado ljubezenski in post-ljubezenski govor, ki ju je bil sestavil prejšnjo noč. Zmedeno je sedel za mizo, pograbil prvi kos papirja, ki mu je prišel pod roke in začel pisati

Julija ju,

Julija JULIJA JuLiJa JULIja

itd

To ni rezultat meščanskega ženskega šovinizma temveč takorekoč zgodovinska alternativa genialnega uma. Od sedaj naprej bodo dojenčki sesali pri moških, saj je dokaz o izredni hranljivosti sperme takorekoč na dlani. Pri tem malodane kopernikanskem preobratu bomo upoštevali širše možnosti takega postopka in bomo kot dojljice zaposlili vernike, mladino, homoseksualce, vojsko, delavce na začasnem delu izven rodnega kraja in brezposelne.

Tako bo na svetu vzpostavljen red in mir. Nihče ne bo več pizdil, miadina bo pomirjena, odpravljena bo nečistost in moški bodo še z večjim navdušenjem sprejemali uniformo.

NAJ ŽIVI NAPREDAK! TAKIMU DELU PA ČAST IN OBLAST!

PS – Jebo vam pas mater u trulu sisu, a še zdaj ne štekate?

PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE S PROLETARKAMI!

V svoji blaznosti se ni zavedal niti tega, da piše vizualno pesem. Še pet minut do pol osmih. Srce mu je divje utripalo, v želodcu ga je stiskalo in začutil je, da mora na stranišče. Kaj, če mu bo kaka kapljica ostala na gatah? Z geslom vse za Julijo v srcu je tako scal za domačo jablano in roka se mu je tako tresla, da si je skoraj zmočil hlače. Za vsak slučaj si je obrisal glavico z robčkom. Pohitel je proti stanovanju svoje ljubljene. Pred očmi so se mu prikazovala stegna Lily, Marijina polna usta, pomečkane rjuhe, Julijine gole rame so vstajale pred njim iz ceste in se spet pogrezale v tla. Ko brez miru okrog divjam prijatli prašajo me kam a jaz povedat jim ne smem da končno k Juliji fukat grem, si je zapel, da bi se malo razvedril in hkrati zmanjšal pomen bližajoče se noči. Že je bil pred vrati. Z robcem si je obrisal blatne čevlje in si podrgnil od mraza premrle roke. Spet ga je stisnilo v želodcu in pomislil je – ah, kako me stiska v prsih, ah, kako zdaj hrepenim, kot da ne bi imel pojma o anatomiji. Počakal je, da je ura na zvoniku odbila osem, potem pa je močno potrkal na vrata. Julija mu je odprla, ga hitro potegnila v svojo sobo in zapahnila vrata. Ves zmeden je stal pred njo, da seveda, šopek je bil pozabil doma in celo verzi so se mu v tistem trenutku zazdeli neverjetno butasti, česar pa si niti on niti kdo drug v naslednjih 150 letih ni upal priznati.

Julija je sedla na posteljo in mu ponudila prostor zraven sebe. Nerodno je sedel in ji ponudil težko roko okoli ramen. Tako sta sedela pet minut, molče požirajoč slino. Julija je sprevidela, da tako ne bo prišla na svoj račun in se je odločila, da bo sama naredila prvo potezo. Začela ga je poljubljati in mu razvezovati trakec okoli vratu, odpenjati srajco, on pa je sedel ves trd

in hkrati mehak, zijal v njen dekolte in jo avtomatično, nezainteresirano gladil po napol goli rami. Julija je upihnila svečo in ga počasi slekla do golega, božajoč in poljubljajoč ga. Ko je opazila, da se trese po vsem telesu, so ji zagorela lica in slekla se je tudi sama. Potisnila ga je na posteljo in legla poleg njega. On pa nič. S tresočo roko mu je šla po trebuhu navzdol. Oba sta se zdrznila. Njegovo trepetanje sploh ni bilo tisto pravo. Zbral je moči in jo stisnil k sebi, toda njegovo telo ni bilo voljno, vse bolj jo je stiskal in dušil, ona pa ga je grizla po vratu, mu lizala trdno stisnjene ustnice, mršila njegove kodre. Končno se je uspelo izviti iz njegovega krčevitega objema, lizala ga je po trebuhu in ga božala po stegnih, grizla ga je že vsa divja, on pa jo je monotono božal po glavi in kurac mu je komaj malo nabrekli. Z jezikom mu je šla preko glavice, takrat pa je prestrašeno odskočil, odrinil jo je s postelje tako, da je padla po tleh, se na hitro oblekel in stekel ven. V napol odpetih hlačah, narobe obrnjeni srajci in brez jopiča je tekkel po stopljenem, z blatom pomešanem snegu, jokal (pravzaprav tulil), se spotikal, se zaletaval v plotove in končno skoraj padel skozi vrata gostilne na najbližjo klop. Tam je nekaj časa sedel in strmel predse kot brez uma. Ne da bi se zavedal, je praznil kozarčke šnopsa, ki mu jih je nosila gostilničarjeva hči Štefka. Proti polnoči, ko si je opomogel od mraza in stresa, je naročil še dva litra vina in povabil goste k svoji mizi.

»Lily«, je rekel »je mela res taprave joške. Kt povšterčke. In je znala, ta pa ta. K te je ona zgrabila med nogam . . .« rignil je in iz ust se mu je pocedilo malo sline, pomešane z vinom. Obrisal se je v rokav. »Je rekla – kaj boš ti, revše, ti mali, pesemce pisou, k me pa še pošten prjet ne znaš – in se je smejala, baba.« Bruhnil je po srajci in udaril z glavo ob mizo. Kmetje so se režali, prav tako slinasti, z izbuljenimi očmi, razkuštrani in umazani. »Še en liter«, je zatulil Dr. Prešeren. »Pa tale Marta! Ma tako rit, da b jo kr zmeri od zad. Jo uščipneš en mal, pa tako zacvil.« Štefka je prinesla liter. Zgrabil jo je za rit. »Kaj, ljubca, kaj se bojiš, a ti nič ne gomazi med bedrci? Štefka je fest punca, a ne lubca?« Z roko je udaril po mizi in prevrnil steklenico. Neki pijani anonimus je vstal in mu primazal eno okrog ušes, češ, svinja, še mene si polil. France je vstal in prevrnil mizo. Vse skupaj se je končalo tako, da ga je gostilničar vrgel na cesto. Opotekel se je do prvega plotu, da bi si izpraznil mehur. Topla tekočina se mu je zlivala po nogi in bilo mu je prav prijetno v tem mrazu, ko so roke postajala razpokane in rdeče. Počasi se je, ne da bi kaj mislil, opotekal po blatnem kolo-vozu proti hiši, kjer je stanovala Ančka, padal, grebel po tleh, pljuval in preklinjal.

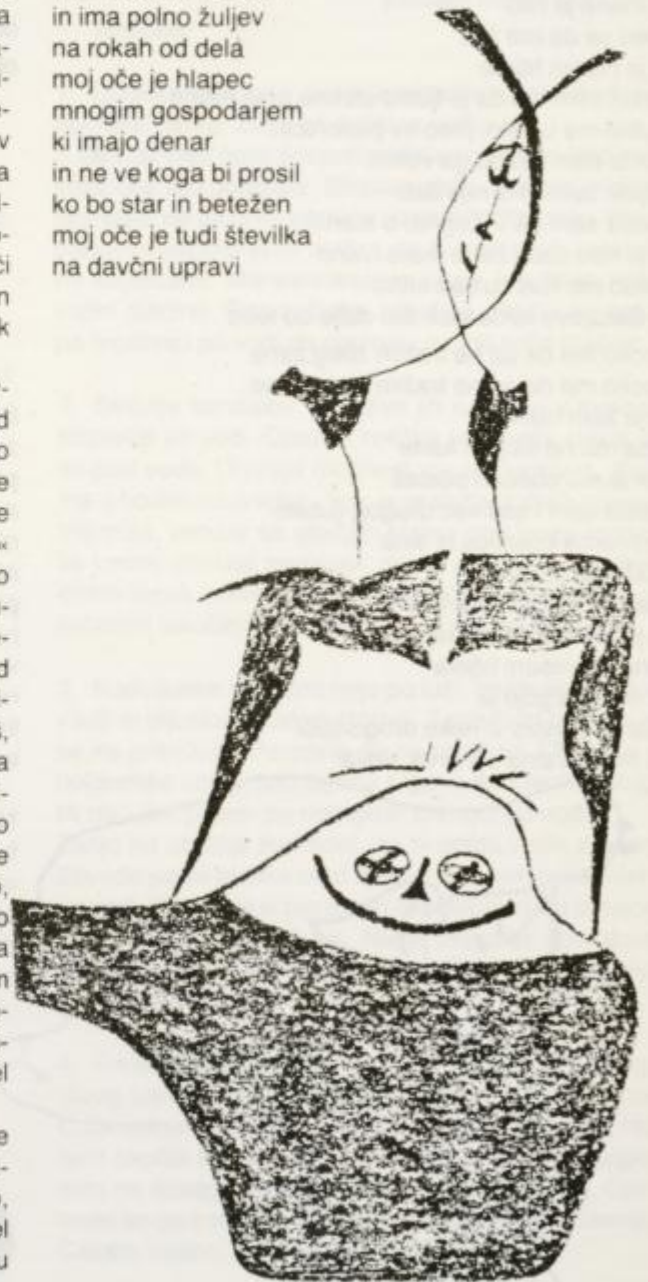
Ančka ga je spustila v toplo sobo, mu sezula mokre blatne čevlje in ravno ko se je obrnila, da bi jih dala sušit na peč, ji je privzdignil krilo in ji z roko segel v toplo, vlažno pičko. Slinil jo je po vratu in ji stiskal prsi, vrgel jo je na posteljo in jo hitro pofukal, nato pa v trenutku zaspal.

»Le spi, klada,« je rekla Ančka in si podrgnila klitoris. Ponosna sem, da je pisec Sonetnega venca slovenskega rodu.

Pavla Mavec

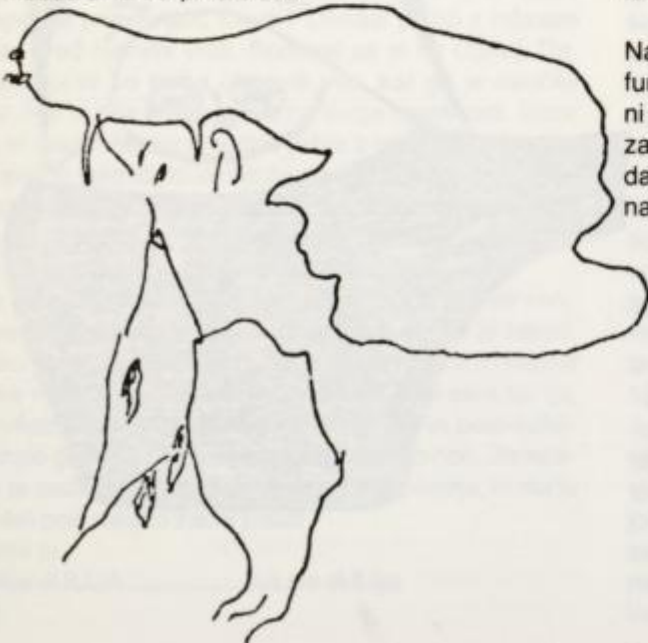
Moj oče je gospodar
in odloča
kdaj bomo ubili žival
da bomo imeli meso
in ve

kdaj se mora izkopati krompir
da ne bi zgnil
hrana za na in živali
in ima polno žuljev
na rokah od dela
moj oče je hlapec
mnogim gospodarjem
ki imajo denar
in ne ve koga bi prosil
ko bo star in betežen
moj oče je tudi številka
na davčni upravi

PJESMA NEPOZNATOM MLADIČU

u hotelu A kategorije kasnog novembra
ljubila sam njegovo lice u tami
rekao je da ima kćerkicu Ivanu
i vanbračnog sina
a mene je htio
kleo se da me želi
a ja nisam htjela
rekla sam mu da je ljubio stotine prije mene
ljubio me u čelo, pleo mi pletenice
rekla sam mu da ga volim
htjela sam otići nije dao
zvala sam ga u Zagreb u stan
nije htio zbog žene male Ivane
pitao me kud ću sad lutati
u Sarajevo rekla sam što dalje od tebe
molio me da ga ne tražim zbog žene
molio me da ga ne tražim zbog žene
a ja sam htjela
i da mu ne šaljem karte
jer ja mu obećah poslati
otišla sam i sad već drugog ljubim
on nema kćerkicu ni sina
kaže da je sam
ne voli da se smije i ne ljubi kao on
a ja bih sad ono davno prije
ono što nisam htjela
a tko zna gdje je
dal sa ženom ili neku drugu ljubi
ili možda sina uči prva slova

vse tiske ženskice
ki zmeraj nekam hitijo
ki nikoli ne čakajo
ki jim veljajo krilate besede
(njih vrstnikov Homerjev)
imajo tako trden korak
in oddaljen pogled
dokler se jih ne drzneš dotakniti
oh

Dimitrij ima liziko. Skupaj odstraniva papirček in za zahvalo mi jo da enkrat za polizat. Čudovita je, taka posebne vrste, narejena iz čudne bele lepljive mase z zelenimi in rdečimi črticami. Kar ponosen je nanjo in med tem ko jo z veliko pozornostjo obdeluje z jezikom, mu od samega veselja zraste brada. Taka mehka, ta-prava lizikovska. Ker pa vsaka stvar že sama v sebi nosi svojo negacijo, sladke barvaste mase kmalu ni več in ostane samo še palička. Dimitrij to spregleda in nekaj časa še kar grize leseno paličko – da esence lizike ni več, nihče ne opazi, saj je Dimitrijeva brada že toliko velika, da prepreči afero.

Na tem mestu ni da bi razpravljali, kakšna je glavna funkcija lesenih paličk za lizike, vendar le-ta vsekakor ni povzročanje gladkega in lepljivega okusa v ustih – zatorej Dimitrij kmalu ugotovi, da je esenca pošla. Po-dari mi leseno paličko, nato pa gre vprašat mamo, kaj naj naredi s svojo brado.

MLEČNOUDE
DEKLICE
POLIRAJO
NALEPKE

O zemlja, daj da se zmije grdobija in nesnaga z mène,
daj da se poročim z mladim kraljevičem,
hočem da je njegov kurac rožnat in dišeč
in da ima njegov jezik okus po jagodah,
zemlja, z zublji ognja mi očisti zeleno mreno z oči,
da se bo pogreznil v mojih pogledih, v jasno rjavost
zorenja,

daj da ga ljubkujem v sladki omami
naj se napolnijo mošnje s suhimi rozinami in lešniki,
naj se napolnijo hrami z zrelo pšenico,
naj prinesejo brente zlatega sladkega grozdja,
naj pomolzejo še vroče mleko krav mlekaric,
naj napolnijo jarke z mlečno deževnico,
naj nasipljejo polne mernike pšenice,
naj razgrnejo moko po tleh sobane,
naj ga okopajo v rožinem olju,
naj leži v puhu laboda,
naj se valja v zlati sipi,
naj se vrti v mehurčkih,
naj se preteguje po mačje, moško lagodno,
brezskrbno, polno,
sijoče, zdravo
naj me ljubi.

Torek, 5. 7. 1977

Kraj: Prostor med bloki za Župančičevo (kjer je Vesna stanovala)

Čas: Dopoldan ob 11^h

Trajanje: 20 minut

Vreme: sivo, oblačno, sonce te gleda iz vode kot iz magične krogle – skozi paro in meglice

Udeleženci: ena izvajalka (jaz)

gledalci: deklica 10 let

čistilka

stanovalka bloka

slučajni mimohodci

Izvedba:

1. Ogledovanje luže, ki se je nabrala na ploščadi po nočnem nalivu. Želja po dotiku z vodo.

S sandali vred naredim prvi preizkusni korak. Voda ne seže čez rob podplata. Stopam dalje. Srečna pridem čez lužo, ne da bi mi kapljica vode zmočila kožo. Hojo ponovim večkrat in se trudim, da bi dobila stik z vodni-mi kapljicami. Manevriranje mi uspe (navkljub nizki vodni gladini). Res začutim tekočino. Pojavi se želja po brodenju po vodi do gležnjev oz. do roba hlačnic.

2. Sezutje sandalov. Odložim jih na suho. Obredno stopanje po vodi. Opazim koščke razbitega stekla, ki so pod vodo. Obstaja možnost, da se porežem. Zato manj hodim po predelu, kjer je gostota razbitih koscev največja, vendar ne gledam stalno pod noge in zato še vedno obstaja možnost, da se porežem. V mislih imam tanek curek krvi, ki se kot črnilo razpršuje po prozorni tekočini. Ne mislim, da bi me kaj bolelo.

3. Nadaljujem s krožno hojo po luži, opazujem sonce v luži in pljuskam vodo s stopali. Zagledam deklico, ki se mi približuje. Povzpne se na ploščad. Obuta je v holandske cokle, spodaj ima pisane dokolenke. Stopi tik ob lužo, potem pa nekajkrat zabrodi po vodi.

Zanjo ne obstaja možnost, da bi prišla v stik z vodo. Zaveda pa se razlike med njenim in mojim brodenjem po vodi. Ogleduje si par mojih sandalov, ki sta urejeno postavljena zraven luže. Nista trenutno uporabna, vendar čakata, da pride njun čas. Deklica gleda moja bosa stopala. Odide.

4. Pride Vesna. Izstopim iz luže in naredim tri kroge okrog sandal. Za sabo puščam mokre odtise stopal. Luža ostaja na asfaltu. Stopala stopijo v sandale. Hočem skočiti s ploščadi (pol metra visoke), ko zagledam na dosegu roke drog za stepanje preprog. Opri-mem se ga z obema rokama in se zavihtim na zemljo. Čakam Vesno, ki je šla spet v klet.

5. Deklica se vesi po drogu. Pade na rit, se pobere. S sabo ima dežnik in ročaj obesi čez drog – poskuša se gugati.

IN TAKRAT SEM POSTALA RUMENA LISIČKA

Ko sem bežala za Črnogetovo hišo, sem že bila rumena lisička. V začetku sem se plazila med travo in sadnim drevjem izredno previdno, kajti slišala sem Olgo in mamo, kako sta se zgoraj za cesto pogovarjali. Trava je šuštelala in čudilo me je, da me ne slišijo in da mi nihče ne sledi. Zdelo se mi je, da se že neskončno dolgo plazim, ko sem le prišla do močvirnatnega travnika. Preskočila sem jarek poln vode in pristala na blatni, a utrjeni poti. Tekla sem po njej in pred sabo sem že videla naselje. Moralo je biti okrog poldneva, kajti zunaj se je sončilo dosti mamic z dojenčki. Cel popoldan sem tekala med barakami. Zvečer, ko ni bilo zunaj skoraj nikogar več, kajti sončni žarki so že skoraj pojenjali, mi je pritekel čez pot majhen dojenček, ki je komaj hodil. Iz trave se je dvignila njegova mama in stekla za njim. Jaz sem bila že mimo.

Po ozki stezi sem se pomikala proti vratom v ograji, ampak v istem času je skoznje zapeljal spaček s prižganimi lučmi. Tudi jaz sem hotela za njim skozi ista vrata, ampak bila so spet zaprta, in tudi pod lesno ni bilo nič praznega prostora.

Zagrizla sem se v strm breg nad stezo in prišla ven iz naselja. Hitela sem po cesti, ko sem prišla do njegove šole. Stekla sem noter, ampak vse je bilo prazno. Prišla sem do roba – vedela sem, da sem na robu previsa, kupi počrnelega snega so zakrivali pogled. Ozrla sem se v dolino. Na drugi strani dolina, na pobočju sem videla odsekane sklade zemlje, ki se je

črnila iz snega. Sklenila sem zapustiti poslopje, kajti vse je bilo mrzlo in prazno.

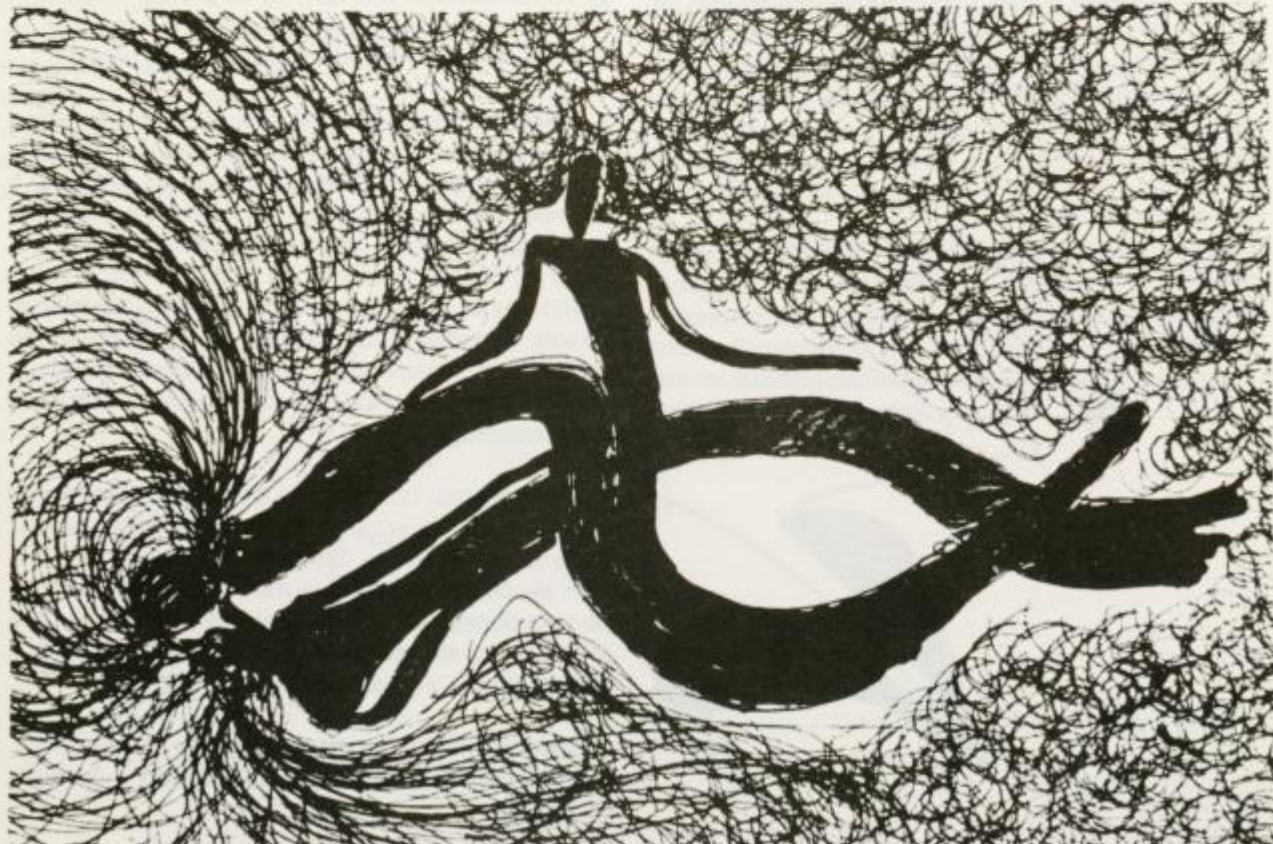
Ko sem se ozrla, sem skozi razsvetljeno okno zagledala na stojalo obešen plašč in roko, ki je brskala po omari polni papirjev. Torej je tu le nekdo!

Ko sem bila v babičini hiši, je Olga že pritekla noter v vežo. Hitro sem zaprla vrata na podstrešje, ona pa se je že zaletela vanje. Tudi mama je priskočila Olgi na pomoč. Skupaj sta se zaleteli z vso silo v vrata. Gledala sem z apah, ki je visel prost in preišljevala, če bi še bolj utrdila vrata, ko sem se domislila nečesa boljšega. Odsunila sem vrata in bliskovito skočila v vežo, tako da je Olga ostala zaprta za vrati. Mama si je že prej – še preden sem vrata iz hiše ven odsunila, poskušala priboriti prosto pot. Zgrabila sem krepelo in udarjala tako po njeni, kot po olgini glavi.

Izpred hiše sem stekla po klancu mimo vrat. Olga mi je že spet sledila. Na dnu vrta je bila past. Teta in stric Petko sta stekla za visokimi lesenimi vrati. Skočila sem na trto in se zavihtela na drugo stran ceste.

Znašla sem se pred bajto Črnogetov. Opazila sem, da se je za oknom nekaj premaknilo. Mislila sem, da je teta Milča: približala sem se oknu, v sobi pa je bilo vse polno žensk. Milče nisem videla. Tedaj se je oglasila ena izmed žensk: »Milče ni nikjer! Milče sploh nikjer ni!« Takrat sem vedela, da se je teta Milča umaknila v prednji del hiše.

Vedela sem, da bo najbolje, če zbežim mimo pročelja vodnjaka in belega konja, dol med močvirne travnike. In takrat sem postala rumena lisička. Mogoče se pojedla rdeče jagode s tise pred njihovo hišo, vendar nisem prepričana.

Vin Sevin

NLP

V valu skrit nikoli spoznavan
raztopljen v belem pene

O

o – kličem te kličem
na rumeno kroglo rdeči krog
polkrog . . .

te kličem skozi mreže neujetih rib
skozi lunine sanje
in svetlo zdrsi pod kamen
te vabim na bele zvonike zvonit
rumene zvonce

o – kličem te kličem skozi
travo požgano pokošeno
potopjeno
odtisi obraz ohišja v mivko
nad morjem
v skale odtisni oči
o – kličem te kličem

odtrgaj lase med travo
naj rastejo

odlomi roke v borov gozdič
naj cvetejo

petje

cvetje odnašam proč

Silva Baliija

Nitko od nas ne stoji sretan iza svoga lica
svi gledamo očima koje su nam drugi stvorili,
smiješimo se usnicama izradjenim po tudjem kalupu
i grlimo rukama koje su uobličili oni prije nas
tijelo nam je preširoko i preusko
naša vanjšina nije plod naše želje
već slučajnost nastala dodirrom davnih tijela
nezadovoljniku preostaje jedino
da dubi i razbari
da se sam u sebi gadi

Meta Godler

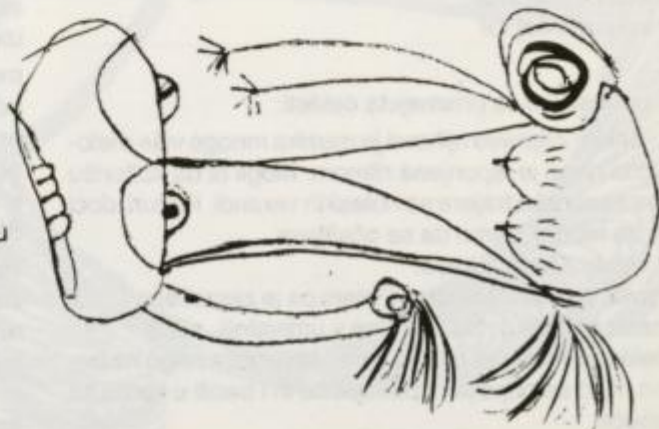
Ko se prebudiš, ti oče, brat, sin in ljubimec in si priza-
devaš splezati na streho, se ti zdi kot da se ne bi zave-
dal svojega repa, ki ga odklanjaš, ker praviš, da je grd,
a te vendar veže s tolikimi drugimi rodovi. Vedno se
ujameš v točno določeno zanko, ki ti jo nastavijo
sorodniki, da bi te videli z glavo navzdol, da si resni-
čen, da ti črni ribez venča glavo in si pevec in akrobat.
Ko tečeš z vso hitrostjo, da se te komaj dotika svet-
loba, veš, da boš enkrat padel in ko boš še tam, se boš
valjal in pljuskal, da bi nas ukani. Toda prepoznali
smo te, umazanec!

Zato te bomo poslali v živalski vrt, da boš medved,
papagaj ali slon in če vseeno ne boš hoteli postati naj-
lepši sveže dišeč pridevnik, se bomo s tabo žogali, da
boš gladek kot riba, čist kot solza in se boš smejal, da
bodo naše roke same od sebe ploskale od ugodja nad
tvojo mehko kožo, da bomo vsi prišli gledat tvoje rogo-
ve in se drsali po njih.

Potem te bomo upravičeno klicali naš mali kralj in ti
nosili čokolade in grozdja.

kaj ni deset teh ljudi tisoč
kaj niso voda sneg obroči krvi
kaj bi sveti mrak kljun potopil
zlezel ven in postal kamen in ogenj
kot zledenele oblike ki ne krotijo pogleda
kot gladkost kaplja ki boli ponoči

kaj bi tako globoko sadiš v senci
kaj bi tritisoč let dihal modro
da bi se iz zemlje vrnilo vlažno nebo
in bi glava prsi dobile obliko misli
na bojišču kjer usiha kri bi ne mogel postati vseved

Jelka Budimirovič-Stergel

igra v igricah . . . IZ ZAPIKA

poletno večerenje v obmorskem letovišču
velika skupna umivalnica

tri osebe:

1. moški – mož Pavle – čistilec sanitarij
2. Pavla – čistilka sanitarij – oba sta stara
3. dekleti

Pavle (okorno opleta z metlo zasoplo). Kakšna sopena, pa iz kanalov smrdi. Daj, polij mi še tukaj. Če ni njihovo, pa mislijo, da se lahko poserjejo, kamor pade.

Pavla (izlije vedro vode, godrnjaje): Ja, 'jim mater švabsko . . .

Pavle: Še dva, potem pa greva.

Pavla: Greva, greva . . . zmerom greva.

Pavle: Včeraj sem ga pa dobro pogledal. Veš, v tisti izložbi pri Belem pristanu. Saj nama ne manjka več dosti. Že septembra ga bova lahko gledala, in plastiko bom kupil za pred ekran, da bo kot v barvah. A rabiš krtačo?

Pavla: Ja, . . . kaj le boš videl, kaj boš vedel, kar zdaj ne veš.

Pavle: Ti si pa tako zmerom proti vsaki stvari . . . jaz se pa veselim.

Pavla: Bajto morava delati še enkrat. Bolj pritisni, da bo šlo stran . . . še se drži. Z nohti gre najbolje.

Pavle: Koliko jih pa še imaš?

Pavla: A nohtov?

Pavle: Ah, ne! Zob!

Pavla: Saj veš, samo še ta zadnje imam svoje . . . butast.

Pavle: Potem pa boljše, da ti ne kupim več lešnikov.

Pavla: Jih sploh ne rabim . . . Še se drži, podrgni no. Nikoli ne boš znal.

Pavle: Ah, kaj to!

V umivalnico se prismejeta dekleti:

1. dekle: Zapravo njihova je muzika mnogo više melodična nego je ispunjena ritmom. Mogli bi da kulturišu ove sezonske frajere sa hoteskih verandi. Požuri, doći ću za tobom, samo da se očešljam.

2. dekle: Onda zdravo!

Pavla: Jo vidiš, smrklo? Potem pa je zamašeno . . . Ji mater (dekletu): Ne meči las v umivalnik, slišiš.

Dekle: Izvinite, ali mislila sam, da je bolje nego na beton. Kad se očešljam, pokupit ću ih i baciti u kantu za smeće.

Pavla: Ja, ja . . . kad se očešljam, te pa nikjer ne bo.

Kar stran pojdi, če se ne znaš česat (jo odrine in pobere lase iz umivalnika).

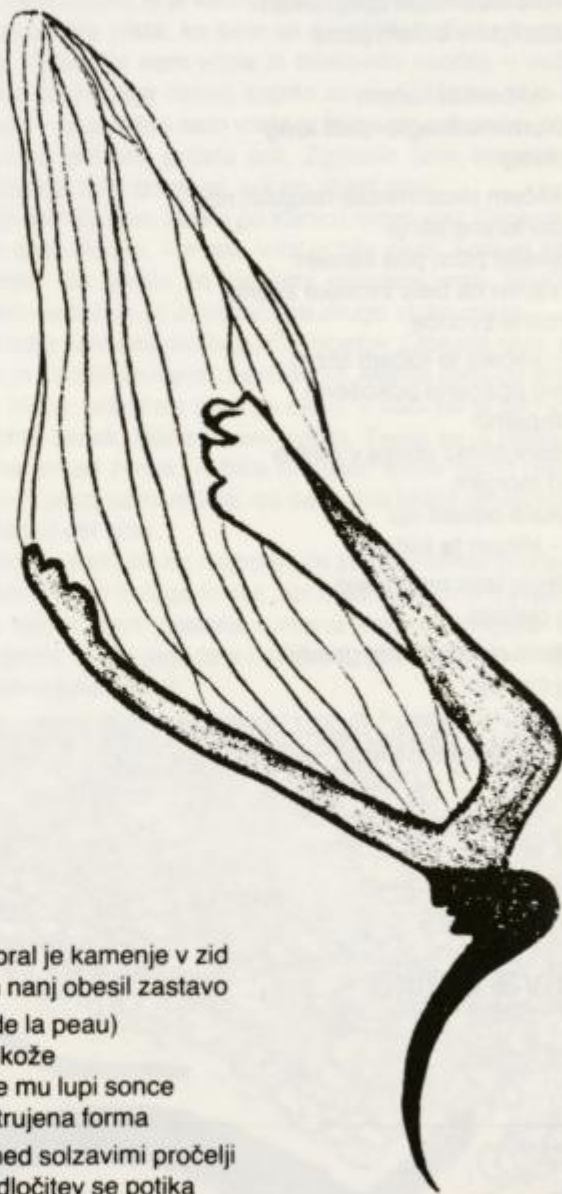
Dekle: Ali . . . ?

Pavla: Poznam vas jaz! . . . benti!

Pavle: Pavla, pa saj sva rekla, da ne bova naših!

Pavla (razdraženo): Naših, naših (potiho). To nisem jaz.

Zvok potegnjene vode v stranišču se čez nekaj trenutkov pomeša z glasbo: If you leave me now . . .

zbral je kamenje v zid
in nanj obesil zastavo
(de la peau)
s kože
se mu lupi sonce
utrujena forma
med solzavimi pročelji
odločitev se potika
nekaj modrega mladosti
dež zaliva zid
ki raste
da bi se zaokrožil
veš karel
skozi nas
teče gnila
ljubljeni
in rakasta celica
se razmnožuje kot
stanovanjski bloki

neki umiki neki umiki neki umiki

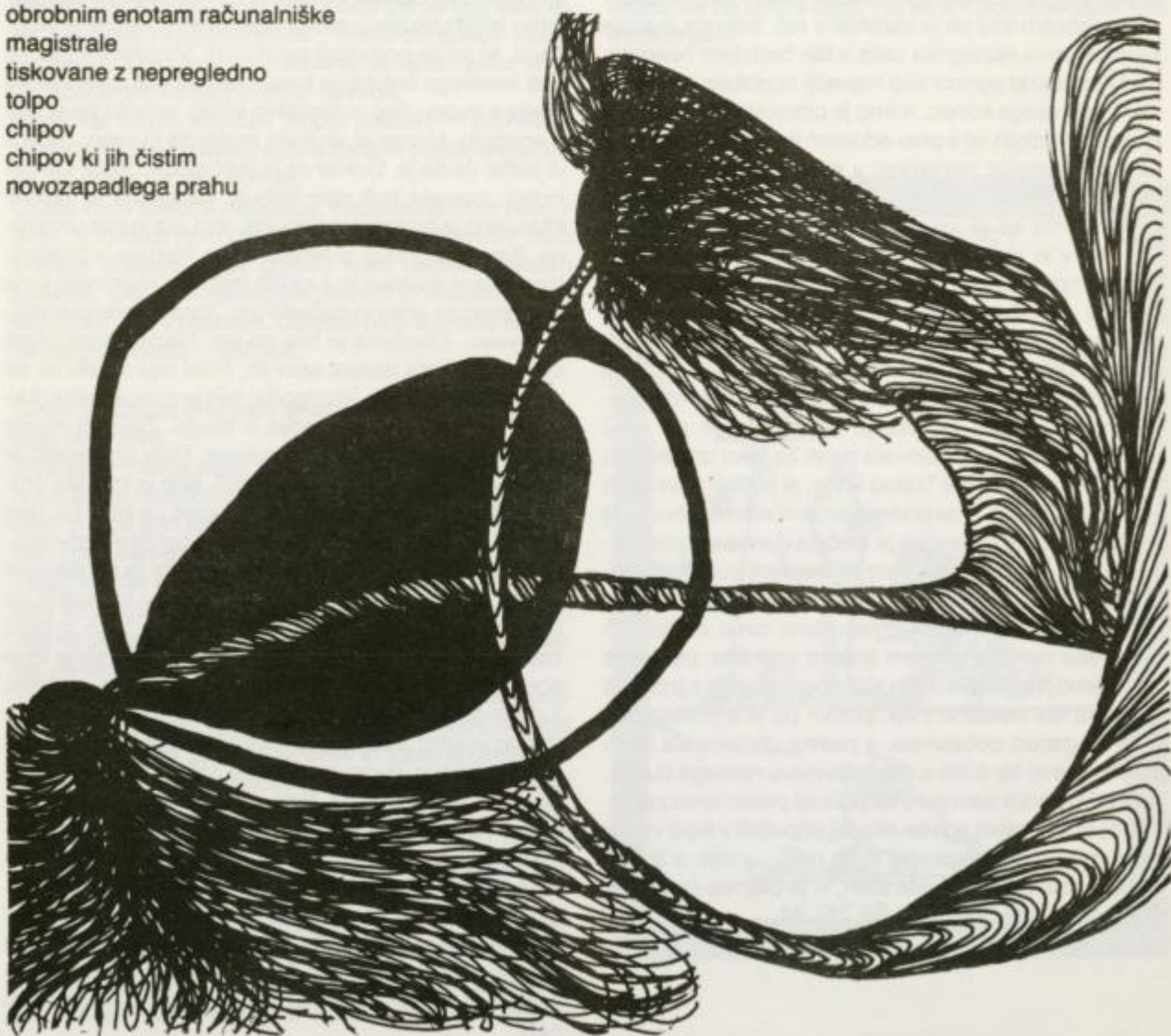
brezmejni straži
osirov
se zoperstavijo
spomini
ki tirajo zastrašene
misli
k begu v dezertstvo
ozirov
gnezdenih med veje
nerojene tise hčere

prisanjan
med šepet kopit
premlk
telesa v slepem
enkrat
ki se skrha v ritem
narekovane partiture
diktature

od bledega brstenja
balalajka
se odrivam v grenke
vdanosti
obrobnim enotam računalniške
magistrale
tiskovane z nepregledno
tolpo
chipov
chipov ki jih čistim
novozapadlega prahu

lepote
ki učijo umreti
komajopazno
prozorne vroče in
globoke
kot svetlobne solze iz
vodnjaka
brez gladine in dna

potrgane
iz ubesedene narave
sanje
govorice v zastrupljeno
jabolko
zataknejo v grlo
materije
matere ki skrivavi v
samoto
neizoblikovanega speva.

Tanči Capuder

moja smrt je bila prav hudobna.

stopila sem na cesto. pridrvel je avtobus in me zbil na tla. kri je prav simpatično brizgala vsenaokrog. tudi drobcí kosti so prijetno leteli po zraku. mimo je prišla starejša ženska, a ne še stara. prezgodaj osiveli lasje so ji brez reda ovijali glavo in popačen obraz. kako šele se ji je spačil, ko jo je obrizgala moja kri. njen histerični krik je paral tudi moja mrtva ušesa. ubogi preživeli, ampak ne vsi. še posebej ne neki zopni tip, ki je namrščeno opazoval dogajanje. tedaj pa je moj drobci kosti čisto nalašč in iz same hudobije poskočil in se mu zaril v oko. tip je sprva ostrmel, potem pa s prav sitno kretnjo, kot bi mu bilo to odveč, potegnil ta drobci ven in ga zagnal ob tla, pri tem pa se je samovšečno in zmagoslavno zarežal. prav v tem hipu pa se je oko z ogromnim truščem razlilo po obrazu. nasmeš na njegovem licu se je razblinil v nič, zato pa je moja krvava glava raztegnila usta v tak hudoben nasmeš, da bi se takrat zgrozil tudi največji hudobec. s tem pa še ni bilo vsega konec. mimo je prikorakala buržujska damica srednjih let s prav odurnim kodrčkom. le-ta ji je skočil iz naročja naravnost v mojo mlako krvi in jo z užitkom srkal do svoje takojšnje smrti zaradi zastrupitve. dama se je jokajoče vrgla (seveda elegantno kot vse v in na njej) na kolena v mlako moje krvi in objela mojo glavo misleč, da objema svojega sfriziranega cucka. tega pa ni mogla objeti, ker ga je neki proletarec vrgel v svojo vrečo in zagotovil družini mesno večerjo. no, kasneje so prišli organi javnega reda in miru ter ostrmeli nad za hudobca čudovitim prizorom. histerična ženska je kričeče tolkla po svoji obleki, z nogami obdelovala moje že tako izmaličeno telo. odurn tip, zalit z lastno krvjo, si je pulil lase iz že itak gole glave in prav pretresljivo kričal o moji hudobiji ter brcal. ob moji glavi pa je klečala damica in presunljivo tulila, moj kodrček moj fifi oooooj oooooj. pristopil je policaj in z narejeno čutnostjo vprašal – je bil to vaš otrok? dama se je začudeno ozrla in hlipajoč blebetala nekaj o svojem ljubem kodrčku, potem je začudeno pogledala mojo zlobno glavo in jo zgrožena izpustila kot ostudno zver. potem pa je s prilegajočo se ji eleganco pobesnela, s pestmi obdelovala mojo zlobno glavo ter tulila o mojem umoru njenega cucka. nad tako sentiš senco so še policaji presunljivo zastokali oj oj oj. potem so vse skupaj odpeljali v lepo veliko hišo sredi čudovitega vrta in ob reki – v olje. s tem je zaključena moja pretekla smrt, ki je bila res čudovita. DA DA, TAKIH SMRTI SI ŠE ŽELIM.

Poganjala sva se po belih gorskih smučinah. Sonce je pripekalo z neverjetno silo. Pot je curkoma tekla po zagorelih telesih. Omahnila sva v sneg. Ledeni sneg je prijetno hladil razgreti telesi. Odsmučala sva naprej. Po kakšni uri sva želela plavati. Odložila sva smuči in se pognala v prijetno morskó vodo. Prav prijetno je bilo takole iz morja opazovati prepotene smučarje, ki so se poganjali po planini. Vendar pa sva se tudi veselega čofotanja kmalu naveličala, zato sva se vrnila v svojo utico iz škrlatnih vrtnic, pokrita pa je bila s snegom. Mama je skuhalá matevža in repo. Sestra je jedla. Jedla je. Dokler se ni prenajedla. Počil ji je želodec, kasneje tudi sam trebuh, kajti jedla je naprej. Prav lepo je brizgalo iz trebuha. Vsa uta je bila umazana. Zato smo ji vzeli skledo s hrano. Nehalo je brizgati. Vzela sem šivanko in ji zašila trebuh. Onemoglo smo jo odnesli na sneg in počedili uto. Jopa je lepo plapolala v vetru. Obešena je bila na kol. Nikoli nisem brala osmrtnic. Toda danes sem jih. Prav lepi stavki so se porajali v časopisu. Prezgodaj nas je zapustil naš dragi sin, oče, dedek, pradedek in drugo. Žalujóci mama babica hči vnukinje in pravnuKinje. Prav groteskno je izzvenela. Morala sem se smejati. Bila je to stara družina. Morda je bil pijanec. Ne, pijanec pa že ni bil, prej alkoholik, kajti pijanci šó odurni zanikrni odvratni. ALKOHOLIKI pa so lahko lepi, ugledni in spoštovani ljudje. Moral je biti alkoholik. Toda to sploh ni pomembno. Pomembno je le to, da je tako zgodaj zapustil ta svet. Revez se mi je smilil. Sicer pa je lepo hoditi po cesti in poslušati ljudi. Torej sine, si delal. Teta je spekla kolače. Danes je resnično lep dan. Škoda ker je umrl. Bil je odličen posiljevalec. Večkrat me je že. Kakšna čudovita zgodba lahko nastane iz na cesti slišanih stavkov. Prav prijetno je bilo takole iz morja opazovati prepotene smučarje, ki so se poganjali po planini. Po kakšni uri sva želela smučati. Prišla sva smuči in se pognala v prijeten morskó sneg. Odsmučala sva naprej. Ledeni sneg je prijetno hladil razgreti telesi. Omahnila sva v sneg. Pot je curkoma tekla po ledenih telesih. Sonce je pripekalo z neverjetno silo. Poganjala sva se po belih gorskih smučinah.

NOČNICE II.

ENKRAT JE ŽIVELA – NOČ VESELA

Polnoč. Z golimi nogami stopim na mehko vato do odprtih vrat. Vem, vzela bom cigareto, vžigalico, pepelnik. Bosa cementna tla – mrzla rjuha pepela. Najprej bom ugriznila levo stran dimnika. Konico žerjava bom postavila na odgriznjeno stran. Tona tovora zdrkne na pločnik – ni glasu.

Dolgo cigareto vlečem počasi, ogrnjena z debelo in toplo samoto. Samo hlačke grejejo drgetajoča stegna. Tako sama in zapuščena, da niti prevarana ne morem biti. Ko me gleda noč, hoče biti še bolj zaupljiva, in binglja z visečimi lučmi. Prazne oči spečih stolpnic strmijo v drugo jutro. Vedno enako staro jutro, ki ga vsakodnevne iluzije naredijo novega.

Pepel na mrzlih konicah stopal poližem in pomežiknem mokri cesti, najbolj sijoča ženska postane najlepša, ko nihče ne vozi po njej.

Obula bom svilene nogavice. Razčesala bom lase v svilo. V torbico bom dala svinčnik in beležko, če bom srečala znanca. Prav gotovo bom napisala datum zmenka. Oči bom namazala prijetno in vabeče – dve iskri bom zilila v nasmeh. Oblekla bom šumeče krilo in tanko črno bluzo – kot noč.

Čutim hladno in umirjeno dihanje spečih, ki vroče bledejo od dneva.

Obstaja – nekje topla peč, ki drhti pod mojim trebuhom, ko se naslonim nanjo in ji zaprem življenje. Ona drhti in cvili pod mano, da me greje. Moj nabrekli trebuh noče semen časa.

Tukaj in zdaj mi zmrzuje cigareta pod dimom. Oblaki vizij so zakrili gole prsi, ki čakajo na zid. Enkrat bom stopila po ulici kot ženska z beležko, ki ima preveč časa, da bi ga dajala drugim.

Trhle veje si naslonim na hrbet, da mrzav ne pride predalet v sobo. Nad lučjo vidim, da so moje sence dolge in tanke. Zaprla sem niti nevihte in tople spomladanske sapa mi umivajo obraz. Daleč na drugem mestu je nekdo, ki sem ga hotela. Ne znam več nazaj v posteljo – čas pravljic je minil – ni časa za budnost. Lebdeči spomini so me naredili prazno, ko zamolčim dim na vratu.

Ljudje na cestah so siti in grejo kot jaz, ko nimam več sebe. Zaprla bom oči – naj šklepetajo okviri – naj medvedek spi in greje rjuhe. Izmila si bom bojne barve, slekla svilene nogavice – Jaz se ne igram več.

včeraj sem sklenila, da bom osvajala vse samce. najprej jih bom pogledala in jih stisnila za bedra. uuu, in potem jim pomežiknem. jih primem za jajca in jih potezkam. mmm, družina pa taka.

in gledam to mačko in čakam nanjo. jo povaljam, ampak najprej ji moram zavrteti pet plošč in ji pihati v joške. dobra je

u božjo mater, pofukal bom vse babe in jih zajebal, naredil otroka in izginil, naj se me zapomnijo.

nočem več tega slišati, nočem več tega misliti. ti mladi jebci in potrebneži. naj se jim jajca posušijo!

kaj pa bi spočela takega malega neboljenega. kaj pa hočeš. imaš ga, bodi tiho, krotka, ubogaj moža, če ne te bo zapustil. žena mora biti tiho in potrpeti.

ko bi vedela moja stara mati, kaj je rekla in koliko je naredila, da ne bi bilo tako. naj se jim posušijo jajca tem možnarjem.

SANJA NIJE ZNALA

Kad je prvi put došla
 nije znala
 kuda da gleda
 u dimu i zagušljivim parama
 znoja i vina
 Nije znala
 kako da sjedi
 rekoše joj
 da prekrsti noge
 i namaže usne u crveno
 Nije znala
 u pohotnim pogledima
 (i dodirima)
 čelavih muškaraca
 koji su vjerovali da su u najboljim godinama
 Kad je prvi put došla
 nije znala
 da će ostati zauvijek . . .

Temni se že, ko se spuščam z Oljske gore. Jeruzalem se blešči v večernem soncu. Vse je tako mirno in spokojno in v sebi čutim globoko zadovoljstvo. Nenadoma izza obzidja skoči name mlad Arabec. Skoraj bi me podrl na tla. Od strasti se ves trese. Saj je še otrok, morda ima 12, morda 14 let. Vse kar občutim, je presenečenje. »Daj no mir, ne bodi neumen, kaj res misliš, da me boš posilil?« Toda mali je trdno odločen, da ne preneha. Z naglo kretnjo mi strga obleko. Hitro se ozrem naokoli. Nedaleč od naju stoji menih pred vhodom v samostan. Zavpijem mu, naj mi pomaga. Prepričana sem, da me je slišal, vendar se ne zgane. Ni mu mar. Vse to se njega ne tiče. Moja jeza zdaj ne pozna meja. Z dobro merjeno brco spravim fanta na tla. Vendar me še vedno noče spustiti. Brcam in tolčem, dokler stokajoč ne popusti in obleži v jarku. Presenečena sem nad svojo močjo.

Počasi in dostojanstveno se napotim proti menihu. Obleko imam raztrgano do polovice, vendar mi ni nič mar. Še vedno stoji tam. Ko se mu približam, čutim morilski bes. Vse to je bilo pravzaprav namenjeno njemu. Na trenutek pomislim, da bi še njega z brco spravila na tla. Namesto tega mu pošljem kar najbolj morilski pogled in sočno kletvico. Še vedno gleda tako nedolžno, kot da ne ve, kaj se dogaja. Nedvomno je res vzvišen nad vsem tem.

Ko sem te prvič videla, KALI, se mi je zazdelo, da te dobro poznam. Vidim te, kako plešeš gola, ovita le z ogrlico človeških lobanj. V vrtincu gibanja vzbujáš občudovanje in želje moških, ki se mešajo s strano-poštovanjem. V tebi vidijo boginjo. Meni pa se zdiš le ženska, ki je sprevidela igro sveta in jo sprejela za svojo. Zdaj jo z veseljem igraš in veš, da s tem plašiš druge, vsaj večino. Samo nevedni se te bojijo in že vidijo svojo glavo na tvoji ogrlici. Kot da bi jo lahko rešili pred neizbežnim. Kot da je bolje, da konča na pogrebem kresu.

ŽENSKA

Tenkočutno kričanje tvojih zenic me ne boli več,
trebuh si!
Zelen lunin odsev v suhih vejah me ne obseda več,
trebuh si!
Izpraskaj oči skovirju,
polomi mu kremplje,
ne boj se krvi!
Saj poznaš to hinavsko brozgo?
Naj se izcedi
kot da bi krik še obstajal.
Razbiti hočejo tvojo harto!
Izsesati mleko!
Nočejo, da jih hraniš,
nočejo, da jim karkoli daš!
Hočejo ti povedati,
da jih tvoja nebožanskost tako zelo niti ne moti.
Kako so milostni,
skoraj sočutni,
kako ničevo puhoglavi,
ti si vendar trebuh!

Odštevam trenutke pred eksplozijo v svojih prsih.
Ni ga, ki bi smel prerezati nit še pravočasno!
Prepočasi nam potujejo prsti in prehitro ugašajo iskre.
Teci v maročje modre orhideje in
povej, da te njena sluz ugonablja.
Kje si opoj, moj čarobni napoj?
Mar sem pozabila na biser v ušesu?
Mar je mogoče prezreti velikansko oko Tihega
oceana?
Mar je mogoče,
da ena školjka skriva vse to, kar hrani stoletja?
Glej, sonce se rezgetajoče smeje v svoji ugašajoči
luči, kot tebi mu uhajajo dnevi!
Ali še veš, kako te kličejo nekateri in
kako tisti, ki ljubkujejo tvojo trohnečo podobo?

GOSPODU TG

Vljudno vas prosim,
da mi zamerite, gospod,
kajti vaša osivela beseda
me ganljivo dolgočasi!
Mar mi je za vaše izživete povesti
in vendar imam prsi!
Sebi ni mogoče nikoli dovolj daleč pobegniti!
Zadnjič sem tekla po stopnicah in skoraj omahnila čez
prag svojega strahu in vendar sem morala oditi, zopet
priti v mahovno zeleno ozračje tvojega telesa. Moje
trpljenje ne more biti tvoje zorenje, čeprav sem jaz sa-
mo ženska! ha, sano največ! Briši si svoj pot, zrele
srage izsuši in njihova sol je odlično zdravilo za impo-
tenco. Tvoj razpadajoč nasmeš ne more črpati iz
mojega vsemirja: gonjenje je zasebniško!
Nisi se še skotil, nisi še, karkoli že hočeš biti, želim le
eno spregovoriti! Niti hihitanje ni več zastoj!
Če bi hotel, naj te razrešim tvoje grobe funkcije, bi mi
moral predreti oblak, ki me ovija.

NEKI PRIJATELJICI!

Sem na tvoji strani, sestra,
vendar te ne spoštujem več!
Tvoj ubiti pogled klečeplazi!
Mar ne veš, da jih niansa tvojega smeha
samo molče?
Vseeno se boje tvojega objema,
ker vedo,
da je tvoj trebuh skrivnostno temen.
Mar ne veš,
da šelestenje tvojih las
spremljajo s stisnjenimi zobmi?
Zaigraj svojo malo vlogo
in ne bodo imeli časa,
da bi pobožno sklenili roke,
ker jih boš s pogledom – izgubila!
Drage moje . . .
Spolzke ste, ve okostenele sestre.
Že spet mi je spodrsnilo na vaši spolzkosti,
zaman!
Kot da bi gledala črte na svoji dlani,
ne vodijo nikamor.
Brez skrbi, niste igrače vetrov,
niti usode,
zgolj ujetnice svojih malih zmot.
Vaš maček binglja na mojem lasu – Smrt fašizmu!
Recite no, kako se vas polašča obed!

1.

Spregovorila sta dve ali tri besede in se vrgla na posteljo. Z velikimi očmi sta se gledala. Nista pustila pogleda s sebe, dokler se jima ni zasvetila polt. Mehko sta se božala po mokrem telesu.

...

Preteklost spet rine v sedanost. Kako naj jo odrinem? kje je tisti, ki si želi? Razjasnjenost skrbi? Ti si še tam in tvoj (Modre oči in modro nebo plavajo za njo). Ni ti lepo! Pridi ti zmaj zeleni, obleci nebo, vzemi poljub in zbeži! Pojdi! Poljuba ne dobiš za plačilo.

...

Veter v diru se igra s koščki moje kože. Mrši jih, gladi jih. Hitim v neznano pričakovanje ljubimke. Odprejo se vrata. Fant z mehкими lici se mi zasmee v obraz. Vržem se mu v objem.

...

Spregovorila sta dve ali tri besede. Z velikimi očmi sta se gledalaaa. Nista pustila pogleda s sebe, dokler se jima ni zasvetila polt. Mehko sta se božala po mokrem telesu.

2.

Delam v fabriki. Težko mi je! Božica jaz! Pošljem v kurac fabriko in se jebem doma.

Doma imamo človeka majhnega, da na njem raziskujemo življenje. Hahahaha.

Kaj pa ljubezen doma? Kako naj ljubezen? Tista visoka, globoka, in večna ljubezen?

Ha, ha, ha, kot kraljične, mačehe, Trnuljčice smeh.

3.

Nisem – če si ne upam.
Sem – še zarjovem.

4.

SREDI, TREBUH RIS, ŽELVA, ZEL,
PESEM, PESNIK, CAR POŽAR

5.

Koji kurac na tem svetu sem?
Nisem Kurac.
Sem pička zajebana,
ki vedenezna.
In to veliko pomeni.

Sem ženska po rodu – mati otrok.

Si režem možgane.

Si param trebuh.

SREDI TREBUHA ŽELVA ZEL OBJEL!

6.

Živim svoje življenje
Iščem smisel svojega življenja.
Živim moža in otroke.
(lahko bi živeła katerokoli drugo življenje)
Živim kot vem in znam.
Živim do kraja svojih sposobnosti.
Kako pa drugi ljudje?

7.

Ali si ženske z ruto zavežejo oči, pa rojevajo otroke
ZA BOLJŠI SVET
Ali jih tip premami ali mama, da rojevajo otroke
ZA BOLJŠI SVET
Kdo bo ustvaril BOLJŠI SVET? On? Ona?
On in ona. V ljubezni. Za štirimi stenami. S ponižnostjo in s spoštovanjem, vam rečem!
AH, ta ljubezen se z leti razbohota tako, da pokajo stene. Ruši se dom. Ljubezen uhaja.
TO LJUBEZEN JE TREBA RAZČEFUKAT.

8.

Želel je imeti največji kurac na tem svetu in mislim, da ga ni imel.
»Jaz sem največji med duhovi in zato pridi v osrčje te toplote.«
»Kako ti to razumeš? Zaspan si! Vendar to ni odgovor. Kako ti to razumeš?«
»Zaspan sem in pusti me v osrčje te toplote.«
Pustil ga je v osrčje te toplote, za katero ni vedel od kod prihaja. Lagodno je šel vanjo in pustil zunaj zmedo.
Po dolgem dolgoletnem razmišljanju je končno prišel do sklepa, da se ubije. Odločil se je, da se ubije na dan republike, v torek, 3. septembra, leta 1905. Vsem znancem in znankam, vsem zankam in bankam navkljub. Ni mu pa bilo vseeno, kaj bo rekla mama.

PROBLEMS / 82